

Po stopách Lajky
a z Gurunu Majky
Space Shuttle

Love me tender
Chevrolet '57
s překvapením na zadním sedadle

Jak opravit
Kamenný most
co vám Přemek neukáže

Ročník 57 • Cena 65 Kč/78 Sk

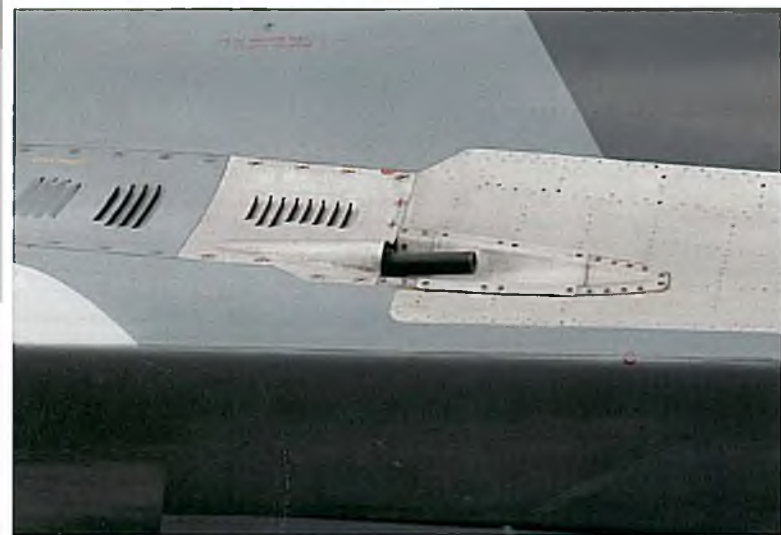

9 771214 784000

BRIDGE

Suchoj Su-27

Léto a staré pravdy

Marná sláva, léto, kterému se k nám letos moc nechtělo, už asi ve chvíli, kdy dostanete do rukou Modeláře č. 6, bude přebírat vládu nad krajinou i lidmi. Pro modeláře to bude znamenat, že na čas přestanou soutěže a spíš, než broušení plastiku a inhalování ředidel, se budeme věnovat rodině, prázdninám či dovolené. Přitom můžete přemýšlet, o čem si chcete přečíst v dalším Sešitu Modeláře. Nějaké náměty samozřejmě máme, že po kovovém povrchu v 3. Sešitu bude „Čtyřka“ věnována zejména napodobení dřevěného povrchu už jste snad postřehli, ale třeba přijdete se zajímavým námětem, nebo s problémem, který zajímá více stavitelů.

A ještě prosba na závěr. Zatímco číst mezi řádky je běžné, se čtením toho, co jsme opravdu napsali, mají mnozí potíže. Připomínám proto, že jsme už půl roku bez sekretářky a že už půl roku je také třeba posílat řádkové inzeráty jen na adresu uvedenou v záhlaví inzerční strany (v tomto čísle na straně 65). Na četné dotazy rovněž upozorňuji, že ani 4. Sešit Modeláře, který vyjde 23. června, nebude v běžném prodeji. Pokud jste si jej nepředplatili u společností Aeromedia nebo Magnet Press Slovakia, můžete jej koupit pouze jen a toliko v našich partnerských prodejnách (jejich seznam tentokrát přinášíme na straně 12). A aby mezi námi bylo úplně jasno, v tiráži (informace o vydavateli, redakci a časopisu na straně 66) jsou různé kontakty na vydavatele, redakci, inzerční a obchodní oddělení, z nichž každé se věnuje činnosti, kterou má v názvu. Proto prosím nevolejte kvůli předplatnému do redakce a články do časopisu neposílejte na adresu vedení společnosti.

Martin Salajka

OBSAH 6/2006

Kamenný most	1:35	Pavel Švejda	4
TBM-3 Avenger (dokončení)	1:48	Juan Manuel Villalba	13
KV-2-107	1:35	Adolf Herman	18
Sturm Pz. Kpfw. KV-II 754 (r.)	1:35	Adolf Herman	20
KV-2	1:35	Adolf Herman	22

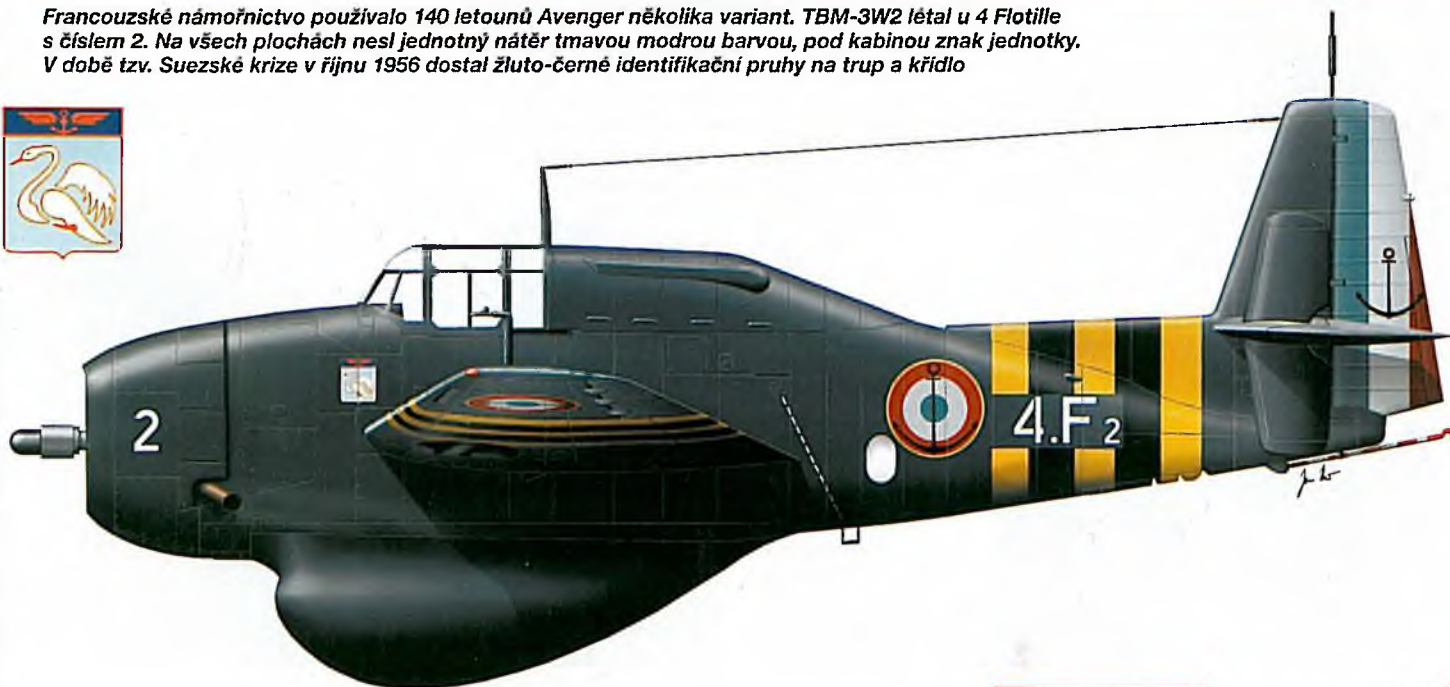

KV-2	1:72	Jindřich Bernt	25
Létající soudek	1:72	Libor Jekl	28
Grumman F3F-2			
'57 Chevy Coupé	1:12	ing. Ervin Kovalčík	31

Polikarpov I-16		výkresy	34
Polikarpov I-16 Type 10	1:48	Martin Salajka	37
NARDI F. N. 305	1:48	Pavel Heinrich	41
Zimná kamufláž na bojovej technike	1:72	Zdeno Bugaň	46
Panzer IV Ausf. H			
230 ml polomatného laku		Jakub „Kubrt“ Vilingr	49
a 293 ml lesklého za 120 korun			
Osvícený Raketoplán	1:288	Zdeněk Uj	50
Space Shuttle with Booster			
Suchoj Su-27 Flanker	1:32	Pavel Šenk	52
Operace Barbarossa 22. června 1941		fotografické podklady	56
Povídání o štětcích...		Pavel Jelínek	64

Francouzské námořnictvo používalo 140 letounů Avenger několika variant. TBM-3W2 létal u 4 Flotille s číslem 2. Na všech plochách nesl jednotný nátěr tmavou modrou barvou, pod kabinou znak jednotky. V době tzv. Suezské krize v říjnu 1956 dostal žluto-černé identifikační pruhy na trup a křídlo

Kamenný most

PAVEL ŠVEJDA

Dioráma je logickým vyústěním stavby kamenného mostu, kterou jsem před časem v několika

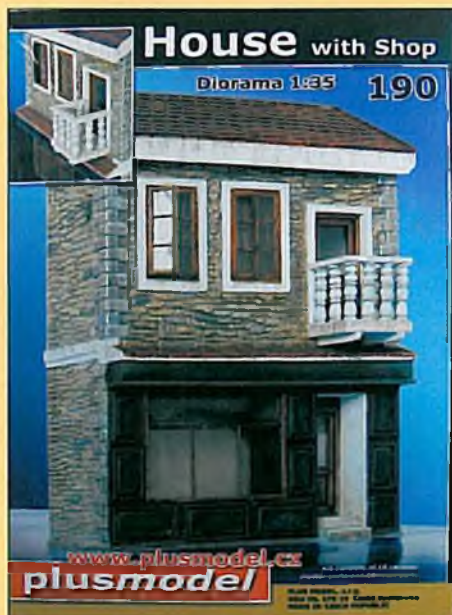
etapách popisoval v Modeláři. Když už si dáte takovou práci s mostem, nemůžete ho prostě strčit v krabici do sklepa! A tak jsem se pustil do zdouhavé stavby městské diorámy, která je mou zatím největší modelářskou akcí (most je poměrně velký, k tomu kus nábreží, nějaké domy, technika...) a to nejen rozměrově, ale i váhově.

BRIEFING

MĚŘÍTKO	1:35
STAVEBNICE	Dům s obchodem
VÝROBCE	Plus model
STAVEBNICE	Hrázděný dům
VÝROBCE	Miniart
STAVEBNICE	Dlažba
VÝROBCE	MPO

STONE BRIDGE

Kamenný dům

Dům z lomového kamene s obchodem je jak vystřižený z normandského městečka. Na obrázku jsou díly z tvrzené sádry, rezinové odlitky oken, dveří a balkonu. Sestavení sádrových dílů pomocí kolků z kancelářských sponek je bezproblémové, po vlepení oken, dveří a výlohy díly slepím Herkulesem a sádro před barvením natru bezbarvým matným lakem.

Na dřevěných prvcích jsem se pokusil znázornit patinu oprýskání a zašlost barev pomocí Kraklovacího média. Tento prostředek roztrhá krycí barvu a vytvoří menší či větší praskliny podle množství média a krycí barvy ve směru tahu štětcem. Podmínkou je použití akrylové barvy jako podkladové. Na akrylovou barvu (můžeme ji nastříkat) nanese štětcem Kraklovací

médium a po zaschnutí opět štětcem akrylové krycí kontrastní barvy. Oba nátěry musí být provedeny stejnosměrnými tahy štětcem, jinak se praskliny v barvě neobjeví. Výsledek je patrný okamžitě, krycí barva se trhá už při natírání..

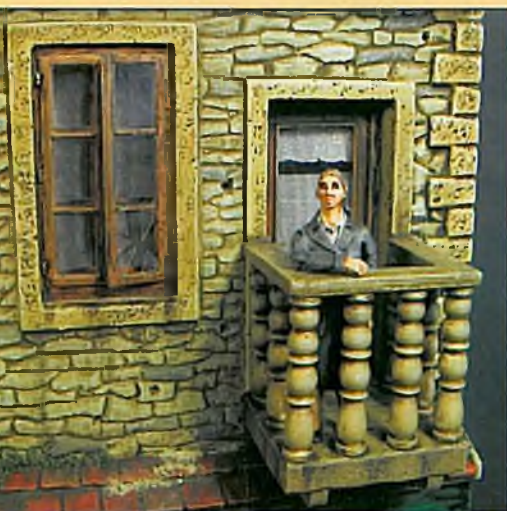
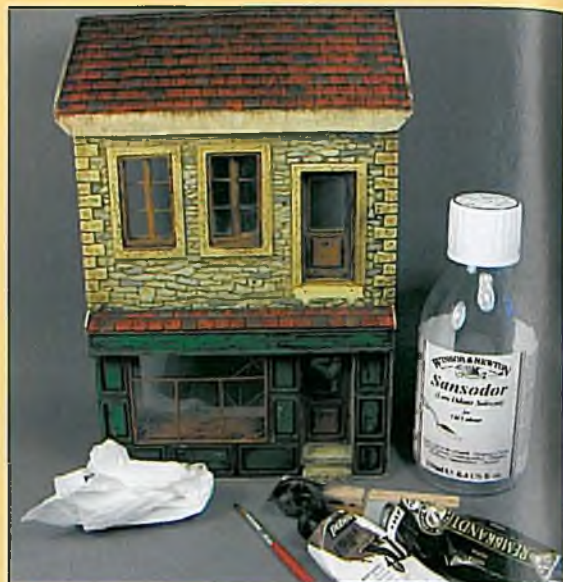

Po zaschnutí jsem se rozhodl praskliny ještě zvýraznit hustým washem olejovými barvami, který jsem po zavadnutí opatrně stíral papírovými kapesníčky. Následovalo vlepení oken a dveří do špalet, okenní tabule z přiložené fólie jsou vlepeny předem.

Na zasklení výlohy jsem naznačil průstřely, opatrně nalepil předem patinované lišty a celek vlepil do výlohy. Celý dům jsem sestavil nasucho a pak slepil bílým lepidlem. Stopy po střelbě jsou znázorněny vrtáčkem a skalpelem. Jinak vypadají stopy v kamenném zdivu a jinak v dřevěném obložení výlohy.

Po přelakování sádry matným akrylovým lakem jsem nabarvil zdivo a střešní tašky barvami Vallejo na štětec. Po zaschnutí následoval hustý wash celého domu olejovými barvami ředěnými Sansodorem, který jsem po zavadnutí zase opatrně stíral papírovými kapesníčky. Nelíbila se mi struktura rezinového balkónu, proto jsem ji zvýraznil frézkou a tmavým washem. Po zaschnutí jsem ještě zvýraznil všechny hrany, výstupky a nerovnosti dry-brushem směsí barev Humbrol a olejových. Tím byl kamenný dům dokončen a zbývaly drobnosti jako je zboží ve výloze, závěsy či záclony.

Hrázděný dům

V tomto případě jsem sáhl po plastické stavebnici **German village house No. 35012** firmy Miniart. Tvar trámů tohoto domu mi připomínal spíše normandské hrázděné domy, než německé, okna, dveře a rámy vypadaly slušně. Po důkladné prohlídce obsahu krabice jsem se rozhodl použít okna, dveře a střešní břidlicové tašky, zatímco průčelí a boky jsem využil jako formu pro sádrový odlitek.

Protože se mi po mnoha letech zkazil Lycopren, zakoupil jsem na vyzkoušení Latex Rubber firmy Woodland Scenics. To je hmota barvy a konzistence kondenzovaného mléka, kterou jsem poctivě nanášel štětcem v několika vrstvách na plastické průčelí domu a jeho boky. Po zatuhnutí první vrstvy přišly na řadu další a další, až vznikla jakási gumová forma s plastickým vzorem stěn domu

Domovní doplňky

Největším problémem byly záclony – vyzkoušel jsem gázu, zbytky skutečných záclon, krajky, až jsem nakonec použil síťovinu Plusmodelu, nastříkal ji bílou, nastříhal, vytvaroval různé záhyby a vteřinovým lepidlem a páskou je připevnil zevnitř přes okna a dveře.

Závěs ve výloze je z obarveného kapesníčku, vytvarovaný pomocí řídkého bílého lepidla. Do výlohy jsem dal bedýnky se zeleninou, lahve s laciným vínem a konzervy z krabičky poslední záchranu, vzhledem k válečnému období jsem nechtěl výlohu přeplnit. Zadní stěny obou domů jsou z výstražných plastických tabulek. Stejně jako terén jsou potažené tmelem Molto a nabarveny hnědou akrylkou.

Návrh rozmístění a terén

Pro volbu nejlepší kompozice jsem most, oba domy a techniku zkoušel sestavovat do různých pozic. Ústředním motivem je provi-

Z lepenky, plastické tabulky a plastelíny jsem okolo formy vytvořil ohrádku a vyilil ji lehčenou sádrou Hydrocal. Po hodině jsem odlitek vyndal z forem, nechal chvíli proschnout a pak jsem vyškrabával špalety, trámy, jejich strukturu, poškození a další povrchové detaily.

Strukturu hrubé štukové omítky jsem napodobil směsí akrylových barev, bílé a Deck Tanu s pudrem, kterou jsem po nanesení ihned tupoval štětcem s krátkými tvrdými štětiniami.

Ze sádry jsem si také odlil výztuhy – podlahu a strop, aby dům držel pohromadě. Všechny sádrové prvky jsou natřeny matným akrylovým lakem pro snížení savosti sádry.

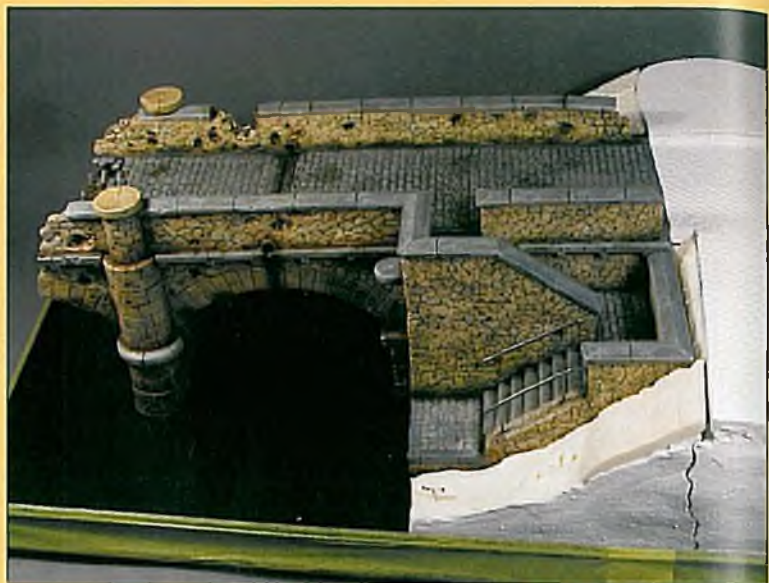
Okna, rámy a dveře jsou nastříkány směsí XF-9 a XF-1 jako kontrastní podklad pod Kraklovací médium. Po nanesení média jsem okna a rámy nabarvil štětcem barvami Vallejo color White s Deck Tanem, dveře odstínem Ochre Brown. Krycí barvy Kraklovací médium opět roztrhalo a znázornil jsem tak letité používání a oprýskání laku.

Trámy a podbití jsou natřeny barvou USA uniform, kamenné prvky směsí Deck Tanu s kapkou černé Black, cihly Red Leather + Cork Brown. Střechu jsem nastříkal barvou XF-20 a pak štětcem nabarvil jednotlivé břidlicové tašky různými odstíny šedé. Celý dům byl po sestavení opatřen washem olejovými barvami, po zaschnutí pak hrany a výstupky zvýrazněny technikou dry-brush barvami Humbrol.

zorní přemostění zřícené části mostu s vypořtovacím tankem M32, pokládajícím přes trhlinu I profil, na kterém se za lano drží jeden z ženistů. Hlavní pohled byl míněn „přes řeku“ na zřícenou část mostu. Proto jsem zvolil lichoběžníkový tvar základní desky z vodovzdorné stavební překližky, kterou jsem orámoval obrazovou lištou z Bauhausu. Terén jsem vytvořil ze Styroporu, sádrové dláždění je přizpůsobený výrobek olomoucké firmy MPO.

Z Herkulesu, vody a jemně prosáté zeminy z krtin z Vysočiny jsem vytvořil směs, kterou je potaženo dno řeky a veškerý terén mimo dláždění. Svahy jsou pokryty statickou trávou několika odstínů, trsy divoké trávy, zeminou z krtin. Vše je vsazeno do lepidla Scenic Glue a fixováno postříkem lepidlem Scenic Cement.

Voda a objekty v ní

Musel jsem zhotovit spoustu suti, která z rozbořené části mostu napadala do vody. K tomu jsem zužitkoval nepoužité díly stavebnice mostu, ze kterých jsem vyřezal kusy zdiva, klenby a dláždění. Do nich jsem vryl spáry rydlím a na ně pomocí navlhčené houbičky a ocelových štětín z kartáče naznačil strukturu. Po nabarvení a napatínování jsou kusy zdiva umístěné na dno řeky. Dodatečně jsem z balzových špalíček, olověných pásků a šroubů Calibre zhotovil ledolamy před pilířem mostu (nechal jsem se inspirovat Karlovým mostem v Praze). Na dno řeky jsem ještě přidal rezavý vlnitý plech, noviny, trsy travin a kamení a natónoval dno několika odstíny tmavě hnědé. Opuštěný německý člun firmy Interwing je naložený různými doplňky.

Rezinovou vodu Axsonu jsem smíchal v předem vyzkoušeném poměru a lehce natónoval do zelenohnědého odstínu. Po orámování čela a boků plastovými destičkami utěsněnými Tack-Item jsem směs opatrně nalil do řeky a čekal na vytvrdnutí celkem asi 60 hodin.

Vlnky jsou zhotoveny z přípravku Water Effect, který se z tuby nanese přímo na hladinu a štětcem natupuje do požadovaného tvaru a struktury. Je potřeba pracovat s rozmyslem a opatrně, protože stopy jsou z hladiny neodstranitelné – hladina zmatní.

Čůrek splaškové vody, vytékající z rozbité kanalizace, vznikl také díky přípravku Water Effect. Na voskovaný papír jsem vymačkal z tuby dlouhé proužky hmoty, párátkem je roztáhl a vytvaroval. Po zaschnutí jsem stejný postup opakoval z rubové strany, která na papíře zůstala plochá, neplastická. Čůrek je na-

lepen do stoky a ke dnu řeky, spoje jsou zamaskovány Water Effectem. Stejným materiálem je znázorněna odstříkující voda okolo a také vlnky, šířící se do ztracena od místa dopadu. Na okraji stoky se pohybují vyplašené krysy Plusmodel.

Technika

V dioramě jsem použil již dříve v Modeláři popsaný vyprošťovací tank M32 ze stavebnice Italeri (v současné době mimo produkci), druhým vozidlem je GMC AFKWX z odlévané stavebnice firmy Real Model, které jsem pořádně naložil vším, co mohou ženisté potřebovat. Oba modely jsem barvil a patinoval stejně.

Sestavení

Děj se odehrává ve francouzském městečku opuštěném německou posádkou. Ta stačila ještě vyhodit do vzduchu jeden oblouk mostu, ale boje nebyly nijak urputné a městečko není příliš poničené. Američtí ženisté se snaží – za zvědavého dohledu žen a dětí – most provizorně opravit. Pro dokreslení už klidnějšího dne v městečku jsem umístil jednu babču do okna hrázdného domu, druhá uklízečka civí s balkonu, děda zametá před prahem smetí, druhý děda tlačí vozík s bramborami a konvěmi, a samozřejmě na nábřeží okukují práce děti. Před krámkem odstavený vozík s kufry už vojáci Wehrmachtu nestačili odtáhnout s sebou. Před hrázdným domem stojí pumpa firmy Plusmodel s kýbly a konvěmi.

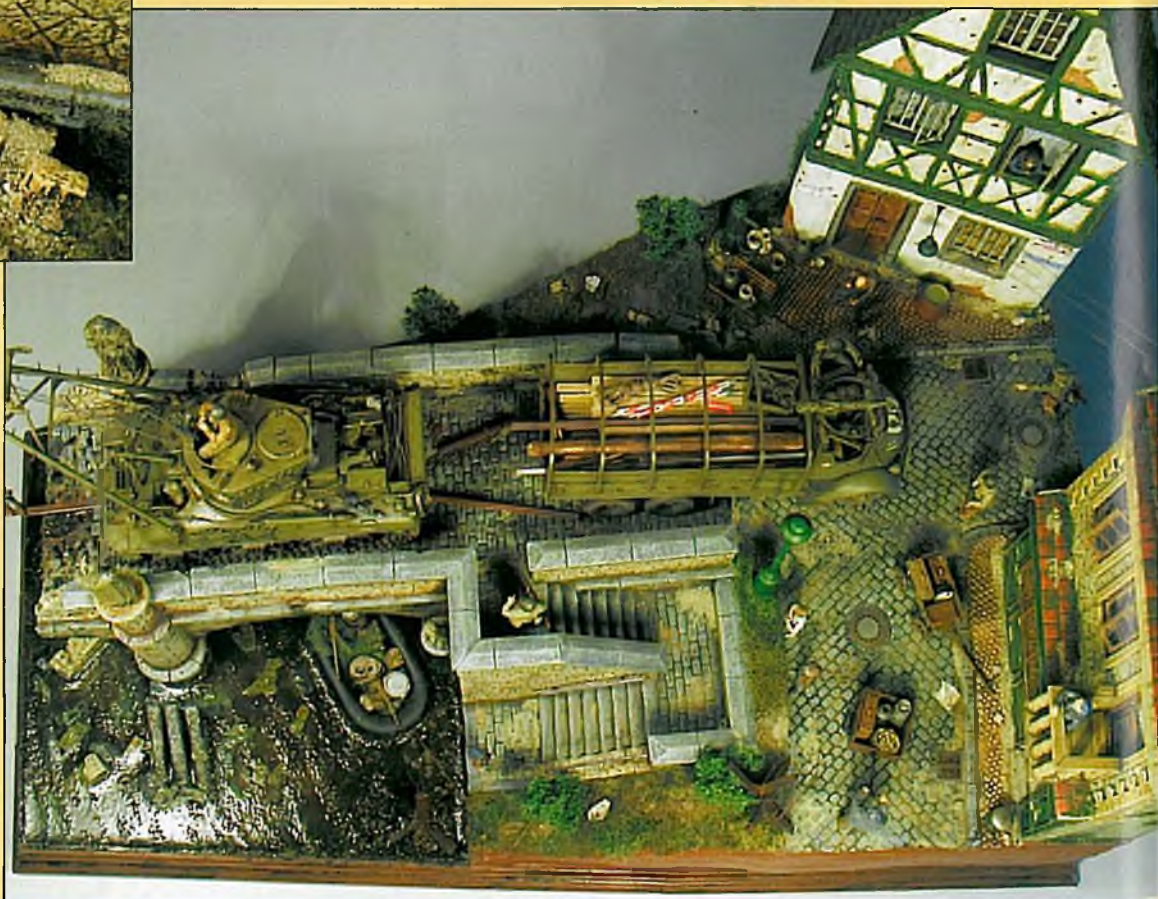
Figurky jsou převážně z krabičky poslední záchrany, dva americké vojáky v klidných pózách ze stavebnice Dragon jsem nabarvil Humbrolkami ředěnými benzínem Zippo a stínoval stírací technikou olejovými barvami s ředidlem S6006.

Do zelených ploch jsem umístil keřky z rostliny Sea Foam (balení firmy Blue Max) opatřené listím z majoránky, popínavé rostliny na mostě a jednom z domů jsou z vláken Poly Fibre, jejich listí znázorňuje jemný posyp Fine Turf. Ten jsem použil také k tvorbě mechu na střechách a zdech domů.

Nakonec jsem poprášil dláždění a budovy pigmenty Migproductions několika odstínů, doplnil místy suť (zejména u uraženého rohu zábradlí mostu), odstranil maskovací pásku z rámečku a „popraskal“ lak kraklovacím médiem.

Speciál pro začátečníky i zkušené vyjde 23. června 2006!

Jak na dřevo zvládne to i dřevo

Sešity Modeláře získáte jen
u společnosti Aeromedia,
Magnet-Press Slovakia
a v partnerských prodejnách

AEROMEDIA, a. s., Baranova 38 Praha 3
 Artur Model Centrum, Brožovského 1121 Slány
 Artur Model Centrum, Na Bělidle 1 Praha 5
 Autodráhy-modely, Třebízského 7 Ustí nad Labem
 BIKE PRO, Masarykovo nám. 7 Pustiměř
 CeTeModel, Náměstí ČSA 1223/9 Český Těšín
 CITY PAPER, Česká 16/18 Brno, Bystrc
 CODOR s. r. o., U Krčské vodárny 63 Praha 4
 DOK-CZ, Komenského nám. 366 Votice
 Eurooil - čerp. stanice, Moravská 299 Bystré u Poličky
 J. K. M. Modelář, Lannova 12 České Budějovice
 Jarý - mod. potřeby, Poděbradova 12 Plzeň
 JENA MODEL, Wilsonova 4 Pířov
 Knihk. a model., Pačákova 13 Jihlava
 KoPek s.r.o., Plužimovská 18 Prostějov
 Kozáková - Modely, Pštrosova 25 Praha 1
 Legato, Mendelova 542 Praha 4

MK Models, Křížová 16 Děčín
 Modely Dvořák, Fblichova 988 Třebíč
 Modelářství Poasová, Lanova 53 České Budějovice
 Modely - Pavel Ernst, Vinohradská 158 Praha 3
 MPM 00, Mezilesí 718 Praha 9
 MPM 12, Kounicova 87 Brno
 MPM 13, Masarykova 82 Teplice
 MPM 14, Mánesova 807 Hradec Králové
 MPM 15, Myslíkova 19 Praha 1
 MPM 16, Srámkova 1379 Havířov- Podlesí
 MPM 17, nám. J. z Poděbrad 32 Cheb
 MPM 18, bratr. Veverkovych 681 Pardubice
 MPM 19, Moskevská 42 Česká Lípa
 MPM 20, Pražská tř. 11 / 1497 České Budějovice 4
 MPM 21, Šeříkova bl. 529/1054 Most
 MPM 22, Kvílková 705 Zlín
 MPM 23 OD Excel, Paveičákova7 Olomouc
 MPM 24, Viničná 1308/III. Mladá Boleslav
 MPM 25 OD Dvořák, tř. 9 května 2886 Tábor
 MPM 26, Náměstí Republiky 3 Plzeň
 MPM 27, Moskevská 14/27 Liberec 1
 MPM 28, Krkonošská 22 Vrchlabí
 MPM 30, Sídl. 17. listopadu 182 Kutná Hora
 MPM 31, Nové nám. 1746 Česká Třebová
 MPM 33, Dolní Česká 37/364 Znojmo
 MPM 34, Boleslavská 1108 Nymburk
 Nakl. Netopejř, Jungmannova 14 Praha 1
 Pecka Modelář, Zlatnická 4 Praha 1
 Perglová Jana, Jaselská 105 Kolín 3
 Prod. novin a čas. Pačákova Rychnov nad Kněžnou
 TOMCAT plus, Oslnivská 152 Frydek Místek

Magnet Press, Vysoká škola manažmentu;
 Panónska cesta 17; Bratislava
 Magnet Press; Grooslingová 62, Bratislava
 Magnet Press; Ministerstvo obrany SR
 (iba pre príslušníkov a zamestnancov MO SR);
 Kutuzovova 8; Bratislava
 Magnet Press; Akadémia Policajného
 zboru SR
 (iba pre príslušníkov a zamestnancov
 PZ SR);
 Sklabinská 1, Bratislava
 Ústredie spoločnosti Magnet Press;
 Šustekova ul. 8, Bratislava
 Aprilla s.r.o.; Hlavná 40; Košice
 Modelárstvo u Smika; Hviezdoslavova 4; Trenčín
 Plastic hobby kits s.r.o.; Hrnčiariska 2; Košice
 Air model; Štúrovo nám. 1; Žilina

KNIHY

Objednávejte na adresách: v České republice - Aeromedia, a. s., Baranova 38, 130 00 Praha 3 - Žižkov, tel.: (+42) 222 718 814, e-mail: obchod@aeromedia.cz
ve Slovenské republice - Magnet-Press Slovakia, s.r.o., P. O. BOX 17, 850 05 Bratislava 5, tel./fax: (+421-2) 67 20 19 51-53, e-mail: knihy@press.sk.

Přadplatitelé u společnosti Aeromedia a Magnet-Press Slovakia mají slevu 10 % z ceny objednaného zboží!

K zašlao je účtovano poštovné ve výši 84-89 Kč dle ceníku České pošty a balné ve výši 20 - 40 Kč.

Vaškerý sortiment zásilkového obchodu si rovněž můžete objednat na Internetových adresách www.letectvi.cz a www.press.sk

Novinka

Sd. Kfz.7 in detail

F. Kořán, R. Schoeters, M. Velek a J. Horák
Fotomanuál věnovaný německému druhovaléčnému kolopásovému obrněnému transportéru.

112 stran. Cena 599 Kč / 839 Sk

Japanese WWII Aircraft

In colour (Volume 1)

Martin Ferkl

Soubor 118 barevných bokorysů, publikovaných v časopise REVI v letech 1994 až 2006. Raritní barevné snímky japonských letadel, monografie Ki-115 Tsurugi, včetně výkresu v měřítku 1:72 i 1:48 a barevných snímků muzejního stroje, obřisky pro pět letadel (1:72 a 1:48). Text je anglicko-český.

90 stran. Cena 459 Kč / 643 Sk

Novinka

Novinka

Druhá světová válka, 3. díl - Bitva o Británii

DVD v českém jazyce.

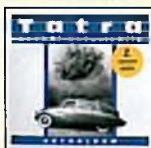
56 minut. Cena 199 Kč / 279 Sk

Tanková válka

Peter McCarthy, Mike Syron

Autoři v knize důsledně mapují vývoj německých bojových obrněných vozidel a taktiky a vyvracejí mnohé mýty a mylné představy. Kniha vedle technického popisu tanků pojednává rovněž o lidech, kteří jim veleli a v nich bojovali.

336 stran. Cena 359 Kč / 503 Sk

Tatra - osobní automobily

Karel Rosenkranz

Publikace obsahuje všechny vyrobené typy osobních Tater, včetně technických popisů, fotografií, atd.

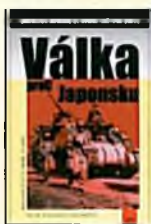
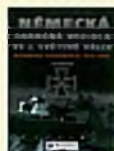
144 stran. Cena 395 Kč / 553 Sk

Německá obrněná vozidla ve 2. světové válce

Ian Baxter

Více než 350 doposud neuvěřitelných fotografií nabízí jedinečný pohled do mohutné německé tankové zbraně, Panzerwaffe, od jejich triumfů až k hořkému konci.

228 stran. Cena 299 Kč / 419 Sk

Válka proti Japonsku

Kolektiv autorů

Kniha je překladem oficiální publikace US Army zobrazující tažení v Pacifiku a Asii během druhé světové války. Obsahuje téměř 600 snímků z akcí všech složek amerických ozbrojených sil. Mnoho z nich pochází z japonských archivů.

465 stran. Cena 399 Kč / 559 Sk

Československá obrněná vozidla 1918-1948

Vladimír Francev, Charles K. Kliment

Druhé vydání úspěšné knihy nakladatelství Ares, tentokrát v koedici s nakladatelstvím Naše vojsko, vychází bez výkresové přílohy.

378 stran. Cena 599 Kč / 839 Sk

AVIA BH-33

Avia BH-33

Jiří Vraný

Publikace popisuje vývoj letounu pro čs. letectvo, licenční výrobu v Jugoslávii a Polsku, dodávky do Belgie, SSSR a službu v uvedených letectvech a dalších zemích. Barevné bokorysy, technické výkresy.

80 stran. Cena 385 Kč / 539 Sk

Westland Lysander

James Lightly

Publikace o vývoji, službě a použití letounu. Doplněno fotografiemi, výkresy v měřítku 1:72, perokresbami manuálů a barevnými bokorysy.

208 stran. Cena 398 Kč / 557 Sk

Stejnokroje třetí říše

Brian Leigh Davis, Pierre Turner

Kniha představuje to nejdůležitější z velkého množství stejnokrojů (doplňných odznaky a dalšími hodnostními částmi), které byly užívány vojáky, příslušníky polovojenských formací a dalšími státními zaměstnanci v Německu v období Třetí říše.

189 stran. Cena 299 Kč / 419 Sk

Supermarine Spitfire Mk.22/24

Michal Ovčáček, Karel Susa

Fotografický speciál zaměřený na poslední dvě varianty proslulého Spitfiru, které jako jediné nezasáhly do bojů 2. světové války. Publikace vedle barevných a čb. fotografií obsahuje výkresy a barevné bokorysy, Text pouze v anglickém jazyce.

28 stran. Cena 299 Kč / 419 Sk

Druhá světová válka, 2. díl

- Vpád Nacistů

DVD s českým a anglickým audiem

42 minut. Cena 199 Kč / 279 Sk

DVD tituly

v anglickém jazyce

Cena za 1 DVD 299 Kč / 419 Sk

Barbarossa - 48 minut

Tank Battles, El Alamein to The Volga

- 54 minut

The Ardennes Offensive - 48 minut

The Fall of France - 52 minut

Letka 13

Stanislav Bursa, Jozef Andál

Obrazově zaměřená publikace přibližuje život a nasazení slovenské letecké jednotky 13(Slow.)/JG 52 ve 2. světové válce. Přináší doposud nepublikované fotografie a 12 stran barevných bokorysů letadel.

79 stran. Cena 389 Kč / 557 Sk

V nebezpečných výšinách

Stephen E. Ambrose

O mladých mužích, kteří za druhé světové války létali proti nepřátelské přesile nad Německem na bombardérech B-24. Autor živě líčí jejich mimořádné hrdinství, obratnost, smělost a kamarádství.

280 stran. Cena 268 Kč / 375 Sk

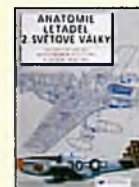
Anatomie letadel 2. světové války

Paul Eden, Soph Moeng

Barevné i černobílé fotografie a rentgenové výkresy zhruba 120 nejvýznamnějších typů stíhačích, bombardovacích a jiných letadel z období 2. sv. války.

Až 200 popisů detailů jednotlivých rentgenů, takticko-technické údaje a další.

256 stran. Cena 499 Kč / 699 Sk

Anatomie moderních vojenských letounů

Paul Eden, Soph Moeng

Kniha obsahuje barevné i černobílé fotografie a rentgeny 118 letounů. Až 242 popisů detailů jednotlivých rentgenů a takticko-technická data

256 stran. Cena 499 Kč / 699 Sk

Messerschmitt Bf 109G-10/U4

Aleš Janda, Tomáš Poruba

Monografie, přinášející vedle technického popisu, také souhrnné informace o výrobně specifické varianty nejen v podzemní továrně Diana a bojovém nasazení. Doplněno množstvím snímků, přehledovými tabulkami a barevnými bokorysy.

Text anglický, s českými popisky.

80 stran. Cena 420 Kč / 588 Sk

TBM-3 Avenger

JUAN MANUEL VILLALBA

(Dokončení)

Barvení modelu

Předloha modelu patřila k letce VT(N)-90. Prošla barevnou úpravou, při které byly spodní bílé plochy přetřeny barvou horních – odstínem Mořská modř. Polní (spíše palubní) úprava dále spočívala v přemalování všech čísel a označení, což mělo snížit viditelnost letadla používaného k nočním stíhacím letům. Dlouhodobý vliv moře a počasí způsobil, že původní světlé označení začalo po čase v nepravidelných vzorech prosvítat.

K nabarvení modelu jsem použil akrylátové barvy Tamiya namíchané podle vzorníku Federal Standard následujícím způsobem:

Mořská modř (horní a spodní plochy) = 50 % XF-24 + 40 % XF-8 + 10 % XF-1

Přechodová modř (střední část trupu, ocas, náběžné části křídla) = 50 % XF-18 + 50 % XF-19

Procentní vyjádření je přibližné, výsledný

odstín vždy trochu zesvětluji, abych docílil tzv. měřtkového efektu.

Protože je model přece jen trochu velký, zahájil jsem barvení nastříkáním trupu. Přitom lze držet model za křídlo bez rizika poškození barvy. Doporučuji začít nanášením Přechodové modře, které poslouží jako dobrá základová barva. Barvu jsem naředil 96% alkoholem v poměru 60 % barvy na 40 % alkoholu. Jakmile barva zaschla, začal jsem pracovat na rozhraní obou odstínů. Chtěl jsem docílit měkkého přechodu mezi oběma barvami, proto jsem stříkal bez masek od ruky. Použil jsem více naředěnou směs obsahující 30 % barvy a 70 % alkoholu, kterou jsem stříkal při zvýšeném tlaku 2,1 Baru. Poté, co jsem vytvořil přechody, stačilo jen vyplnit vnitřek barevného pole Mořskou modrou. Postup to rychlejší než tvorba masek se zvednutými okraji, ale neobejdeme se bez zvládnutí práce s pistolí, proto doporučuji trénink.

Patina

Když barvy zaschly, začal jsem napodobovat opotřebování. Nejprve jsem matnou černou silně zředěnou alkoholem (pouze 25 % barvy) stínoval okolo linek paneláže. Pak jsem základní barvu zesvětlil přidáním světle šedé a nastříkal vnitřky olemovaných ploch. Zesvětlená barva byla znovu silně zředěná. Tuto práci jsem zakončil napuštěním spár silně zředěnou barvou Vallejo – tmavě hnědou na světlých plochách, černou na tmavých.

Škrábance a oloupanou barvu na přístupových, údržbových panelech a na krytech zbraní jsem namaloval světle šedou barvou Vallejo. Světle šedá je výhodnější než stříbrná, protože barvy běžných odstínů se nanášejí mnohem jednodušeji, než „kovové“, přičemž výsledný efekt je na tmavém podkladu velmi podobný.

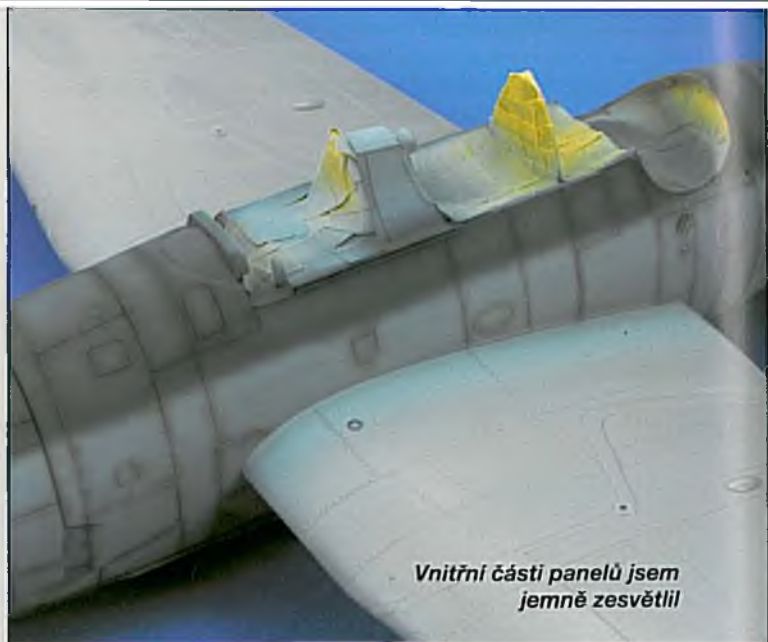
Nastříkáním Přechodové modře od ruky jsem docílil difúzního rozhraní barev

Po nastříkání rozhraní je třeba vzniklé pole vyplnit barvou

Prvním krokem patinování je nastříkání vydatně zředěnou černou

Vnitřní části panelů jsem jemně zesvětlil

Přechodovou modř ztmavují nepravidelně nanášené stíny Střední šedou

Paneláž zvýrazněná zapuštěnou silně zředěnou akrylovou barvou. Nemusíme natírat, stačí využít kapilárních vlastností spár

Dříve nabarvené části je třeba před nanášením dalších barev zakrýt

Obtisky

Když máme zbarvení povrchu hotové, je čas nanést obtisky. Jako podklad jsem nastříkal několik vrstev polomatného laku. Z obtisků jsem ořízнул nožem čírého laku, umístil je na model, použil obtiskovou vodičku Micro Sol a počkal na dokonale zaschnutí. Abych snížil kontrast a sjednotil je s povrchem, opatrně jsem je přestříkal silně zředěnou barvou podkladu a štětcem namaloval několik dalších nepravidelných skvrn. Linky paneláže jsem zvýraznil stejným způsobem jako na kamufláži.

Po nanesení obtisků je třeba zvýraznit linky zakryté obtisky

Nejprve jsem obtisky zbavil čírého laku po okraji

Nežádoucí kontrast obtisků potlačí velmi jemná vrstva podkladové barvy nastříkaná přes obtisk

Tento postup sjednotí povrch obtisku s okolím

Štětcem a silně zředěnou barvou jsem na označení namaloval několik skvrn

Nakonec zvýrazníme paneláž i v místě obtisků

Nastříkáním červenohnědé akrylové barvy jsem naznačil šmouhy od výfuků

Šmouhy zvýrazní vyplnění vnitřních částí černou barvou

Všechny části označení jsou patinovány stejným postupem

Dokončovací práce

Dalším pěkným detailem stavebnice je podvozek. Každá noha hlavního podvozku se skládá z osmi pěkně vystižených dílů, jejichž sestavení nečiní problémy. Obtíže se však mohou vyskytnout při zalepování krytů podvozkových šachet, proto je třeba věnovat pozornost přípravě dílů a jejich lícování nasucho, podobně náročnější partii jsou dveře pumovnice.

Díly „zasklení“ jsou perfektní, dokonale čiré a je skrz ně výborně vidět interiér i v zavřené poloze. K dokončení pak zbývá nejnáročnější část – kulovité zadní střeliště. Skládá se ze dvou polokoulí, které musíme pečlivě a opatrně slepit řídkým lepidlem (třeba Micro Weld) a počkat tak jeden den na dokonale odpaření rozpouštědla. Nedoporučuji vteřňák, protože často čiré díly „zakouří“. Upravené stroje jednotky VT (N) 90 nenesly obranné zbraně, což znamená, že do věže neumístíme kulomet (díl 55).

V návodu je, že věž můžeme instalovat až po slepení trupu. Je to ovšem velmi delicate záležitost pro velmi zkušené modeláře a stále hrozí seškrábnutí barvy rámování, takže spíše doporučuji vlepít střeliště ještě před slepením polovin trupu a pak je dobře maskovat před stříkáním velkých ploch.

Jako držák podvozkových nohou jsem použil kousek rámečku. Kontaktní části dílů jsou před barvou chráněny páskou Tamiya

Prvním krokem je nabarvení stínů černou a šedou

Tužkou tvrdosti 2b jsem zvýraznil stupnění povrchu

Odřeny jsou napodobeny štětcem

Část vzorku pneumatik byla ztracena při začišťování dílů, takže bylo třeba jej prohloubit

Vnitřní část disků kol je vystínována „washem“ zředěnou akrylovou černou

Všechny součástky podvozku jsou malovány zvlášť, sestavíme je až nakonec

*Při barvení čí-
rých dílů
jsem použil
maskovací pásku
Tamiya. Barva
musí mít stejný
odstín jako barva
pro stříkání ostat-
ních dílů, jinak
bude výsledek vypadat
nepřirozeně.*

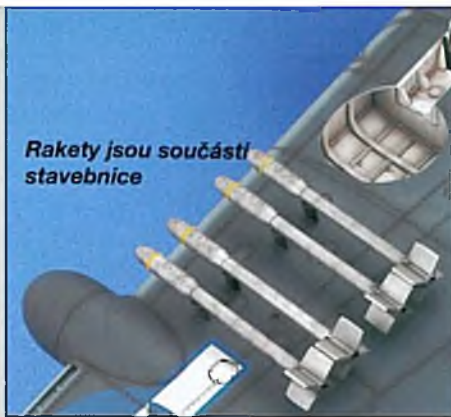
*Dveře pumovnice je lepší nabarvit
a sestavit ještě oddělené od trupu. Zabrá-
níme tak případnému poškození při manipulaci*

Otevřenými dveřmi jsou dobře vidět „vnitřnosti“

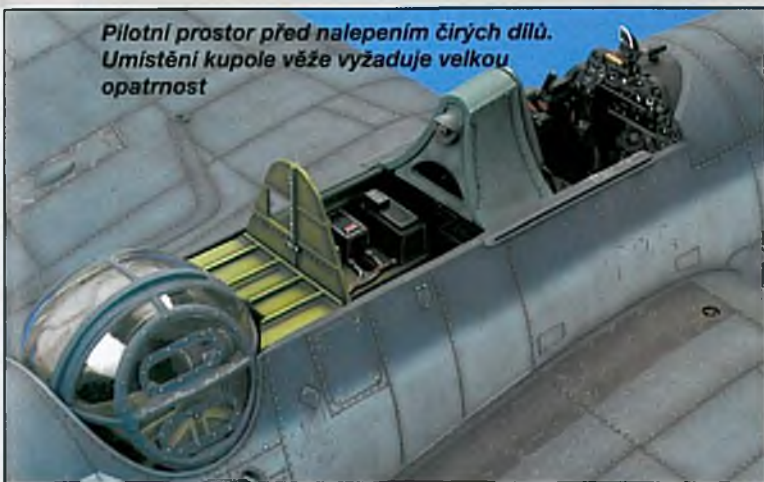
Závěr

Když si prohlížím model umístěný na pozadí pro závěrečné fotografování, musím uznat, že je impozantní. I z krabičky vypadá jako super vylepšený soutěžák. Stavbu a barvení jsem si dokonale užil, protože se nevyskytlo mnoho problémů. Avenger firmy Accurate Miniatures je výborný, jeho sestavením získáme s minimálním úsilím výborný model.

Rakety jsou součástí stavebnice

Pilotní prostor před nalepením čirých dílů. Umístění kupole věže vyžaduje velkou opatrnost

Čiré díly drží disperzní („bílé“) lepidlo

Jedinou výjimkou ze stavby „z krabičky“ je anténa vytažená z nahřátého kousku rámečku. Izolátory tvoří malé kousky kabelové izolace z PVC

Foto autor

BRIEFING

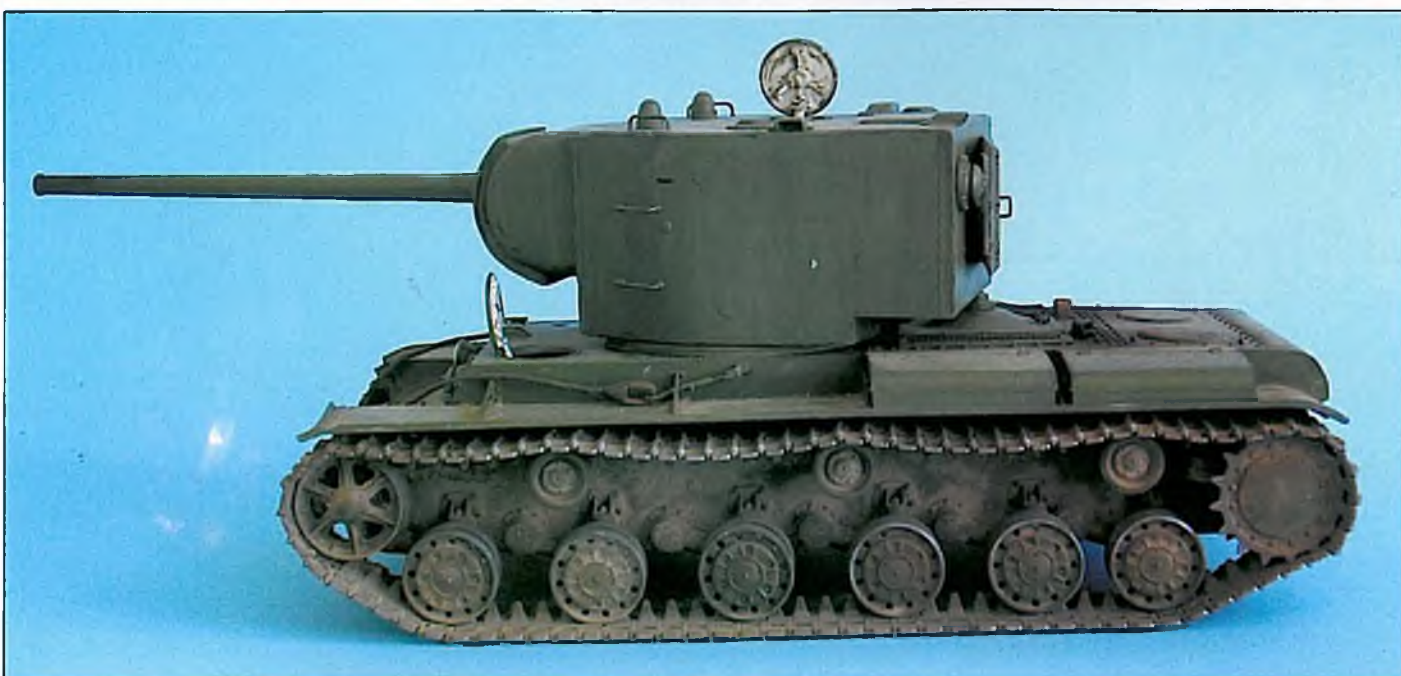
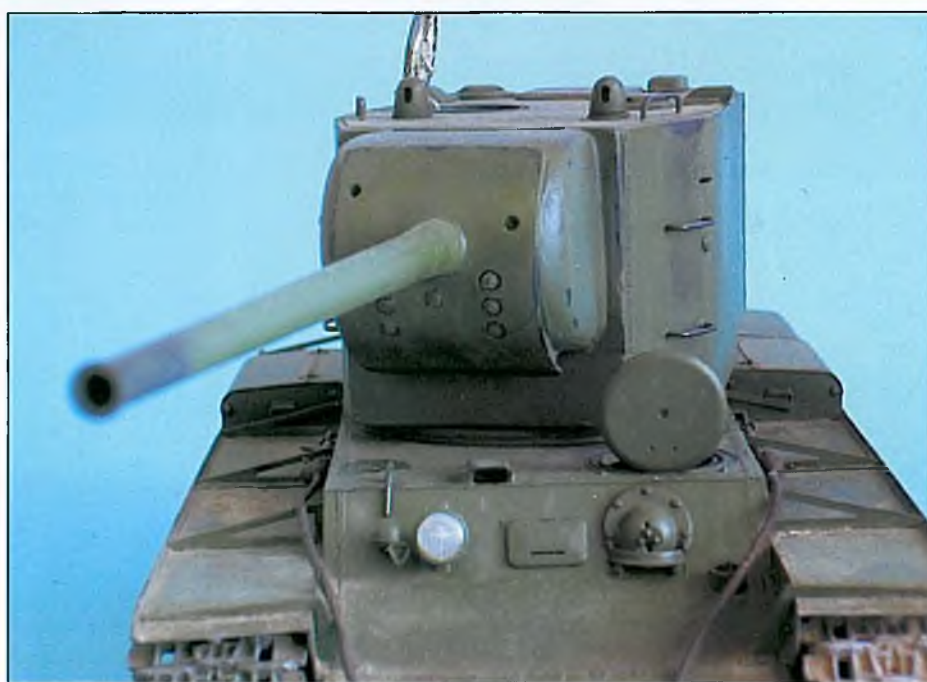
MĚŘÍTKO 1:35

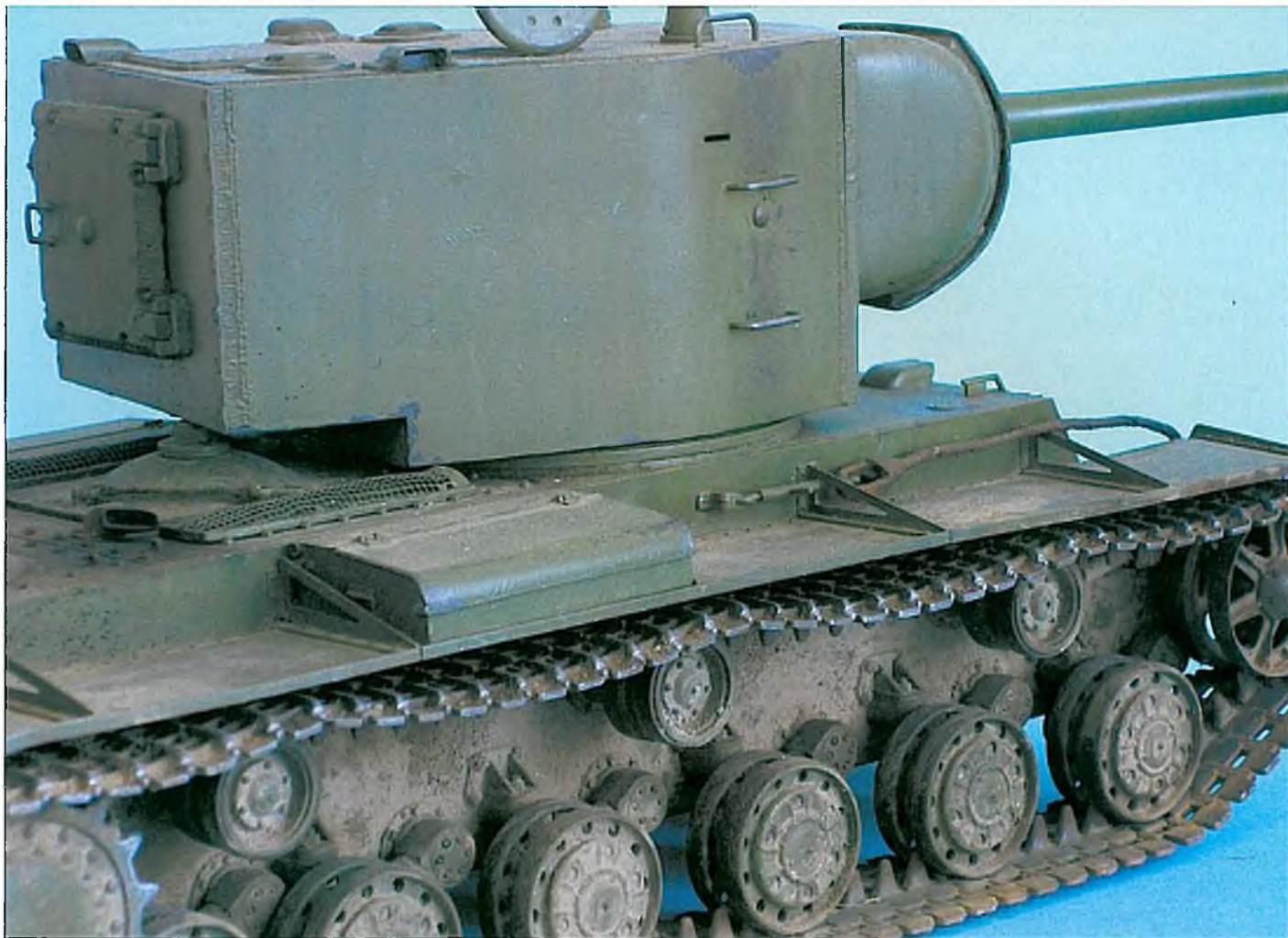
VÝROBCE Trumpeter

KV-2-107

ADOLF HERMAN

Od standardního tanku odlišují tuto verzi především jiná maska kanonu a hlaveň. Největším úskalím je hlaveň, ale tu mi naštěstí dodal Martin Petřík. Novou masku kanonu jsem zhotovil z původní masky ze stavebnice. Plastikovými destičkami jsem ji prodloužil a pak tmelil a brousil tak dlouho, dokud tvar neodpovídal dostupným fotografím. Zhotovil jsem nový krycí plát s otvory a vlepil novou hlaveň, doplnil další otvory pro šrouby a zaměřovač. Mřížky jsem musel upravit, protože v době, kdy jsem model stavěl, ještě nebyly k dispozici lepty Eduard. Použil jsem rámeček mřížek ze stavebnice, do kterého jsem vlepil síťovinu Eduard a pásy označil vteřinovým lepidlem.

HISTORIE

MARTIN PETŘÍK

Zkratku KV, skrývající iniciály maršála Klimenta Vorošilova, zná asi každý zájemce o vojenskou techniku druhé světové války. Tank s tímto označením vznikl v letech 1938-1939 v leningradském Kirovově závodě pod vedením Z. Kotina. Při konstrukci byly využity některé konstrukční uzly a celky těžkého dvouvěžového tanku SMK. První prototyp, s označením U-0, byl dokončen 1. září 1939 s vyzbrojí jednoho kanonu 76,2 mm, jednoho kanonu 45 mm a jednoho kulometu v týlu věže. Variantě se říkalo tank KV s „malou věží“. Nás ale zajímá méně rozšířená varianta, nazývaná tank KV s „velkou věží“ nebo také „Dreadnod“ (poruštělé jméno bitevní lodi Dreadnought). Vznikl na základě požadavku na mohutněji vyzbrojený tank schopný ničit železobetonová opevnění. Pro tento tank proto byla navržena a sestrojena větší věž, označená MT-1, schopná pojmout houfnici M-10 ráže 152,4 mm. Věž byla osazena na podvozek tanku U-0 místo původní. Zkoušky dopadly dobře, a tak bylo rozhodnuto o sériové výrobě. Tanků KV-2 (jak byl později KV s velkou věží nazýván) s věží MT-1 bylo postaveno asi 46 kusů. Posádku tvořilo šest mužů, vozidlo mělo hmotnost 54 tun, pohonnou jednotkou byl vznětový motor V-2K o výkonu 600 k. Věž MT-1, těžká a neforemná, byla po říjnových zkouškách v roce 1940 nahrazena elegantnější a lehčí věží MT-2 se sníženým profilem. Tak vznikl všeobecně známý „standardní“ tank KV-2 o hmotnosti 52 tun, jichž bylo celkem postaveno asi 167 kusů. Od prvního modelu typ mimo věž odlišovaly některé detaily podvozku, pozdější disky pojezdových kol, vyšší věnec věže, přidání pancéřové lafety s kulo-

metem v čelním pancíři vpředu vlevo od řídiče (na první variantě s MT-1 věží byl pouze otvor zakrytý hruškou).

Lze upozorovat i jemné rozdíly mezi různými stroji s věží MT-2, odpovídající zřejmě změnám prováděným na KV-1 v průběhu výroby.

Na tanku KV-2 byl testován 107mm kanon F-42 (ZIS-6), určený pro plánované sovětské supertanky KV-3, KV-4 a KV-5. Prototyp postavený a zkoušený na jaře 1941 se od sériového tanku na první pohled odlišoval pouze mohutnějším ložem kanonu. Zkoušky zpočátku neprobíhaly nadějně, ovšem po odstranění nedostatků se projevily dobré vlastnosti kanonu a Rusové laškovali s myšlenkou vyzbrojit část KV-2 právě touto zbraní. Ačkoliv kanony vyrobeny byly, s příchodem války k jejich instalaci do KV-2 nedošlo.

KV-2 byl původně navržen a zkonstruován jako tank palebné podpory, jehož základní úlohou bylo ničení opevněných postavení nepřitele. K tomu se také dostala trojice prototypů KV s věží MT-1 (U-0, U-1 a U-3) v únoru až březnu 1940 na finské frontě, kde Sověti po dobytí opevněné linie zkoušeli účinky střelby na těžkém opevnění. Testy dopadly nad očekávání výtečně.

Po vpádu německých vojsk do SSSR však tanky KV-2 nemohly být použity k účelům, ke kterým byly zkonstruovány. Ze situace vyplynulo alternativní použití proti tankovým silám nepřitele. Není třeba popisovat účinek 152mm granátu na kterýkoliv v té době používaný německý tank. Je znám i případ, kdy jeden KV-2 vázal po tři dny celou německou pancéřovou divizi. Byl zdolán až 88mm flakem.

K zajímavostem patří, že KV-2 téměř vůbec nebyly vybavovány předvápným pancéřováním, jako jejich sourozenci KV-1. Ze zatím

publikovaných fotografií jsou známy tři případy dodatečného pancéřování zranitelného věnce věže, ovšem u každého z tanků odlišným způsobem.

K dalším zajímavostem patří i to, že zatím není známo, že by některý tank nesl vlastenecký slogan či jiné označení na věži, jimiž se u jiných typů sovětských tanků nešetřilo. Pokud se nějaký nápis objevil, byly to nápisy či označení německá. Známý je například stroj zničený příslušníky 2. kompanie Luftwaffe regimentu Hermann Göring u městečka Dubno v Kijevské oblasti v červnu 1941, který nesl nápisy 2/Regiment General-Göring, Unserem Führer gestiftet!, Dubno, 29.6.41. Díky své nepřehlédnutelnosti sloužily zničené KV-2 rovněž jako rozcestníky a ukazatele.

Označení se objevilo až na strojích ukořistěných německou armádou – standardní trámové kříže, případně i kříže hákové v bílé barvě.

Raritou jsou kořistní KV-2 opatřené vpředu na pravé straně věže velitelskou kupolí z Pz. Kpfw. III G/IV E, světlometem Notek, tažnými lany zavěšenými na obou stranách věže, schránkou v týlu korby na uskladnění zásoby munice a dalšími vylepšeními. Jeden (možná i jediný) z takto upravených strojů byl zařazen do 66. tankové rotы určené k invazi na Maltu. Kořistní KV-2 v německé armádě nesly označení (Sturm) Panzerkampfwagen KV-II 754 (r.).

Méně známou, nerealizovanou variantou tanku KV-2, byl Objekt 218 – odmínovací tank, který miny přiváděl k výbuchu generátorem elektromagnetických vln o vysoké frekvenci.

Tanky KV-2, ať už si o jejich kvalitách a úspěšnosti myslíme cokoli, nesporně patří mezi zajímavé a hlavně nepřehlédnutelné artefakty druhé světové války.

Sturm Pz. Kpfw. KV-II 754 (r.)

Při stavbě této verze jsem použil konverzní sadu Migproductions pro stavebnici Tamiya. Protože jsem díly sady „narouboval“ na stavebnici Trumpeter, několik jich zbylo. Kombinace Trumpeter/Migproductions je bezproblémová, ale je nutno kontrolovat konfiguraci konkrétního vozidla.

Stroj, který jsem stavěl, měl podle fotografií odlišné bedny na blatnících, takže bedny z konverzní sady nejsou pro tento konkrétní stroj použitelné. Není to komplikace, protože mezi díly stavebnice Trumpeter najdeme dva druhy beden, poslední potřebnou jsem získal od kolegy. Na levé straně neslo vozidlo tři bedny, napravo jednu a sadu kanystrů. Velitelskou věžičku jsem použil ze stavebnice Pz. IV firmy Dragon, neboť obsahuje i prosklení průzorů a je jednodušší na sestavení. Mřížky jsem vyřešil stejným způsobem jako u modelu KV-2-107. Hlaveň je opět soustružená od Martina Petříka. Zbarvení jsem odhadnul podle fotografií (zachycují stroj z obou stran a zepředu).

BRIEFING

MĚŘÍTKO

1:35

VÝROBCE

Trumpeter

KONVERZNÍ SADA

Migproductions

Generální partner:

MODELLBRNO 2006

Koná se dne **17.6.2006** v areálu Veletrhy Brno, a.s. pavilon D

Srdečně Vás zveme na Evropské setkání modelářů, výstavu a veřejnou soutěž.

12 kategorií pro děti a juniory - 44 seniorských + 4 kategorie železničních modelářů a další speciální ceny a ceny sponzorů

Třetí ročník speciální soutěže v hodu postaveným modelem do dálky "O nejlepšího modeláře ČR aneb Dršňák roku"

V rámci doprovodného programu proběhne 3. Ročník RC Truck show

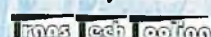
Mediální partner:

Sponzoři:

Hlavní sponzor:

Další informace na: www.modellbrno.cz

BRIEFING

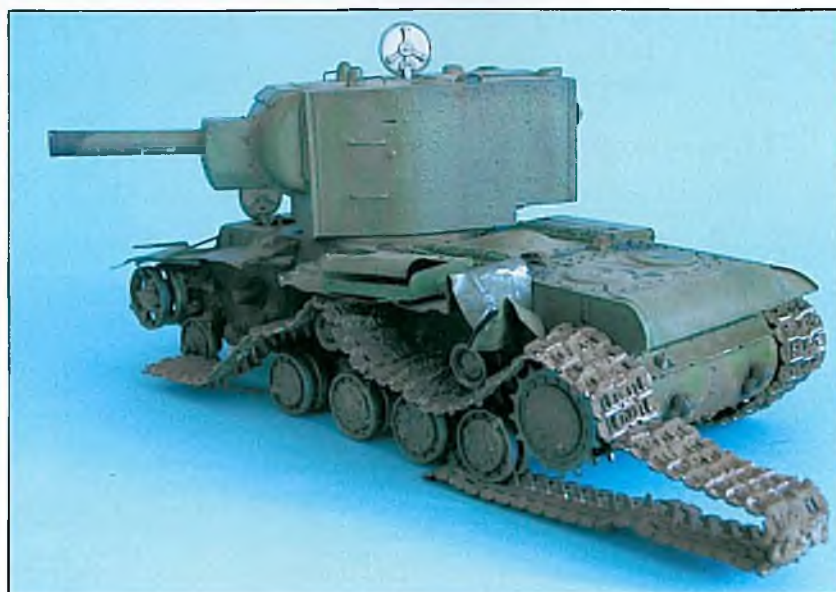
MĚŘÍTKO 1:35

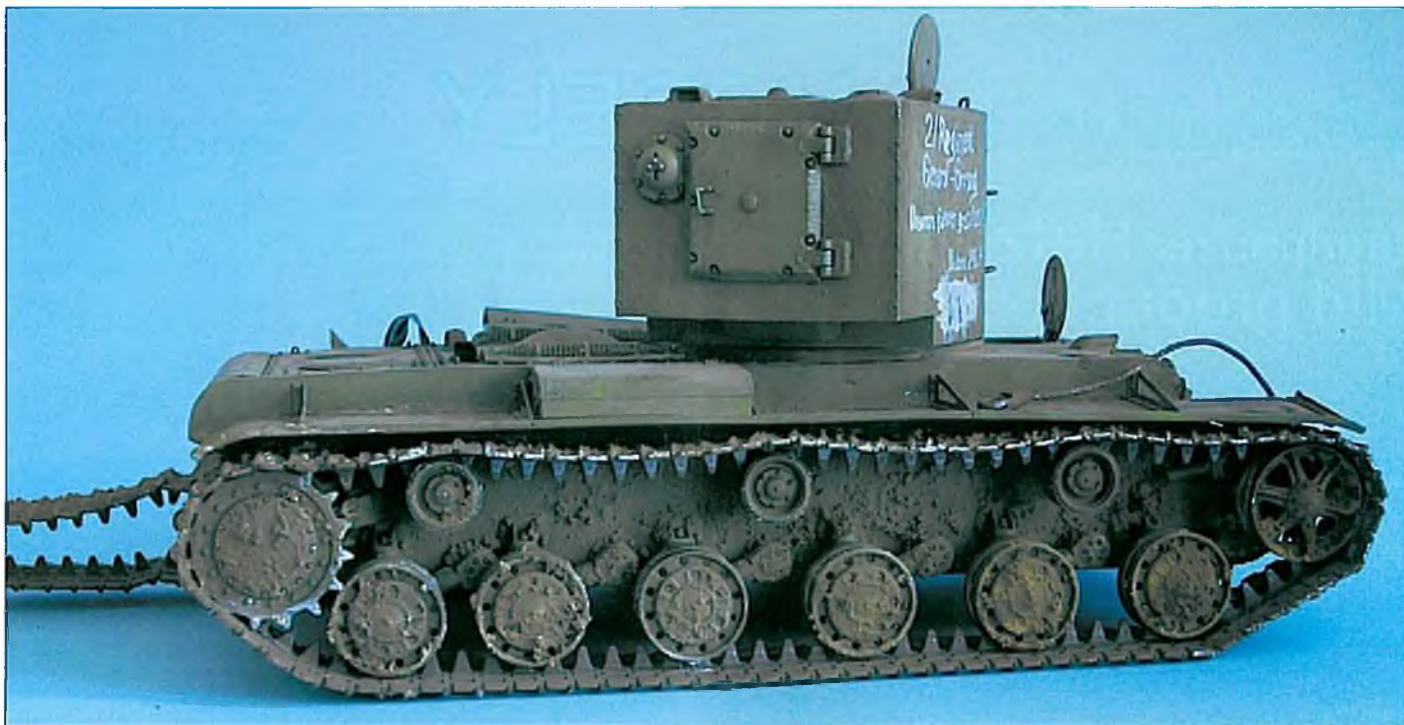
VÝROBCE Trumpeter

KV-2

Pokud se na KV-2 objevily nápisy, případně symboly, měli je na svědomí až němečtí vojáci. Zaujala mne fotografie tanku s poměrně rozsáhlým nápisem na pravé straně věže a zničeným pásem na levé straně, a tak jsem si postavil jeho model. Na pravé straně jsem blatník ze stavebnice nahradil leptem Eduard, nové bedny jsou z leptů Aber. Hlaveň tradičně nahradil soustružený kovový výrobek, výtuhy blatníků jsou opět z leptů Eduard. Méně patrnou odlišností je obroušení styčných ploch periskopů na věži, které podle fotografií dosedají přímo na strop věže. Nápis jsem namaloval od ruky olejovými barvami, které poskytují dostatek času k opravě chyb. Stejně jako v obou předchozích případech jsou nahrazeny původní mřížky ze stavebnice.

Foto autor

Blue Max

Tel: 244 400 046

GSM: 739 517 848

U krčské vodárny 63

Praha 4

Metro Budějovická

dva okrové paneláky za Poliklinikou

Nová prodejní doba

Po/Pá- 10.00-19.00 hod.

So- 10.00-15.00 hod.

Za posledních 14 dní nám přišlo 32 nových titulů knížek a časopisů a 46 nových typů modelů a figurek.

Další budou následovat.

Přijďte si je prohlédnout!

Bližší informace na

www.bluemax.cz

Modelářský kompresor
SPARMAX
AC-100

AFV-club 1:35
M-548 Gun cargo
truck

Trumpeter 1: 350

HMS Hood

HMS Hood - upgrade set

USS Sullivans
DD-537

1:700

Slava class cruiser - Marshal Ustinov
Slava class cruiser - Vilna Ukraina

Bronco models 1:350

USS SSN-21/22 Seawolf

Mach-2 1:72
Vickers Valiant

Nemrod 1:35
Kanadan 1944 N35046

Legend 1:35
Bradley stowage set

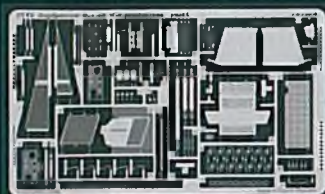
Hobby Fan 1:35
M48A5 AVLM

Azimut 1:35
Lorraine Beobachtung (limited edition)

50 nových titulů knih a časopisů

Jagdpanzer Hetzer
Mid production 1/35

OBSAHUJE rozšířené fotolepty a hliníkovou hlavěň!

DUAL COMBO!

La - 7 1/72

Maj. I.N.Kozhedub, Germany 1945

Flt. Sgt. Stefan Ocvirik 1945

Capt. P. Ya. Golovachev

Mongolskiy Arat

Maj. Amet Khan Sultan

armed with three 20mm B-20 cannons

Lt. Col. S. F. Dolgushin

Lt. Col. V.F. Golubyov

S./Ldr. E.J. Gracie, DFC, Duxford AS, October 1941

19th GIAP, Karalitan front, 14th Army
September 1942

S. „County of London“, RAF, October 1941

19th GIAP, Karalitan front, 14th Army, Sept. 1942
Flown by Capt. Ivan D. Gaydienkho

2nd GIAP SF, Northern Fleet,
Murmansk, Winter 1942/1943

Uncertain unit, Northern Fleet,
Murmansk, Winter 1942/1943

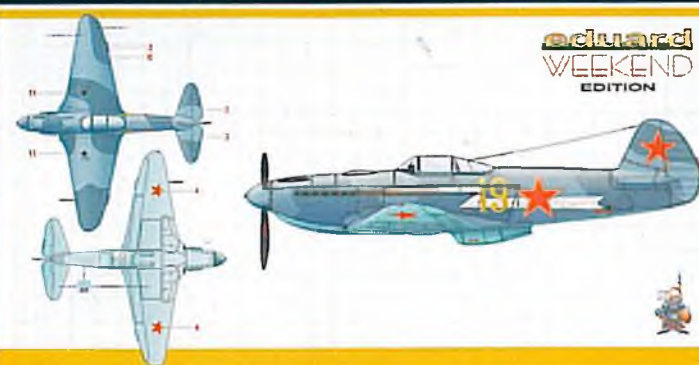
eduard
LIMITED EDITION

DUAL COMBO!

1/48
scale

P-39 Airacobra Mk.I

eduard
WEEKEND
EDITION

1/48
scale
PLASTIC KIT

Yak-3

Yak-3 of 18 GIAP, Poland, early 1945

eduard
WEEKEND
EDITION

1/48
scale
PLASTIC KIT

Albatros D.III

Albatros D.III 2225/16, Jasta 5, 1917

KV-2

BRIEFING

MĚŘITKO 1:72

VÝROBCE PST

JINDŘICH BERNT

Stavebnice tanku KV-2 firmy PST nevy-
padá na první pohled špatně. Při podrobněj-
ším zkoumání zjistíme, že některé díly sta-
vebnice (například kulometry) nejsou dobře
zpracovány. Výtku si zaslouží ozubená kola,
která mají zuby nestejně daleko od sebe,
takže nezapadají do otvorů v pásu, nehledě
na to, že je nedostaneme do takové polohy,
aby byly zuby při bočním pohledu u obou po-
lovin hnacích kol v zákrytu. Při stavbě je nutno
zuby, které by měly jinak zapadnout do otvoru
v pásu, odříznout.

Problémovou partií je také zavěšení kol.
Ramena jsou zhotovena jako součást boků
korby a jsou příliš tlustá. Nezbyvá, než je
upravit odřezáním přebytečné části.

Pásky jsou dělené na rovné úseky a jedno-
tlivé články. Bohužel samostatné články mají
trochu jiný tvar vodících zubů a také jejich na-
pojení na rovné úseky je dost viditelné. V mé
stavebnici byla navíc nedostříknutá část
předního blatníku.

Stopy po vyhazovačích nejsou vidět, díly
lícují poměrně dobře, tmel jsem použil na
podvozku, dolní části korby a na věži. Na
menších dílech jsou patrné stopy po dělicí ro-
vině formy. Navíc jsou trochu hrubší (oka taž-
ných lan, napínáky). Sváry na korbě jsou jen

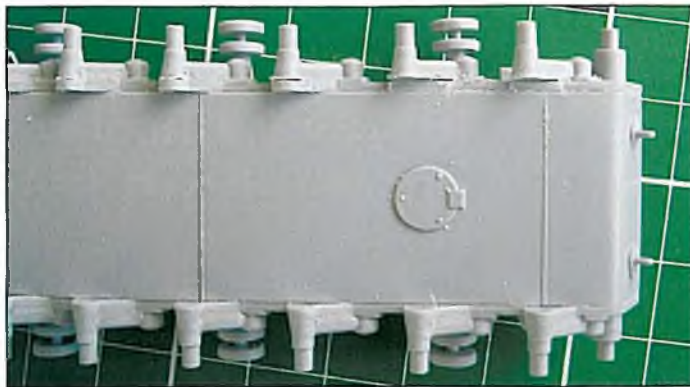
naznačeny, na spodní polovině zcela chybí
a musí se doplnit, stejně jako na věži.

Výlisky jsou celkem snadno sestavitelné,
návod srozumitelný. Zmíněné chyby lze
snadno odstranit, po sestavení se model po-
dobá předloze, což je pro mne důležité.

Výrobce nám dává na výběr ze dvou ka-
mufláží. První je zimní vozidlo neznámé jed-
notky z roku 1941, druhý tank s nápisem na
věži sloužil u 3. gardové tankové brigády
v roce 1942.

Foto autor

Úprava ramen

Chybějící sváry na věži a hrubý povrch pancíře jsou napodobeny pomocí Mr. Surfaceru 500

Odvrtané periskopy a výfuky. Lemy blatníků jsou zhotoveny z papíru

Prověšení pásů

Vpravo původní kulomet, vlevo nový

Základní vrstva zesvětlené kamuflážní barvy

Korba po nanesení olejových barev...

... a po jejich roztupování

Stejně jako na dokumentární fotografii je vidět vliv počasí na hákový kříž, namalovaný nekvalitní barvou

Téměř dokončená patina věže

Chybí jen očouzení výfuků

CK PP TOURIST - TEMATICKÉ ZÁJEZDY 2006

3) 1. až 5. 6.	Brusel + Paříž – letecký den J. B. Salise	5 100 Kč
4) 6. až 11. 7.	Anglie, Duxford – Létající legendy	7 900 Kč
5) 14. až 19. 7.	Anglie, RIAT + Farnborough – letecký den + letecký veletrh	7 900 Kč
6) 20. až 26. 7.	Anglie, Beltring – Peace and War – vojenské manévry + burza	4 800 Kč
7) 22. až 31. 7.	Great USA – Oshkosh + Dayton	51 500 Kč
8) 1. až 3. 9. (pá – ne)	Anglie, Duxford – Spitfire Anniversary Air Show	4 000 Kč
9) 15. 9. (so)	Německo, Mnichov – Deutsches Museum	1 000 Kč
10) 5. až 8. 10.	Madrid – letecké a tankové muzeum	13 900 Kč
11) 20. 10. až 2. 11.	Great USA – letecká muzea západu	54 500 Kč
13) 16. 11. až 21. 11.	Anglie, Telford – modelářská výstava a burza	7 900 Kč

M. Salajka: S CK PP na ILA Berlín

Bližší informace a přihlášky u CK PP TOURIST,

Aubrechtové 3102, 106 00 Praha 10
Tel./fax: 272 650 744, mobil: 777 017 478,
www.pptourist.cz
e-mail: ckpptour@volny.cz

Létající soudek

LIBOR JEŘEK

Grumman F3F představoval vrchol amerických palubních stíhacích dvouplošníků, elegantní stroj se zatahovacím podvozkem patří bezesporu k nejelegantnějším dvouplošníkům v dějinách letectví. Pohledný stroj však příliš neupoutal

pozornost výrobců plastických modelů v měřítku 1:72. Teprve před několika lety se objevila stavebnice firmy MPM, představující první výrobní sérii F3F-1, nyní ji pod hlavičkou Special Hobby doplnila verze F3F-2.

BRIEFING

STAVEBNICE	Grumman F3F-2 Flying Barrel
MĚŘÍTKO	1:72
VÝROBCE	Special Hobby

Na první pohled je patrné, že stavební díly jsou v rámečku rozmístěny trochu jinak, další změnou jsou odlitky vybavení pilotního prostoru. Plastové díly mají proti svému předchůdci na pohled jemnější linky paneláže ryté do hloubky; díly křídel nepostrádají věrohodně naznačená žebra prostupující potahem konstrukce. Na většině dílů najdeme otřepy, jejichž množství je však v porovnání se starší stavebnicí MPM zanedbatelné a snad kromě nepěkně „zalitého“ motoru práci příliš neztíží. Leptané díly (výroba Eduard) jsou excelentní, stejně jako bezvadné odlitky. „Vstříkováný“ překryt kabiny je sice trochu tlustší, avšak dostatečně průhledný a nezkrsluje pohled do pilotního prostoru.

Model jsem porovnal s výkresy v monografii časopisu HPM 12/1998. Závažnější rozměrové nedostatky jsem nenašel, z mého pohledu je jedinou tvarovou odchylkou výřez v horním křídle nad kabinou, který má příliš

skosené hrany. Na spodní části trupu chybí některé krytky a spáry, ovšem několik tahů rydlem problém vyřeší. Jinak jsou tvary modelu v pořádku a zmenšené letadlo nepostrádá charakteristicky zavalitý vzhled a „posez“.

Stavba

Pokud se budete řídit stavebním návodem, stavbu zahájíme tradičně vybavením pilotního prostoru. Vzhledem ke své velikosti je vybaven skutečně královsky, přičemž většinu dílů tvoří odlitky a lepty. Jejich sestavení šlo hladce až do chvíle, než jsem zjistil, že horní část bočních pultů jsou př-

liš široké a nevejdou se mezi ně sedadla pilota. Proto jsem z bočnic odřízl horní pulty, jejich šířku zmenšil přibližně o dva milimetry a nalepil je zpět. Přišel jsem tak sice o některé detaily, ale přesto je to schůdnější řešení, než zhotovit nové pulty či sedadlo.

Narazil jsem také na nejasnost při barvení interiéru. Návod doporučuje Zinc Chromate Primer a Silver, ovšem bez udání dalších podrobností. Na základě fotografie z publikace Grumman Biplane Fighters In Action (Squadron/Signal Publications) jsem se rozhodl nastříkat vnitřní konstrukci trupu pouze stříbrnou, s detaily vyvedenými v černé barvě (palubní

deska, rukojeť řídicí páky, ovladače), hnědé (opěrka hlavy) a zelené (kyslíková láhev na podlaze).

Z návodu není příliš zřejmá poloha vnitřní části podvozkové šachty. Je nutné ji nalepit tak, aby v přední části vznikl otvor pro vzpěru podvozku, která se do tohoto místa zasouvala.

Slepení polovin trupu a přilepení spodního křídla proběhlo bez problémů. Menší komplikace přináší přilepení dílu se vzpěrami podvozku do spodní části trupu, který velmi špatně lícuje. Pečlivou přípravou nasucho se však lze nežádoucímu tmelení vyhnout.

Poloviny spodního křídla se lepí k trupu natupo, kdo nevěří pevnosti spoje, ať místo vyztuží kouskem drátu. Modeláři, kteří nejsou příliš zběhlí ve stavbě dvouplošníků (můj případ), by si měli řádně promyslet postup při usazování horního křídla a jeho barvení. Já jsem na trup, respektive na spodní křídlo, nalepil vzpěry, jejichž konce jsem vyvrtal a do otvorů vlepil kousky drátu. Stejně jsem postupoval s horním křídlem. Při schnutí lepidla jsem neustále kontroloval polohu vzpěr až do vytvrdnutí spoje. Horní křídlo jsem přilepil až po barevné úpravě a nanesení obtisků.

Při konečném dolepování detailů jsem vynechal teleskopický zaměřovač, který na fotografii stroje, který jsem si vybral za předlohu, není zřetelný. Zřejmě byl pro cvičné střelby nahrazen modernějším, reflexním zaměřovačem, instalovaným na tehdejších prvoliniových stíhačkách.

Zbarvení a označení

Stavebnice nabízí celkem čtyři barevná schémata strojů US Marine Corps. Dva předválečné pestré sloužily u jednotek VMF-2, respektive VMF-7. Mimochodem, druhý letoun je jediným dochovaným exemplářem F3F. V roce 1940 jej po poruše motoru „utopil“ Robert E. Galer, pozdější eso z Guadalcanalu a nositel Medal of Honor, aby byl v osmdesátých letech z moře vyloven a zrestaurován do původního stavu. Další dvě možnosti již tak barevné nejsou a zachycují letoun

BuNo0995 natřený na všech plochách šedou, který byl po havárii a opravě změněn na obvyklé „námořní“ schéma Blue Grey (modrošedá) na horních a Light Grey (světlešedá) na spodních plochách. Návod odkazuje na barvy Gunze, já jsem však použil odstíny řady Aeromaster.

Obtiskový aršík, bezchybně vytištěný firmou Aviprint, obsahuje veškeré potřebné označení včetně popisek. Práce s obtisky je příjemná a při jejich nanášení na lesklý povrch nejsou třeba žádné pomocné roztoky, neboť krásně kopírují povrch modelu i bez nich.

Dokončení

Výplet jsem si ponechal až na úplný závěr. Výztužná lanka jsem znázornil plastickými nitěmi, které jsem vlepoval do předvrtaných otvorů a vypnul proudem horkého vzduchu z vysoušeče vlasů.

I přes náročnost jsou moje dojmy ze stavby modelu veskrze pozitivní. Stavebnice je ovšem určena zkušenějším modelářům, kteří zvládnou pracovat s odlévanými a lepanými díly, mají zkušenosti s lepením dvouplošníků a nebojí se výpletů. Pokud si na tohle vše troufnete, můžete si do své sbírky zařadit malý klenot v podobě elegantní Grummanovy stíhačky.

Foto autor

BRIEFING

MIERKA

1:12

VÝROBCA

Revell

'57 Chevy Coupé

ING. ERVÍN KOVALČÍK

Ako mnohí z nás prešli „modelárskym vývinom“, ani ja nie som výnimkou a môj modelársky záujem sa sústredil na modely automobilov. Začali ma zaujímať automobilové legendy a autá, ktoré sa dnes nevyrábajú, alebo sa nachádzajú v súkromných zbierkach. Myslím si, že takou legendou je aj Chevrolet Bell Air ročník 1957.

Po otvorení obrovskej krabice ma zaujala veľkosť výlisku karosérie, ako aj množstvo pneumatík. Letná prehliadka návodu mi potvrdila, že zo stavebnice sa dajú zostaviť viaceré varianty. Kontrola kvality výliskov ma utvrdila v tom, že pred sebou určite nemám výrobok firiem Tamiya alebo Revell. Avšak opracovávanie súčiastok je súčasťou našej činnosti, som sa pus-

til do práce. Predchádzalo tomu obstarávanie dostatočného množstva fotografií a informácií. Chcel by som poďakovať priateľovi Broňovi Jesenskému za zapožičanie časopisov Old Timer a Chrome a hlavne za dobré rady.

Stavebnica ponúka tri varianty: Street, Stock, a Strip. Rozhodol som sa postaviť tzv. civilnú variantu, čiže Stock. Mierka 1:12 umožňuje robiť úpravy modelu od výmyslu sveta, ja sa rozhodol:

- vyčalúniť celý interiér vrátane strechy a bočnic dverí
- vyrobiť natočiteľnú prednú nápravu
- upraviť prednú kapotu tak, aby sa dala otvárať a podoprieť v otvorenej polohe
- zabudovať osvetlenie hlavných a obrysových svetiel, koncových svetiel a interiéru, pohyblivé slnečné clony
- v interiéri umiestniť niečo, čo by symbolizovalo Ameriku v tých rokoch – prenosnú chladničku vo farbách Coca-Cola

Všetky úpravy sa mi podarilo uskutočniť, aj keď sa to nezaobišlo bez ťažkostí. Na čalúnenie som použil tenkú koženku béžovej farby, ktorú som striedal podľa predlohy, s vínovo červenou tenkou akoby zamatovou látkou. Čalúnenie som lepil transparentným lepidlom Chemoprén. Na podlahu som použil staré látkové puzdro na okuliare, kombinované s čiernymi gumovými rohožkami. Pedále plynu a brzdy sú nové. Prístrojovú dosku som striekal béžovou farbou Revell 314 a chrome silver farbou Humbrol 11, „budíky“ po vyfarbení zasklil fóliou z Meotaru. Sklopné slnečné clony sú z telefónnej karty potiahnutej koženkou.

Elektrickú inštaláciu osvetlenia som musel pripraviť ešte pred striekaním karosérie.

V hlavných svetlometoch sú použité biele diódy ako aj v stropnom osvetlení kabíny, v predných obrysových svetlách žlté, v zadných červené minidiódy.

Najprv bolo treba odrezať všetky pôvodné nepohyblivé časti z prednej nápravy a vytvoriť pohyblivé časti riadenia. Na úpravu som použil náhodne nájdené pružinky (imitácia odpruženia), na výrobu tlmičov poslúžili kovové súčiastky z rozbitej videokazety. Po zostavení a odskúšaní dostala predná náprava realistický vzhľad.

Prednú kapotu vyriešil výrobca iba ako odnímateľnú. Štúdiom reálnych predlôh a patríčným zjednodušením som dosiahol spoľahlivé otváranie.

Stavbu som zahájil opracovaním karosé-

rie a nástrekom základnou farbou – šedá Revell 75. Nasledovalo brúsenie a leštenie. Mne sa najviac páčila farebná kombinácia červenej (Revell 31) s bielou strechou (Revell 04), takže nasledovali niekoľkonásobné nástreky, dokonalé vyschnutie a vyleštenie leštidlom WS 2000.

Blok motora je oranžový a celý motor je bez patiny, sterilne čistý. Všimol som si totiž údržbu po pretekoch automobilových veteránov - fakt čistia a umývajú všetko. Pôvodný klinový remeň tvoril celok s remenicami a preto som ho odstránil a nahradil gumovým.

Osem sviečkových káblov aj so schémou umiestnenia na rozdeľovači udáva výrobca v návode vyrobiť s priloženou plastovej hadičky. Pri zostavení karosérie a šasi som však

zistil, že káble sú všetky asi o 1 cm dlhšie a neprirodzene sa dvíhajú a tlačia na kapotu. Ich dĺžku som teda upravil. Do vnútra motorového priestoru som umiestnil zopár oblačkov, firemný znak Chevroletu, palivové hadice a hadice nasávania vzduchu do karburátora – tú som oplietol tenkým drôtom ako imitáciu vystuženia.

Dalej nasledovala montáž nastriekaného podvozku, interiéru, zasklievanie a lepenie chrómových častí. Chcel by som upozorniť, že zadný nárazník je širší ako karoséria a medzi nárazníkom a zadným blatníkom vzniká nepekná škára. Skrátenie nárazníku neprichádzalo do úvahy, preto som škáru prekryl zrkadlovou fóliou.

Medzi záverečné práce patrilo ručné vy-

farbenie znaku na prednej maske a na zadných blatníkoch, nalepenie poznávacích tabuliek, montáž teleskopickkej antény z injekčných ihliel, nalepenie spätného zrkadla, stieračov a plastových emblémov na prednej a zadnej kapote. Žiadalo by sa, keby emblémy boli trochu subtilnejšie a jemnejšie vylišované. Nasledovalo zavesenie dvoch obrovských hracích kociek na vnútorné spätné zrkadlo a uloženie prenosnej chladničky s emblémom Coca-cola, ktorú som vyrobil s plastových doštičiek a nastriekal červenou pololesklou Revell 330.

Chevy som umiestnil na podstavec s imitáciou asfaltu (používam jemný brúsny papier prilpený Chemoprénom) a rozsvietil svetla.

Foto autor

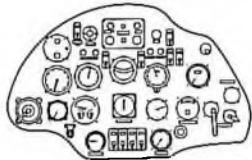
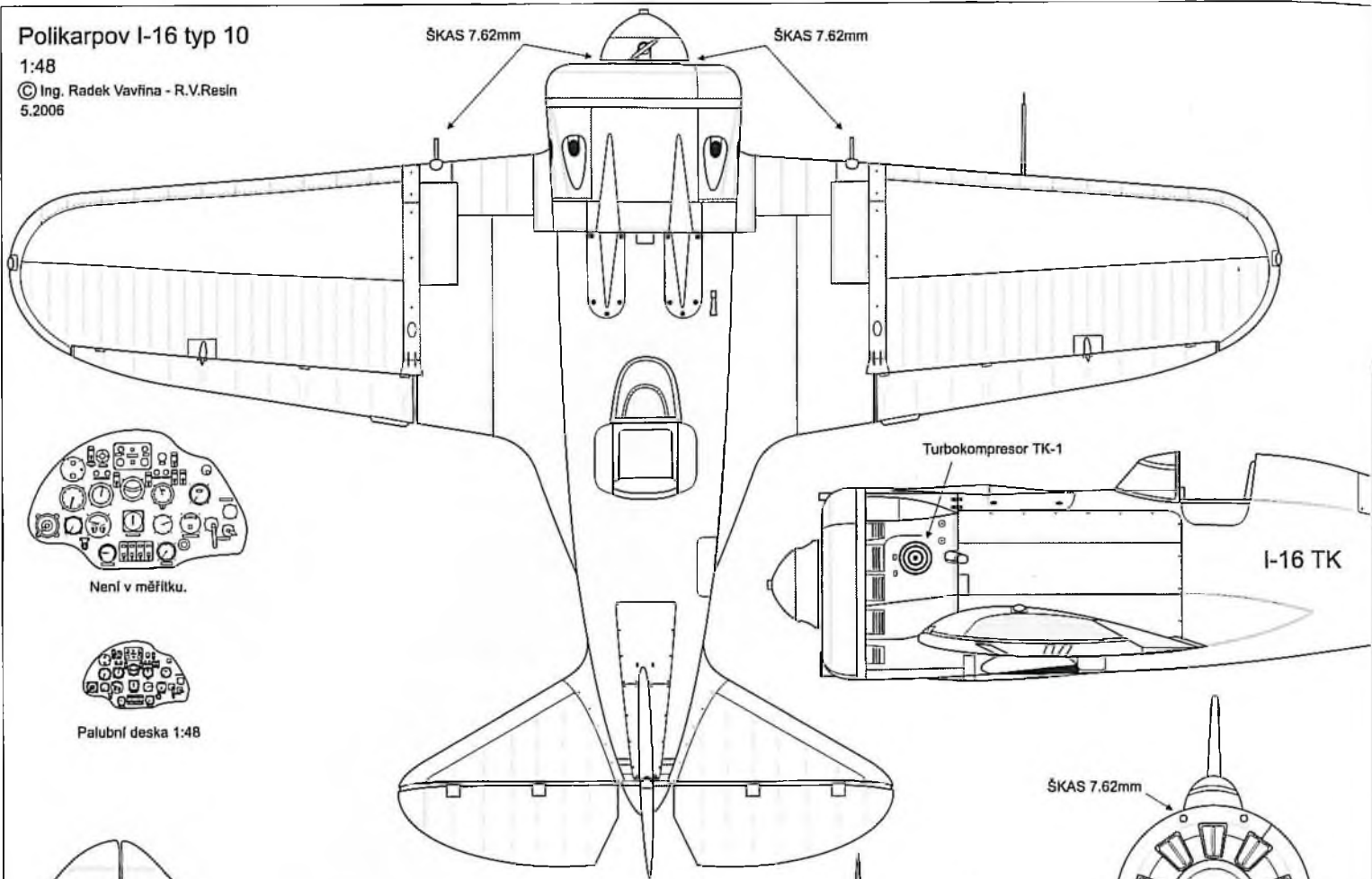
Polikarpov I-16 typ 10

1:48

© Ing. Radek Vavřina - R.V.Resin
5.2006

ŠKAS 7.62mm

ŠKAS 7.62mm

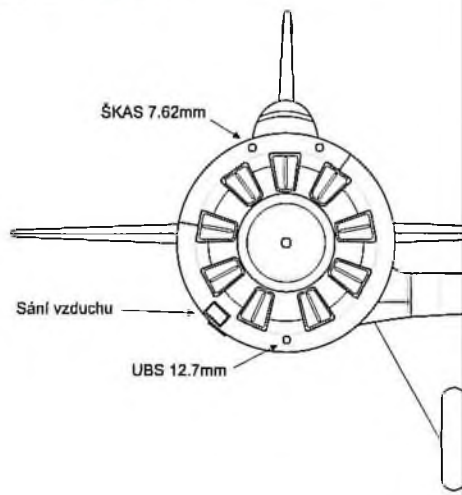
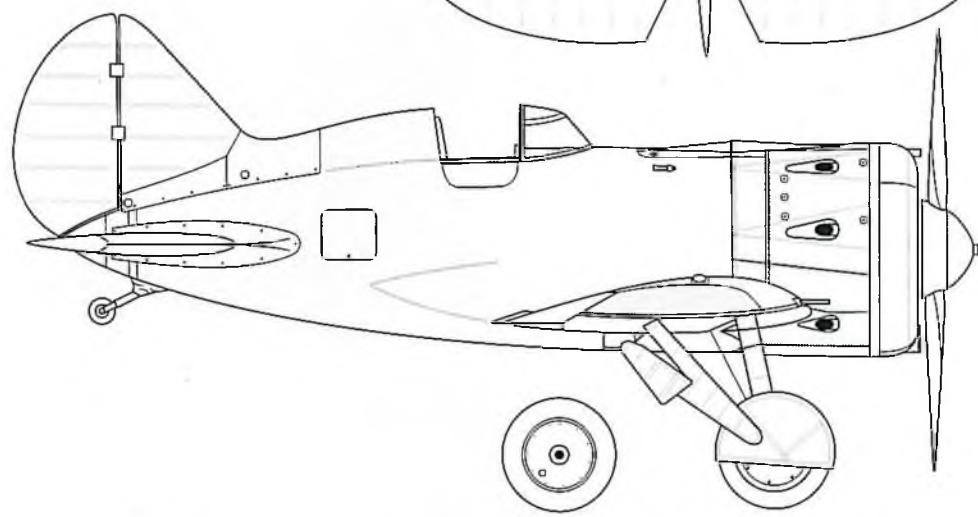
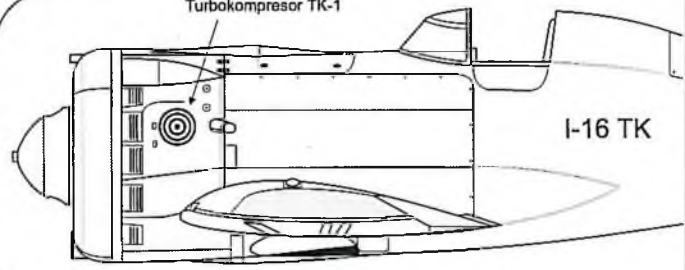
Není v měřítku.

Palubní deska 1:48

Turbokompresor TK-1

I-16 TK

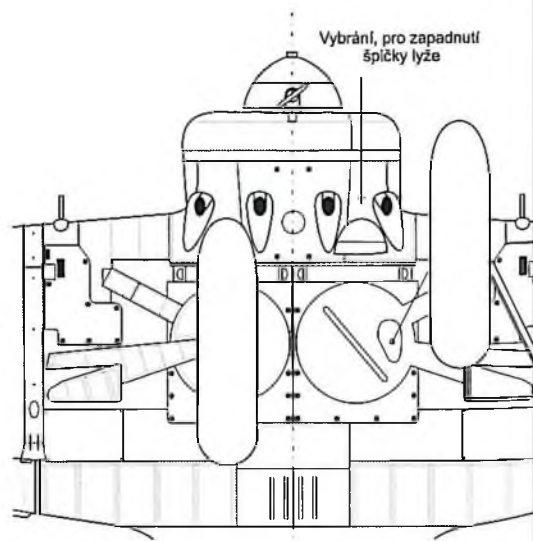

ŠKAS 7.62mm

Sání vzduchu

UBS 12.7mm

Vybrání, pro zapadnutí špičky lyže

A

B

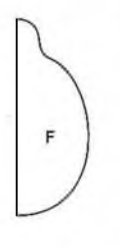
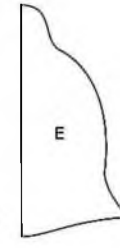
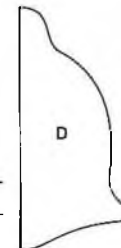
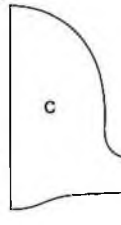
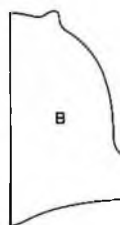
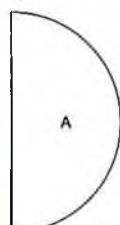
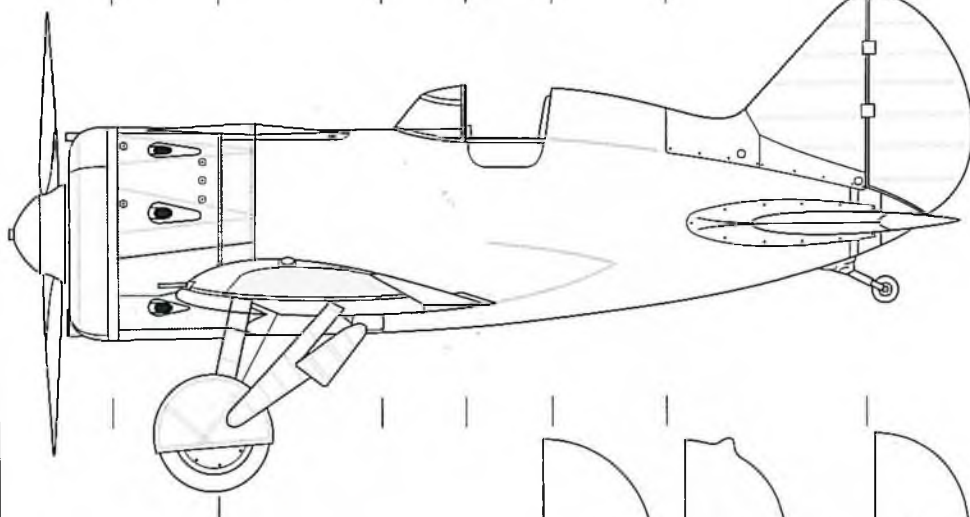
C

D

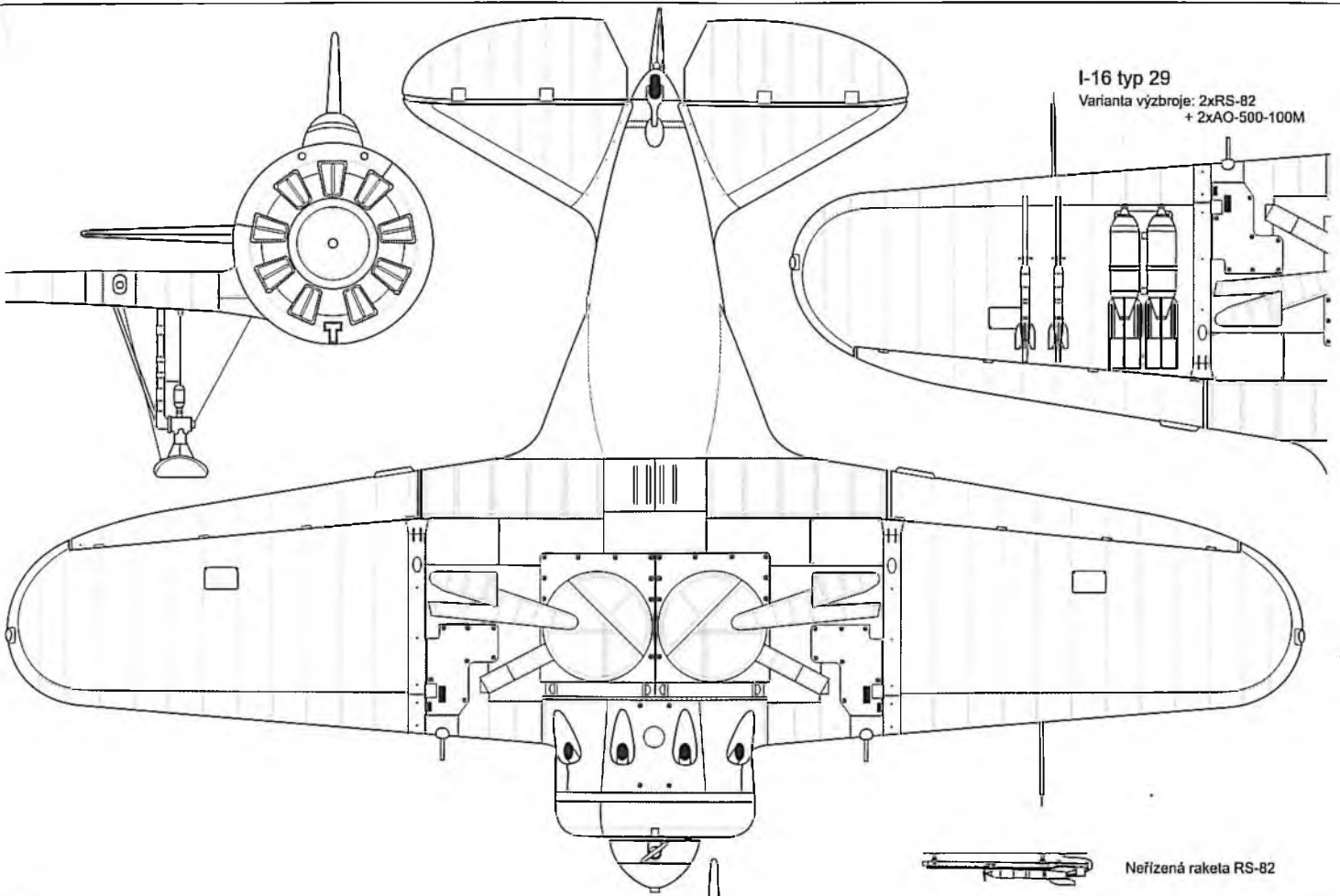
E

F

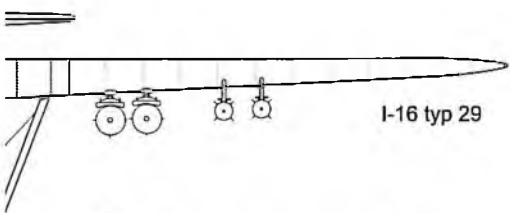
G

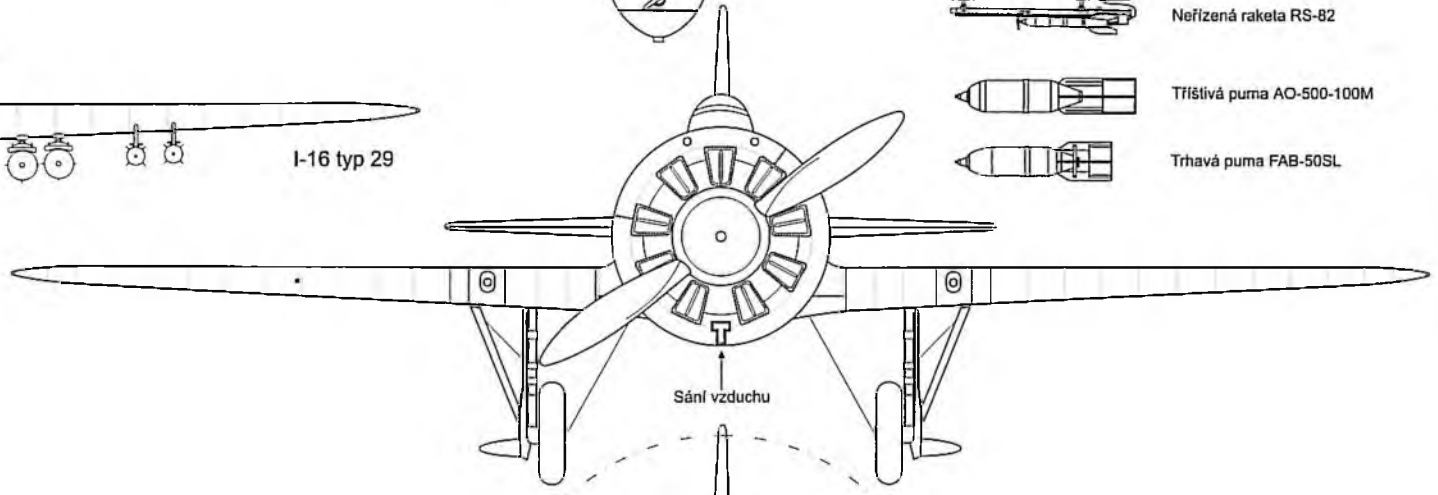
I-16 typ 29
 Varianta výzbroje: 2xRS-82
 + 2xAO-500-100M

- Neřízená raketa RS-82
- Tříštivá puma AO-500-100M
- Trhavá puma FAB-50SL

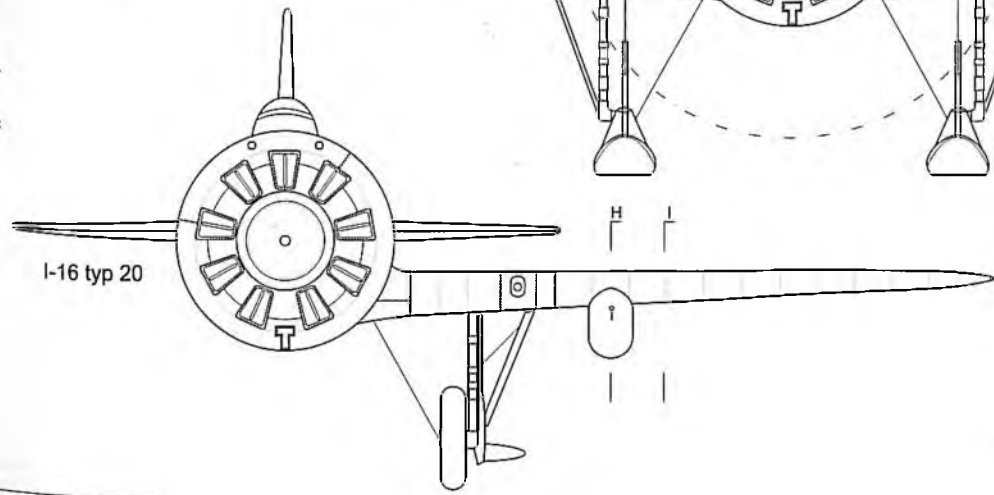
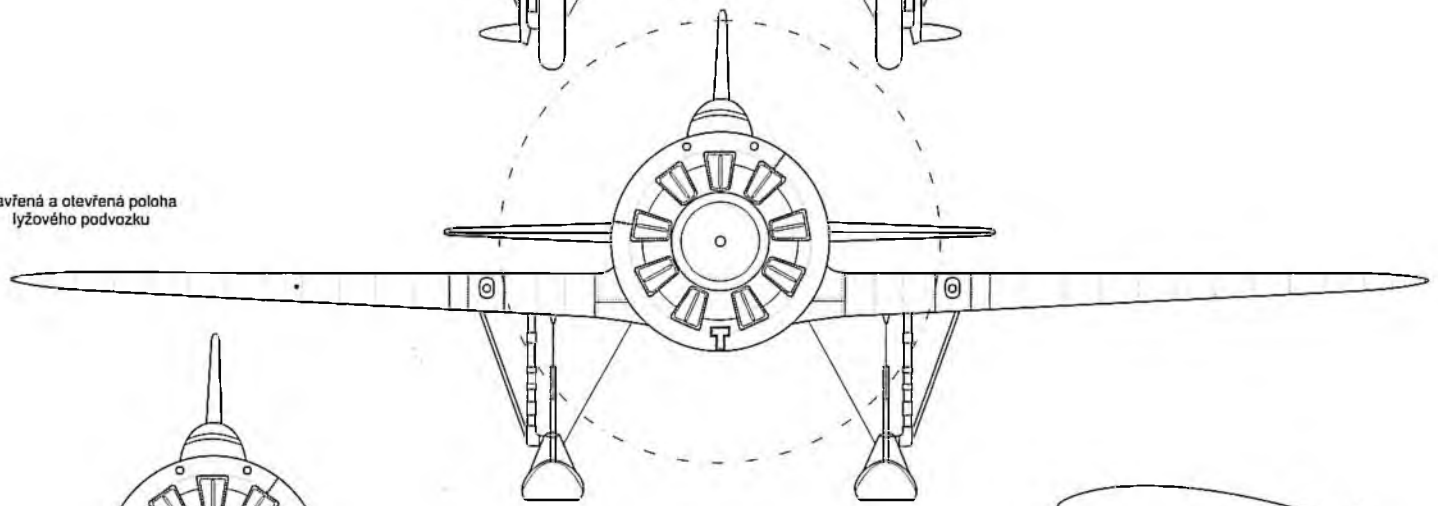

I-16 typ 29

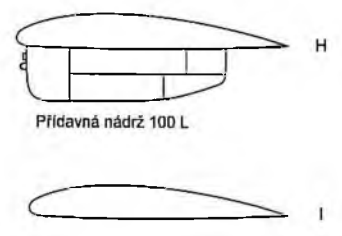

Sání vzduchu

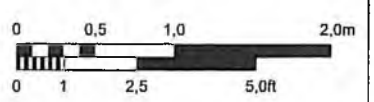
Zavřená a otevřená poloha
 lyžového podvozku

I-16 typ 20

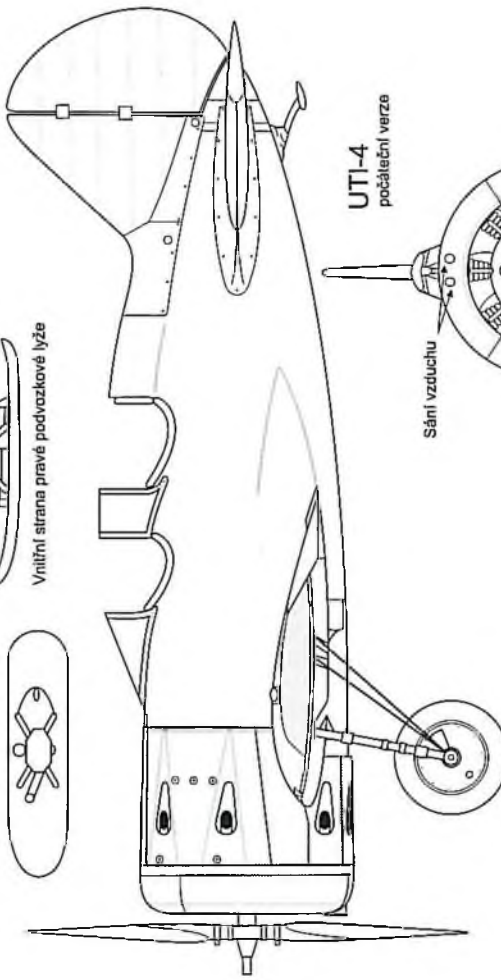
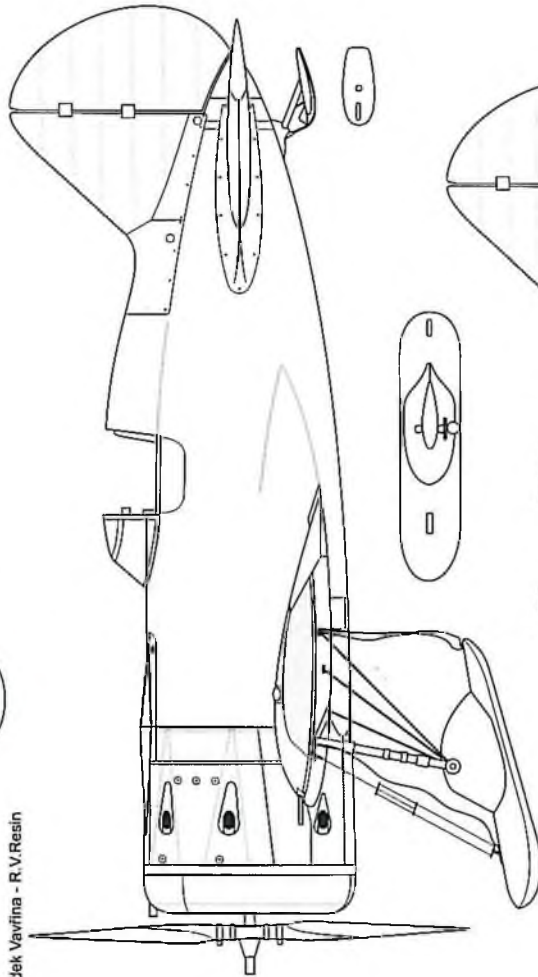
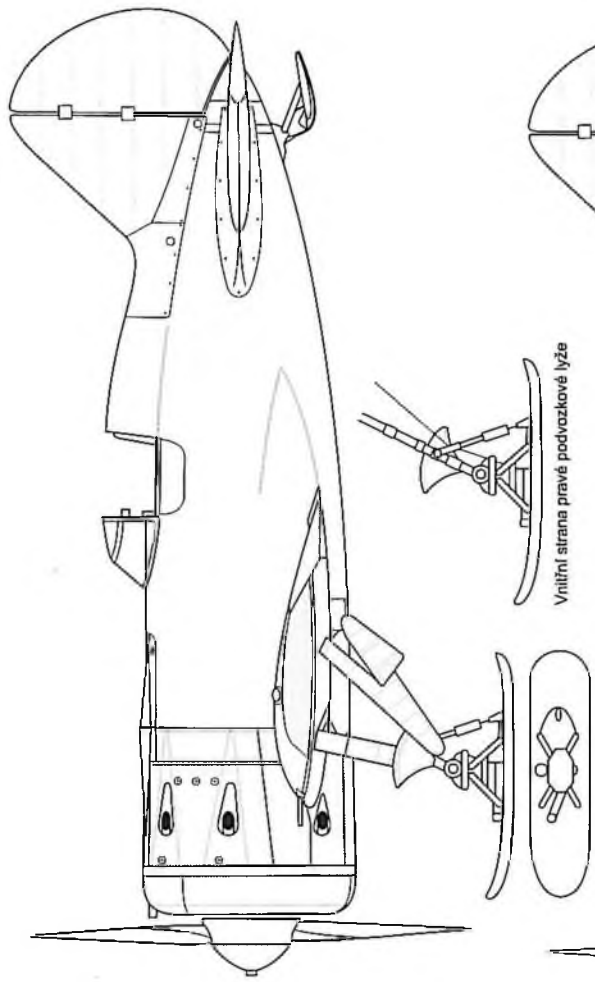
Přidavná nádrž 100 L

Polikarpov I-16 typ 10

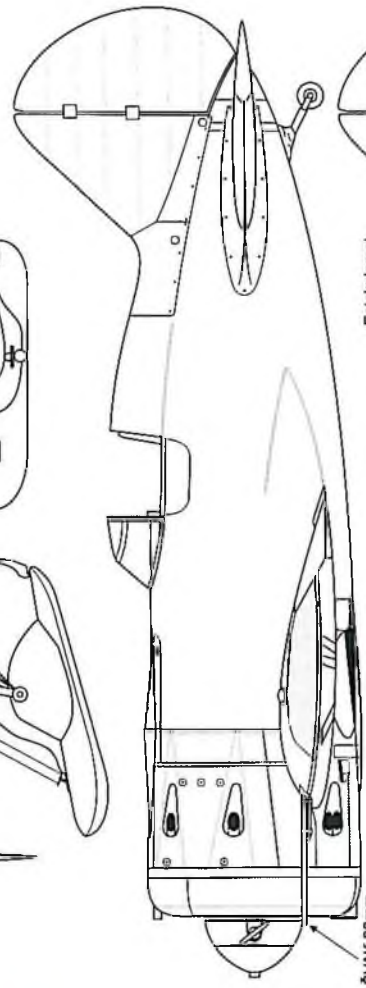
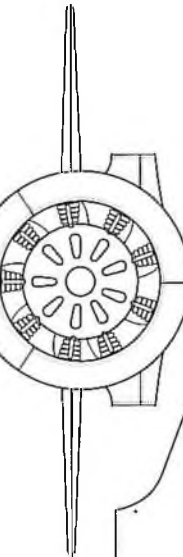
1:48

© Ing. Radek Vavřina - R.V.Resin
5.2006

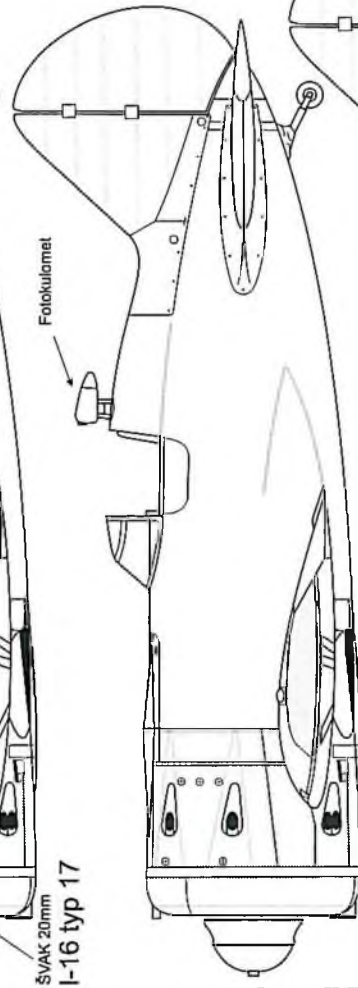
UTI-4
počáteční verze

Sání vzduchu

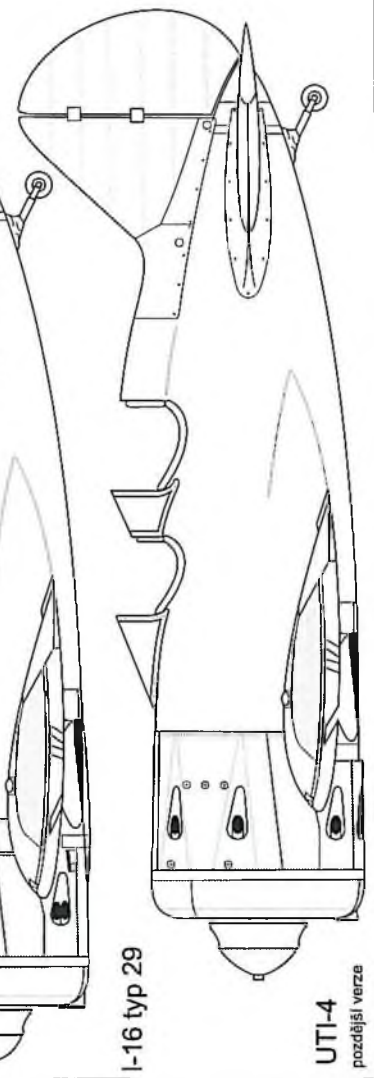

ŠVAK 20mm
I-16 typ 17

Fotokulomet

I-16 typ 29

UTI-4
pozdější verze

I-16

Hodně domyšlení a spousta detailů

MARTIN SALAJKA

Nevelký, obratný, ale přitom robustní a na svou dobu moderní a poměrně dobře vyzbrojený stíhací jednoplošník I-16 je známý pod jmény z živočišné říše jako lšak (oslík), Rata (krysa), Mosca (muška), Abu (Střeček) či Jastrabok. Zda jsou to jména dobová, nebo typu přidělena až ex post, se už asi nedozvíme, ale jisté je, že letadla patřila neodmyslitelně k počátku druhé světové války. Mnohé z více než 7000 postavených strojů vydržely – často pro nedostatek nových letadel – v první linii i do roku 1942 a ojedinele se dočkaly konce války. V muzeích jsou dochované většinou jen značně nekompletní či poničené stroje, krásu předlohy tak můžeme obdivovat jen díky „rekonstrukci“ (de facto novostavbě) šesti letadel na Novém Zélandu.

Modeláři dosud měli v měřítku 1:48 k dispozici jen stavebnici firmy HobbyCraft, respektive její přebal od Academy, která nevytahuje vzhled předlohy úplně věrně. Už jen z tohoto pohledu je počín firmy Eduard záslužný.

Obal a zbarvení

První krabičková verze (vzhledem k množství variant předlohy jich určitě bude hodně) nabízí verzi používanou jak ve Španělsku, tak

sovětským letectvem na počátku války. Obalu dominuje povedená kresba „Oslík“ v souboji s dvěma finskými „Buvoly“. Jak se později po srovnání s návodem dozvíme, zbarvení I-16 postihuje obě možné barevné podoby doplňků. Letoun s černo-zelenými skvrnami kamufláže na horních plochách a spodními plochami světlomodrými, údajně létající ještě v roce 1944, měl totiž pruh před SOP a lem hvězd na trupu buď žlutý, nebo bílý. Zatímco hvězdy jsou mezi obtisky v obou variantách, pruh si musíme namalovat sami. Druhou možností je letadlo z počátku války, vyzbrojený I-16 akrobatické skupiny Rudá pětka, na němž létal její velitel M. N. Jakušin. Je na všech plochách šedé, s černým krytem motoru a červeným ocasem. Šedá je základem i další kamufláže, ale je doplněna na horních plochách množstvím zelených šmouh, jak se asi mechanici pokoušeli světlé letadlo kamuflovat. Konkrétního pilota (I. A. Laka-jeva, eso několika válek) má letadlo v kombinaci zelené a světle modré s červenými doplňky na přídí a spodku směrovky. Pod historickým úvodem návodu (bohužel jen anglicky) je ještě na dvou kresbách představena experimentální třítónová kamufláž, zkoušená v roce 1940.

BRIEFING

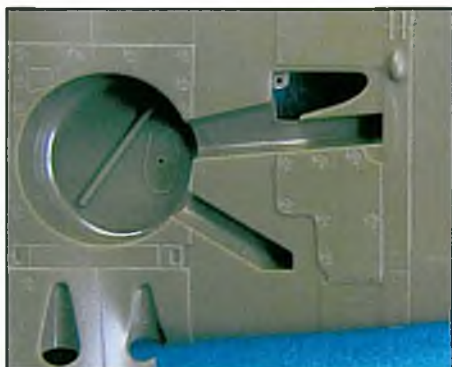
STAVEBNICE	Polikarpov I-16 Type 10
MĚŘÍTKO	1:48
VÝROBCE	Eduard

Plastik a plech

Z nabízených více než 90 plastických dílů je 17 určeno pro jiné verze a 24 pidisoučástí jsou výfuky, takže k hrubé stavbě máme vlastně jen pár dílů a lze ji zvládnout za večer.

Výlisky jsou čisté, takřka bez kazů a velmi věrohodné. S rámečky jsou spojené miniaturními a snadno odstranitelnými vtoky. Palubní desku, některé alternativní díly vybavení pilotního prostoru, pásy, žaluzie krytu motoru a užitečné titěrné detaily nabízí částečně barvená planžeta plechových doplňků.

Vzhledem k tomu, že podkladů na I-16 je překvapivě málo, ale zato si hodně odporují, spokojil jsem se konstatováním, že ze stavebnice lze postavit věrně vypadající model letadla I-16.

Na plátnem potažených částech jsou patrné prvky vnitřní konstrukce, krycí plechy vystupují nad povrch a zámkové prvky (dokonce s patrnými závěsy) a otvory jsou tam, kde by logicky mohly být. Asymetricky umístěné otvory pro vypádávání nábojnic u křídelních kulometů (u předchozích verzí I-16 nebyly) jsou naznačeny jen zahloubením, ve skutečnosti totiž byly „do zatáčky“, což dost dobře napodobit nelze

Základem stavby trupu jsou dvě poloviny. Pokud chceme mít dvířka do kabiny otevřená, musíme je nyní vyříznout a později nahradit plechovými. Díly lícují velmi přesně, a to i přesto, že kýlovka je – v souladu s předlohou – mírně vyosená, což málokdo tuší. Zevnitř trupu jsou plasticky vyznačeny prvky vnitřní konstrukce a obrysy napovídají, kam máme dolepit vybavení kabiny

Zahloubení pro výfuky nebylo možné z technologických důvodů zhotovit společně s trupem, proto dva „důlky“ dolepujeme zvlášť. Výfukové roury sice nejsou duté, ale zahloubení na koncích je dostatečně přesvědčivé. Komu to nestačí, může je odvrát, nebo použít bužírku. Roury jsou dvou druhů, většinou použijeme díly č. 17, jen na spodku přidě jsou dva zahnutější č. 18. Pro devítiválec máme v krytu osm otvorů, proto je třeba do jednoho vlepit roury dvě, což je v kresleném návodu naznačeno dvěma šipkami u jedné roury. Poloha výfuků není jednoznačně určena žádnými zádržkami, proto jak moc budou vyčnívat a jak budou natočené záleží jen na naší šikovnosti či fantazii

Motor v trupu nebude prakticky vidět, proto nabízený reliéf válců na přepážce plně postačuje. Uprostřed dílu je patrná vtaženina, ale protože na toto místo ještě nalepíme díl F16, není třeba se tím zabývat. Ze dvou krytů ve stavebnici použijeme díl F7. Na snímku jsou patrná zahloubení hlavní kulometů (komu to nestačí, má vodičko pro nasazení vrátku) a reliéfy rámečků kolem otvorů chlazení

Vnitřní vybavení na boky trupu, včetně pověstné klíky zatahování podvozku, nabízí stavebnice jak v plastiku, tak v plechu, respektive v kombinaci obou materiálů. Vzhledem k tomu, že do prostoru prakticky nebude vidět, není nutné skládat „plechy“, ale stačí nalepit plastické díly. Ke cti výrobce je, že nabízí obě varianty

Na detailu je opět vidět zahloubení hlavní a plechové žaluzie regulace chlazení. Podle návodu máme žlábký v žaluziích prohloubit hrotem propisovačky. Otvor ve spodní části má tvar „poskoženého“ T, což prý je správně. Na fotografiích je tento detail málokdy zřetelně vidět, někdy dávají snímky za pravdu výrobci stavebnice, jindy vypadá otvor symetricky. Podle fotografií byla krytka na otvor symetrická, ale co je správně, nechávám na posouzení štouralům

Na to, že téměř nebude vidět, je vybavení pilotního prostoru luxusní – sedadlo s pancéřovou deskou, řídicí páka a pedály s plechovými doplňky. Usazení dílů sedadla není zcela jednoznačné. Sklon opěrky lze jakž takž odhadnout, respektive doladit přikládáním dílů do slepeného trupu, ale vanu máme „nějak“ postavit na vrcholy trojúhelníkových vyztuh. Vyřešil jsem to dvěma kapkami lepidla na podlážku a dvěma kapkami do rohů, kde se vana dotýká opěrky zad. Barvené pásy jsou výborné, to, co u nich visí a vypadá jako otvírák na pivo, je spona, která byla zavěšena na řetízku (ovšem z kresby v návodu to není jasné, ani co s ní máme udělat). Celou sestavu posléze spodem nasuneme do slepeného trupu

Palubní deska je sendvičem z plastické podložky a tří vrstev barveného plechu. Díky potisku, plastickým rámečkům a zapuštěným číselníkům vypadá v měřítku 1:48 až neskutečně věrně. Nalepovat titěrné plechové ovladače mohou jen modeláři s dobrým zrakem a pevnou rukou. Po zvětšení fotografie je vidět, jak je znát každá desetina milimetru posunu jednotlivých vrstev, proto je třeba pracovat velmi přesně. Druhou možností je plastická palubní deska, na kterou po nabarvení nanese obrazy jednotlivých přístrojů. Opět titěrná práce, navíc komplikovaná tím, že číselníky jsou částečně slepené krycím lakem

Trup uzavřeme kuzelem. Za povšimnutí stojí zahloubení v kýlovce, detail asi okoukaný u skutečného letadla. Konec směrovky je rovný

Poloviny vodorovné ocasní plochy stačí lehce potřít lepidlem a zasunout. Sednou přesně a mezi díly není žádný schod. Patrně je velmi realistické provedení plátů

Protože některé verze I-16 neměly nad motorem kulometry, jsou jejich kryty dolepovány zvlášť. Díly do zahloubení sednou docela dobře, když je zespodu trochu obrousíme, bude to vypadat ještě lépe

Kam přesně nalepit do trupu vybavení pilotního prostoru není jednoznačně určeno. Nějak to vyjde, ale vybavení nalepené na pravý bok trupu nám trochu překáží (1). Když palubní desku umístíme tam, kde by podle návodu měla být, nebude z ní v pilotním prostoru vidět ani ř (2)

Tvar pancíře sedadla přesně nekopíruje tvar výřezu trupu. Je však otázkou, zda by měl. Komu se škvíry nelíbí, může je zatmelit

Do jedné podvozkové šachty máme vlepit plechový díl. Ve skutečnosti to bylo zasklené okénko, za kterým bylo vidět dva přístroje s kulatými číselníky. Pokud se budeme moudřit, konečně máme co napravovat

Do výřezu v křídle sedne trup poměrně přesně. V místě styku dílů se sice objeví spáry, ale jsou v místě, kde spáry skutečně jsou. Kому se zdají moc výrazné, může je zatmelit. Díly jsou skoro v jedné rovině, případný nevelký schod lze včas snížit podbroušením dílů

Dokončená hrubá stavba. Kulometry se do otvorů v křídle vsunují i s osazením

Po vlepení křídla do trupu je na spodní straně patrná jen tenká spára za vztlakovými klapkami

Další prostor pro dohady. Podle návodu máme sotva uchopitelné výstupky (každý mi upadl 15x) nalepit na spáru na krytu motoru asi na úroveň konce výfukových rour. Tam se však nevejdou, neboť spára je velmi blízko zahloubení. Podle některých fotografií byly „bulky“ nad spárou a více vpředu. Venturiho trubice by měla být obráceně než uvádí návod – kratším koncem k přidi

Zaměřovač je z čírého plastu. Reflektor („sklíčko“) je potřeba po oddělení od rámečku dobře ohladit, jinak nebude průhledný. Soustředné kruhy zaměřovače jsou jako plechový díl nezastupitelné

Velmi dobře zpracované kryty podvozku. Ve skutečnosti byly jen plechové, tedy tenčí

Hlavní vzpěry podvozku zapadnou do vyznačených otvorů přesně, ale určit polohu boční vzpěry s „ohnutým“ spodním koncem není snadné. Když jsem lepil všechny vzpěry najednou, byl levý podvozek křivý. Je lepší nejprve nalepit hlavní vzpěry a teprve když dobře zatvrdnou ve správné poloze k nim doložit pomocné

S charakteristickým zalomením krytu podvozku není snadné se vypořádat. Větší díl je tvarovaný, menší k němu dosedá jen v rozích. Ve skutečnosti by měly být spojené závěsy. Chybí také vzpěry krytů a pákový mechanismus sklápění dolní části

Do vyznačených otvorů podle návodu doplníme lanko sklápění podvozku

Obtisky s dobrým soutiskem přilnou na nenabarvený plast dobře i bez změkčovadel. Krycí lak je částečně patrný, naštěstí na hvězdách přesahuje jen minimálně jejich obrys. Chceme-li však, aby se znaky dokonale „vcucly“ do spár (SOP), je nutné použít „vodičky“. Pochvalu si zaslouží obtisky na boky letadla akrobatické skupiny (lemovaný pruh včetně hvězdy), zasahující až na náběžnou část VOP

Foto autor

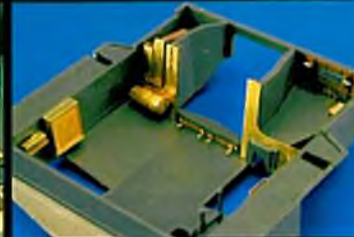
FOTOLEPTY BOJOVÁ TECHNIKA

22100 T-34/76 Model 1942 (Dragon) 1/72

35836 StuG.III Ausf.B exterior (Tamiya 35281) 1/35

35875 StuG.III Ausf.B interior (Tamiya) 1/35

35863 Pz.IV Ausf.C (Tristar) 1/35

35872 Panther Ausf.G Night Fighting (Dragon) 1/35

35876 Flak 38 20mm (Dragon 6288) 1/35

Barvená sada

48528 B-17G landing flaps (Revl/Mon) 1/48

Barvená sada

32557 MiG-29M Fulcrum interior (Trumpeter) 1/32

49345 Me 262B-1a Schwalbe Nachtjager (Dragon) 1/48

BRIEFING

MĚŘÍTKO 1:48

VÝROBCE Special Hobby

NARDI F. N. 305

PAVEL HEINRICH

Stavebnice

Díly na první pohled vypadají na rychlou stavbu. V krabici najdeme pouze jeden rámeček, malou planžetu leptů, krásně čirý acetátový překryt kabiny, obtisky na dvě verze a z polyuretanu odlité sedačky a přední část krytu motoru. Výlisky mají mělké a trochu hrubší rytí do hloubky. Na menších dílech najdeme otřepy (naštěstí jich není moc).

Stavba

Model jsem chtěl stavět pouze z krabičky, přesto jsem se některým úpravám nevyhнул. Pilotní prostor je celkem chudý, a i když jsem jej neotvíral, je i tak do něj krásně vidět, a tak jsem alespoň doplnil konstrukci na bocích trupu. Slepení trupu nečinilo žádné větší problémy, horší už bylo vlepení šachet do křídla. Vznikl tak nepříjemný špatně přístupný, ale hodně viditelný spoj, jehož tmelení dalo hodně práce. Toto řešení se mi nezdá moc šťastné. Před slepením křídla bylo potřeba ztenčit odtokovou hranu, která je hodně silná. Samotné slepení křídla bylo bez problému. Při lepení křídla s trupem vznikla pořádná mezera, která potřebovala hodně tmelu a hodně broušení. Přilepení výškovky a směrovky nečinilo žádné potřeby. Ovšem dost velkým problémem bylo slícování acetátové kabinky,

která hlavně v zadní části vůbec neseseděla - byla o dost větší, takže bylo zapotřebí hodně tmelu a broušení.

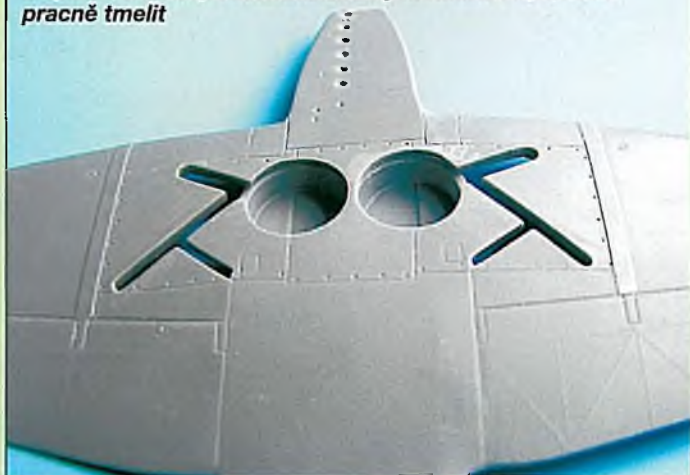
Přesto, že jsem model stavěl z krabičky, nedalo mi to a dodělal jsem alespoň nové výfuky (výrobce je pouze označil jako prohlubně) a malé detaily patrné z fotografií modelu.

Zbarvení

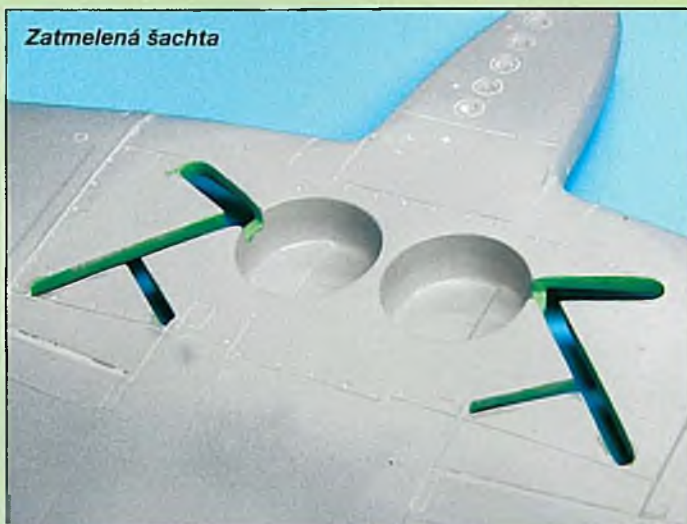
Po sestavení modelu jsem jej celý přestříkal vrstvou Mr. Surfacer 1000, přebrousil "vodním" brusným papírem 2000 a onýtoval některé části. Kamufláž jsem nastříkal barvami GSI - horní plochy Mr. Color 302 a spodní plochy Mr. Color 25 a napatinoval metodou zesvětlování a ztmavování základních odstínů pomocí olejových barev a pastelů. Bylo by dobré, kdyby výrobce udával mimo italských názvů barev také čísla jejich ekvivalentů z produkce větších firem.

Vlepované šachty s křídlem nelicují a musíme spoj dost pracně tmelit

Zatmelená šachta

Žebra na krytu motoru je dobré proškrábnout

Výfuky jsou naznačeny pouze symbolicky, je potřeba zhotovit je nové

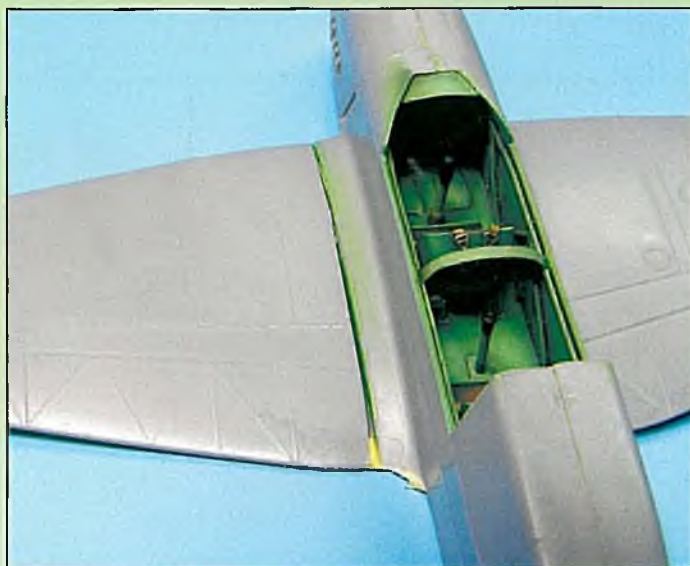
Oddělení ovládacích ploch je dosti mělké...

... proto je dobré spáru proškrábnout

Nabarvený a vystínovaný pilotní prostor s nově zhotovenou vnitřní konstrukcí

Spoj trup-/křídlo nelicuje, musíme hodně tmelit

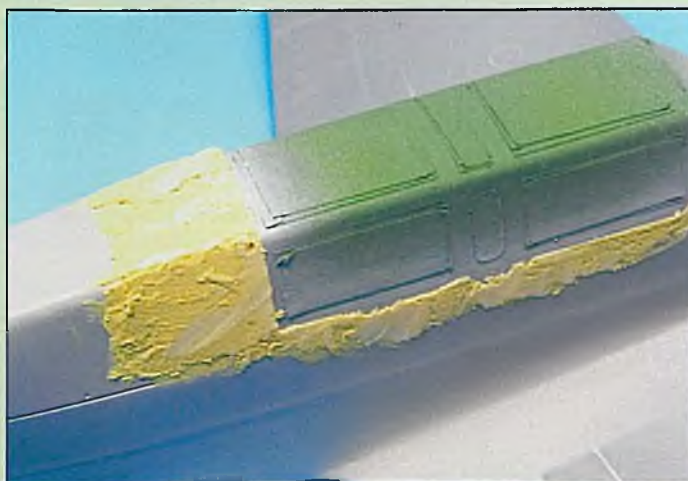
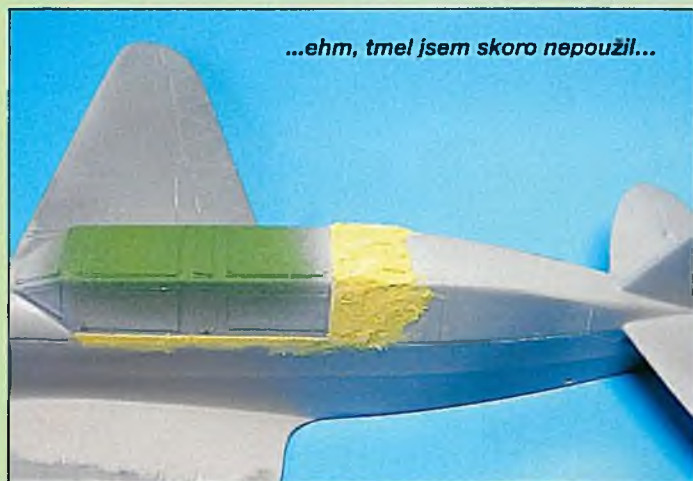
Před nalepením jsem překryt zamaskoval páskou Tamiya

Kabina je v zadní části širší než trup, což se opravuje špatně

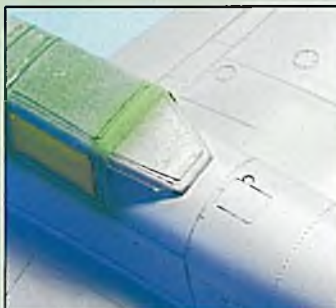
...ehm, tmel jsem skoro nepoužil...

Zamaskované šachty před stříkáním

Doplnění nýtů a některých krytek, které model postrádá

Základní nástřik a vystínování pistolí

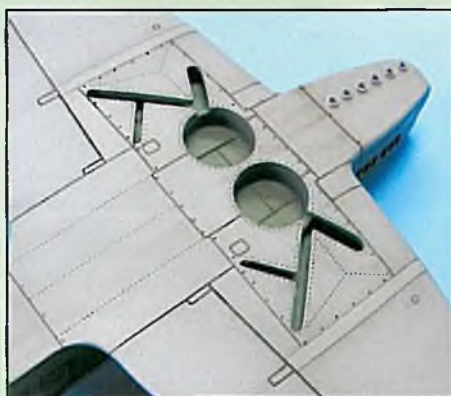

Znaky nastříkané podle šablon

Písmena kódového označení z kvalitních obtisků stavebnice

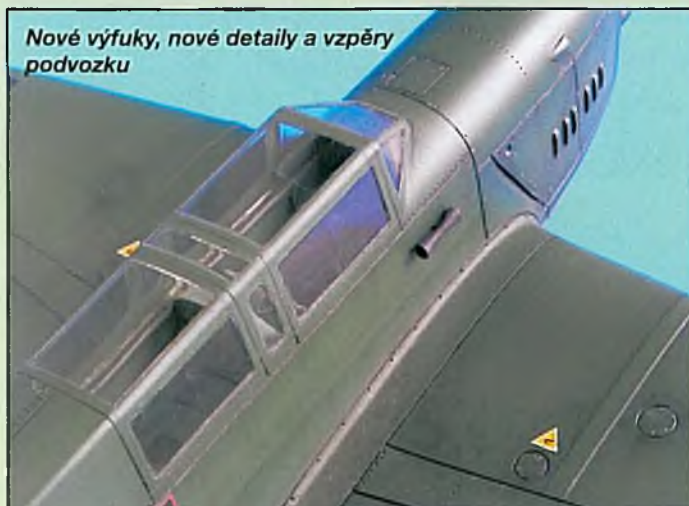
Dokončení patiny olejovými barvami a suchými pastely

Nová ostruha

Nýtované kryty motoru vzhledu modelu přidají

Nové výfuky, nové detaily a vzpěry podvozku

grafii, že velikost křížů je správná, ale mají být umístěny jinam, než uvádí v návodu výrobce; měly by pravděpodobně zasahovat až do prostoru křídělek.

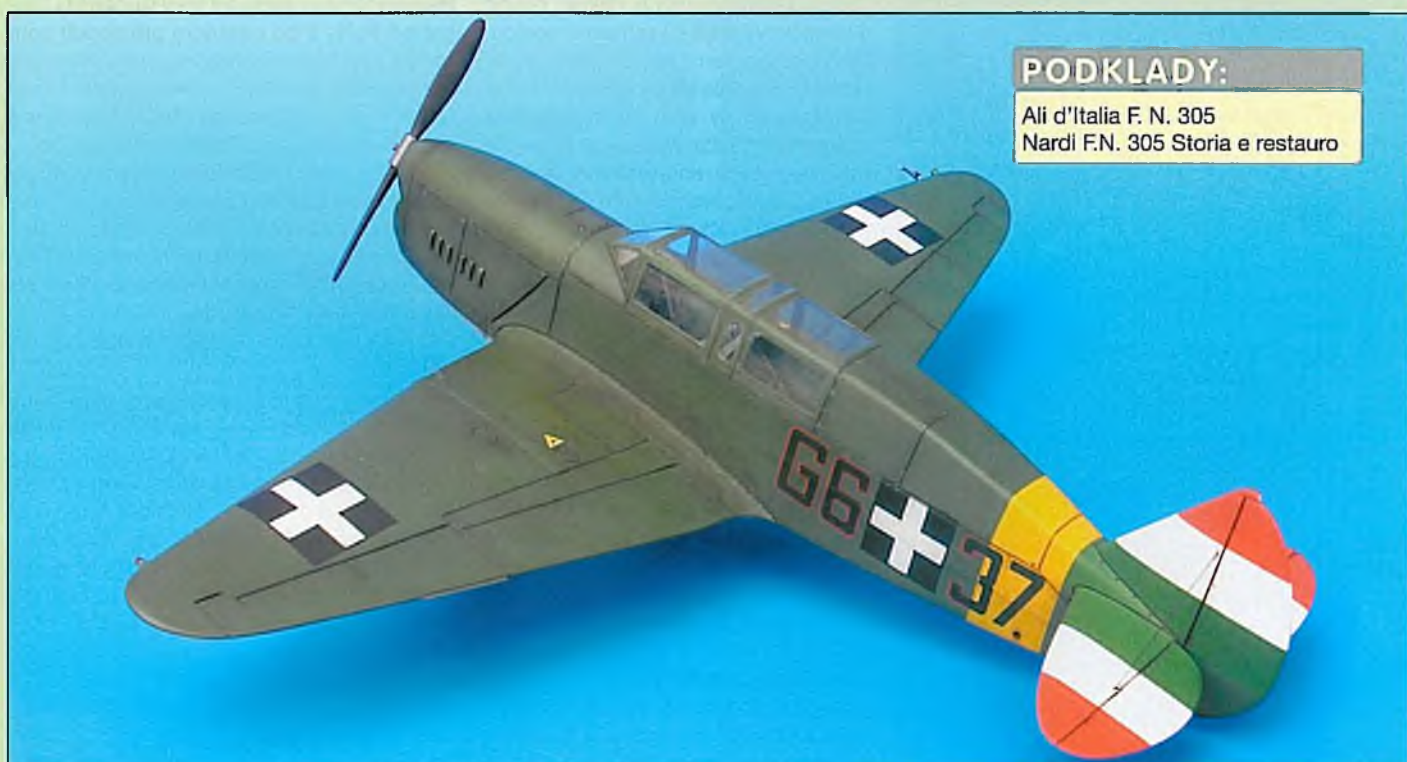
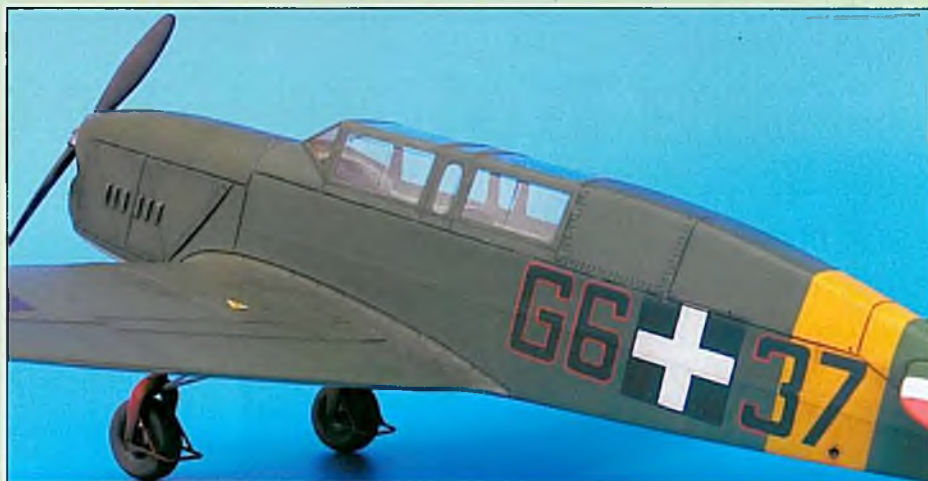
Závěr

Na to, z jak malého počtu dílů se stavebnice skládá, je s ní až moc práce. Může za to především tmelení, kterému se mi nepodařilo vyhnout. Jsem si vědom toho, že model spadá do kategorie short-run, ale i přesto si myslím, že by to mohlo být lepší. Na druhé straně je dobře, že je možno si postavit i méně známý a přesto zajímavý letoun, který ve vitríně zcela určitě nezapadne.

Foto autor

Obtisky

Mají přesný soubor, jsou tenké a za pomoci vodiček krásně přilnou. Máme možnost si vybrat ze dvou verzí: první je letoun z pilotní školy Luftwaffe 1944, druhý z pilotní školy Maďarského královského vojenského letectva v roce 1942. Vybral jsem si maďarský letoun, protože má přeci jen zajímavější zbarvení. Bohužel, když jsem se snažil kříže umístit na křídlo tak, jak uvádí návod, zjistil jsem, že jsou příliš velké a na křídlo se ani nevejdou. Rozhodl jsem se důvěřovat návodu, zhotovil jsem si nové z maskovací fólie, přizpůsobil je rozměrově podle návodu výrobce a nastříkal. Až později jsem zjistil, že to byla asi chyba. Objevil jsem totiž na jedné foto-

PODKLADY:

Ali d'Italia F. N. 305
Nardi F.N. 305 Storia e restauro

Zimná kamufláž

BRIEFING

STAVEBNICA Panzer IV Ausf. H

MIERKA 1:72

VÝROBCA Revell

na bojovej technike

ZDENO BUGAŇ

Po dlhšej dobe, venovanej stavbe lietadiel, som sa rozhodol urobiť výnimku a zlepíť len tak pre radosť nejakú bojovú techniku, najlepšie rýchlo a len z krabičky. Do oka mi padla stavebnica tanku Panzer IV firmy Revell, na ktorej som chcel skúsiť prvýkrát zimnú kamufláž.

Stavebnica obsahuje štyri rámčeky detailne spracovaných dielov, návod a obtačkový aršík sú samozrejmosťou. Diely boli v mojom prípade z mierne posunutých formy, ale všetko v rámci normy, nič také, čo by som od ktorejkoľvek stavebnice neočakával. Diely sú pekne detailne spracované, je vidno, že firma patrí v bojovej technike v malej mierke ku svetovej špičke.

Pri modeloch bojovej technike najskôr zlepím celý model dokopy a až potom sa začnem venovať farbeniu. Iba gulomet, kolesá a pásy farbím samostatne, pretože je to jednoduchšie, ako keby som ich mal farbiť už prilepené. Pri stavbe sa mi páči najmä to, že hrubú stavbu má človek hotovú za jedno odpoľudnie a môže sa venovať už len povrchovej úprave a patine. Na lepenie som použil sekundové lepidlo, lepené spoje som začistoval debondérom.

Z kamufláží ponúkaných vo stavebnici som si vybral stroj "červená 221", pôsobiaci na východnom fronte so zimnou kamuflážou nanesenou na tmavožltý podklad. Model som mal už nastriekaný Mr. Surfacerom, keď som sa od kolegov modelárov dozvedel, že

aj keď to v návode spomenuté nie je, tento tank mal minimálne na prednej strane korby a veže aj na blatníkoch nanesený zimnerit. Keďže som sa chcel vyhnúť všeobecnému znemožneniu, rozhodol som sa s problémom popasovať.

Zimmerit

Objednávanie leptaného zimneritu by stavbu len natiahlo, tak som to skúsil inak. Na povrch som naniesol tmel Gunze Mr. Dissolved Putty a po miernom prischnutí som ho tvaroval zubami žiletkovej píľky. Na to, že som to robil prvýkrát v živote a hneď "naostro", som s výsledkom spokojný, aj keď viem že nabudúce to môže byť aj lepšie.

Keďže veľmi obdivujem prácu a postupy modelov španielskej školy patiny, aj moja práca pri sfarbení sa niesla v tomto duchu. Použil som už tradičné techniky ako filtre, wash, chipping a nanášanie pigmentov. Na záver som ešte spodnú časť modelu zaprášil veľmi nariadenou farbou Tamiya Buff a model bol hotový.

Záver

Stavba tohto modelu je úplný relax, práca rýchlo ubúda a model sa dá postaviť v pohodovom tempe do týždňa. Niektoré diely sú na mierku možno až príliš hrubé a je vhodné ich nahradiť leptanými, najmä schürzny a prídavné pancierovanie veže, ja som to však neriešil. Výsledkom je nádherný model, ktorý obohatil moju zbierku.

Na záver ďakujem Michalovi Sudekovi za rady ako na zimnerit a Janovi Pavlíkovi a neznámemu slovenskému modelárovi z prezývkou Myro za poskytnuté fotografie tohto stroja.

Stavba modelu prebiehala v pohode, na lepenie som použil sekundové lepidlo a nakoniec očistil model od prebytočného lepidla debondérom

Zimmerit som zhotovil z tekutého tmelu Mr. Dissolved Putty Gunze. Naniesol som ho na povrch a po miernom stvrdnutí som ho tvaroval čepeľou žiletkovej pilky

Povrch som zjednotil prípravkom Mr. Surfacer 1000 a po vyschnutí preleštil brúsnym papierom hrúbky 2000 pod vodou. Po vysušení bol povrch dokonale pripravený na nanosenie farby. Ako podkladovú som nastriekal Dark Yellow Gunze, ktorú som namiešal s lesklým lakom

Podvozok aj pásy som nastriekal farbou Flat Earth Tamiya, ktorá slúžila ako podklad pod blato a prach

Na tmavožltú som nepravidelne nastriekal mix matnej bielej a lesklej Off white Gunze. Na niektorých miestach som nechal podkladovú farbu presvitať

Podklad pod obtlačky som nastriekal lesklým lakom. Obtlačky som naniesol pomocou prípravkov Mr. Setter a Mr. Softer od Gunze.

Treba si zapamätať, že Setter ide pod a Softer na obtlačky, nikdy nie naopak. Obtlačky dokonale skopirovali povrch aj s nerovnosťami, dokonca aj nanosený zimmerit

Gumové obruče kolies som natrel štetcem farbou Gunze Tire Black. Keďže farby Gunze rýchlo schnú a sú sami o sebe na štetcet nepoužiteľné, použil som prípravok Retarder Mild Gunze ktorý predlžuje ich dobu schnutia. Pridal som asi 20 % retardéru k obsahu farby. Po použití tohto prípravku farby získajú super vlastnosti na natieranie štetcem a môžu sa v pohode porovnávať aj s farbami Vallejo na štetcet

V ďalšom kroku som zostavil podvozok

Bielou farbou Vallejo na štetcet som natieral nepravidelne flaky po povrchu. Ide o to rozbiť jednotvárný biely povrch

Nakoniec som nafarbil drobné detaily
a model bol pripravený na patinu

Patinu som začal
filtrami. Nariedil
som syntetickú
farbu Revell riedi-
dlom S6006 v po-
mere 95:5 v pro-
spech riedidla
a zmesou som na-
trel celý povrch
štetcom. Po za-
suchnutí som nani-
esol ďalšiu farbu.
Postupne som
spravil okrový, ze-
lený a šedý filter

Po filtroch nasledoval wash – napúšťanie spár olejovou farbou. Farbu som riedil opäť riedidlom S6006. Použil som čiernou mierne
stmavený odtieň umbra prírodná. Na bielych plochách treba robiť wash opatrne a s mierou, keď to preženiete, hneď to vidno

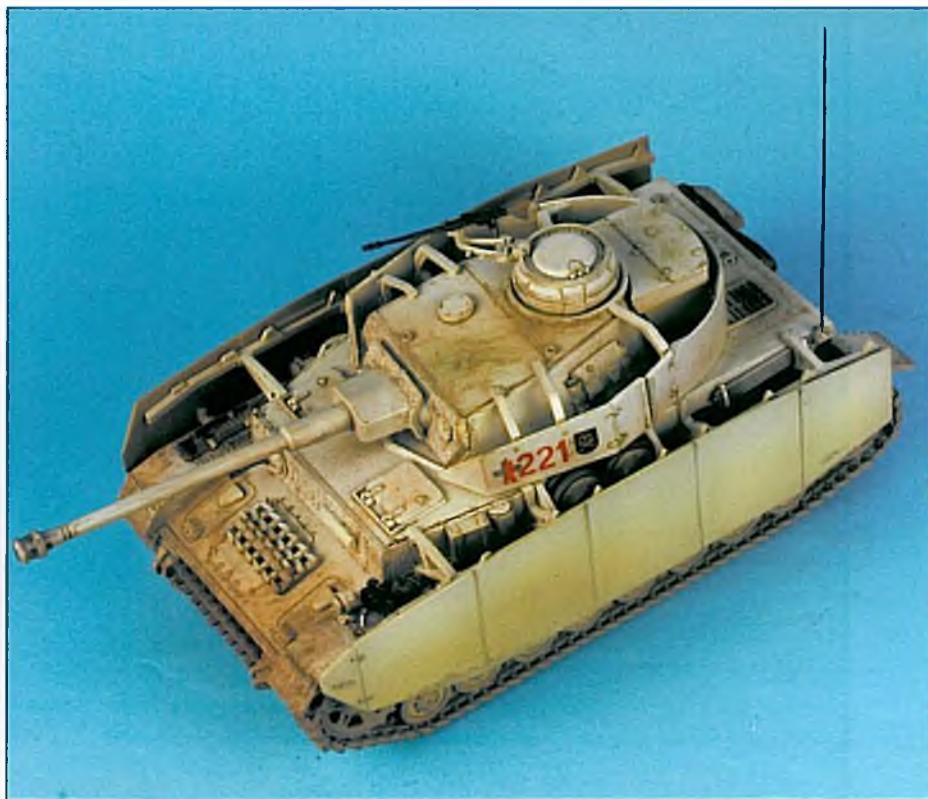
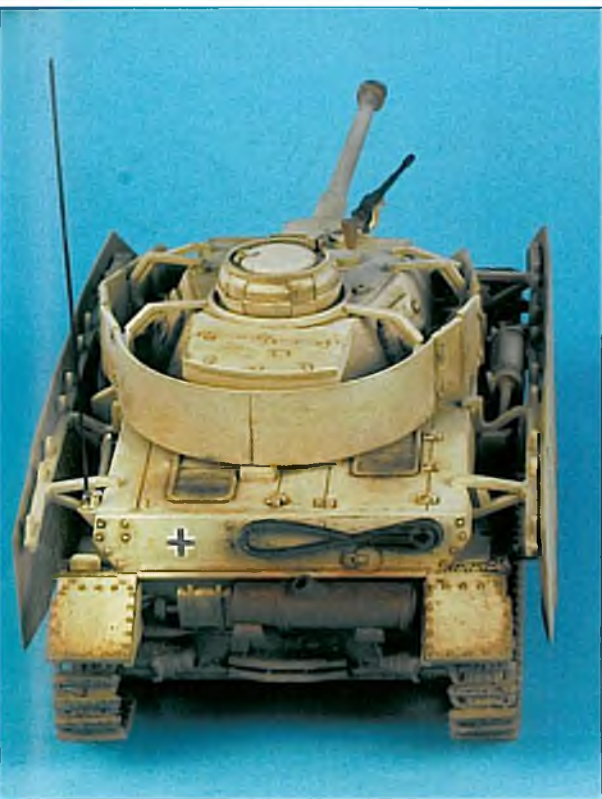
Blato a prach som znázornil pigmentmi Migproduction. Namie-
šal som správny odtieň z pigmentov Light Dust, Europe Dust
a Copper Rust a naniesol na povrch. Pigmenty som fixoval ak-
rylovým riedidlom Tamiya. Pri pigmentoch je najdôležitejšie na-
miešať správny realistický odtieň, aby tank neskončil ako "uto-
pený v čokoláde". Zvyšok zmesi som – namiešaný s akrylovým
resinom Migproduction a sadrou – ako blato naniesol štetcom
na podvozok

Patinu som ukončil nastriekaním spodnej
časti tanku nariedenou farbou Tamiya Buff,
čím som vytvoril celkové zaprášenie

Foto autor

230 ml polomatného laku a 293 ml lesklého za 120 korun

JAKUB „KUBRT“ VILINGR

Sidolux je vodou ředitelný akrylový lak, původně určený na ochranu podlah nebo parket. Ale modelář je tvor zvědavý, baví ho experimentovat, a tak se na místních modelářských fórech objevila informace, že je Sidolux vlastně adekvátní náhradou za americký Future Floor Vax, který se v našich zeměpisných šířkách nevyskytuje.

Sidolux není potřeba nijak ředit, dokonce je možné, ba patrně asi nejlepší, stříkat jej neředěný (doporučuji při nízkém tlaku do 50 kPa). Pokud si ovšem bude někdo mermomocí přát Sidolux řídký, je nevhodnějším ředidlem Tamiya X-20A pro akrylové barvy, případně technický lih, isopropylalkohol anebo destilovaná voda.

Naopak velmi špatné výsledky se dostavily při pokusu o naředění Sidoluxu přípravkem Vallejo Airbrush Cleaner 099 nebo GSI Mr. Color – lak se srazil a rozpadl.

Sidolux je možné vyčistit ze stříkačké pistole nejlépe lihem nebo odstraňovačem starého nátěru Cleanlux, který má velmi podobnou láhev jako Sidolux a stojí přibližně stejně.

Po nastříkání neředěného Sidoluxu se na modelu vytvoří nevábna krupice. Způsobí

modeláři lehké mráčky, a tak většinou odejde nadýchat se čerstvého vzduchu, popřípadě mrknout do baru, zda se tam dá nalézt něco ostřejšího za korunu z lašky. Milé překvapení se dostaví asi po deseti minutách, kdy se krupicovitý nástřík nádherně rozlije po povrchu a vytvoří dokonalou superlesklou sklovinu.

Lak dobře zaschne asi po dvaceti minutách a je velmi odolný vůči působení ředidel uměleckých olejových barev, používaných na různé patinovací figle. Přesto doporučuji nechat povrch pro jistotu pořádně vyzrát do druhého dne. Lak lze po zaschnutí velmi dobře brousit a leštit, je velmi odolný otěru.

Doporučuji...

Odkoušel jsem, že základní lesklý Sidolux je možné jednoduše smísit s přípravkem Tamiya Flat Base a vytvořit tak matný lak, popřípadě polomatný. Přidáváme maximálně 30 % objemu Flat Base, jinak nastříkaný lak zbledne. Ve směsi s Tamiya Flat Base se Sidolux nesrazí, ani po delší době se neoddělí. Při poměru 20 % Flat Base a 80 % Sidoluxu vznikne sametově matný povrch. Pokud použijete poměr 10 % Flat Base a 90 % Sidoluxu, je výsledkem polomatný lak. Sidoluxu nevádí přestříkání syntetickými laky.

Varuji...

Sidolux nesnáší přestříkání laky GSI Mr. Color. Při experimentování se mi stalo, že po přestříkání lakem C182 Super Clear Flat se povrch ze Sidoluxu místy potřhal a částečně vytáhl některé spodní vrstvy pod Sidoluxem. Dalo velkou práci vše napravit.

Stejný problém vznikl po přestříkání matným akrylovým lakem Agama – povrch vlivem matovacího prostředku obsaženého v laku Agama zbledl.

www.modelplac.wz.cz

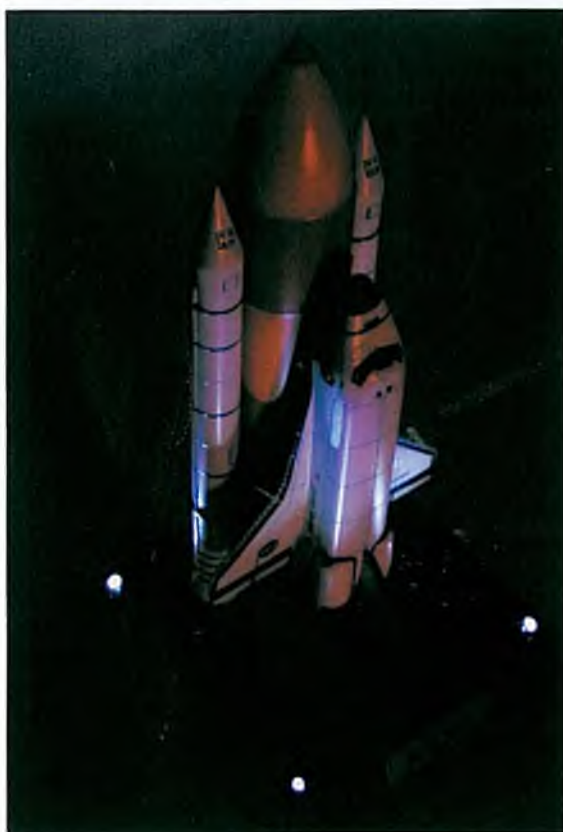
Osvícený Raketoplán

ZDENĚK UJ

Při okukování stavebnic v mém oblíbeném obchodě mi utkvěl pohled na krabičky firmy Academy s obrázkem startujícího raketoplánu. Změna je život, a tak putovala do košíku místo stavebnice letadla.

BRIEFING

STAVEBNICA	Space Shuttle with Booster
MIERKA	1:288
VÝROBCA	Academy

Krabička obsahuje několik jednoduchých dílů určených pro stavbu modelu s nádrží a startovacími raketami. Bonusem je stojánek s možností nasvícení modelu. Tvary modelu vcelku odpovídají skutečnosti a to mi bohatě stačilo (většina lidí stejně viděla raketoplán nanejvýš v televizi, tak co).

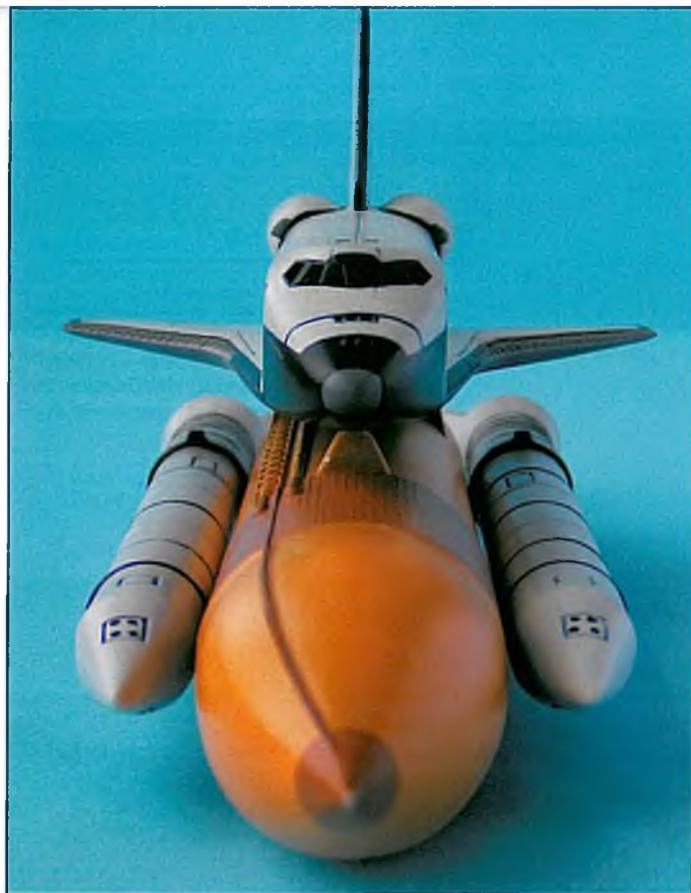
Při stavbě není ani potřeba návod, není co zkazit a díly pěkně lícují. Kvůli barvení jsem oddělil nádrž od raket, slepil a nabarvil vše samostatně. V místech pozdějšího spojení nádrže s raketami jsem vyvrtal otvory a vsadil do nich čepy ze špendlíků. Práce je pak lehčí a výsledek vypadá rozhodně lépe, než původní výtvar. Další úpravou bylo vyfrézování vnitřku trysek raketoplánu, které mají příliš tlustou stěnu, a přerytí spár na směrovce do hloubky. Pak již stačilo vše slepit, zatmelit pár nepřesností, přebrousit a nastříkat tmelem (Jenom model! Na šedě lakované nehty se okolí dívá podezřívavě a vysvětluje, že je to tmel!).

Největším problémem stavebnice je chybějící schémata zbarvení. Nelámal jsem si hlavu, probral pár čísel časopisu L+K, od známého si půjčil návod stavebnice firmy Hasegawa a bylo vystaráno. Na raketoplánu jsem použil barvy podle stavebnice firmy Hasegawa. Kvůli lepšímu krytí jsem do bílé přimíchal trochu světle šedé. Barvu nádrže jsem podle fotografií „trefoval od oka“. Nakonec jsem s pomocí zázračných vodiček Agama nanasnil kvalitní obtisky ze stavebnice, povrch jemně patinoval „fixy“ Gunze a raketoplán Discovery byl na světě.

Jako bonbonek jsem si nechal stojánek. Slepil jsem jej, nastříkal černou barvou, k nasvícení použil bílé diody, nanasnil obtisk s logem NASA a bylo hotovo. Místo dvou tužkových baterií jsem použil jednu devítivoltovou (nezkoušejte jazykem zda je nabitá, docela to štípe).

Raketoplán vypadá ve vitrínce moc pěkně a nasvícený ještě lépe. Pokud nevydržíte do večera, stačí se zavřít někde do tmy. Tedy pokud vás nikdo neuvidí. Od té doby, co mne rodina viděla, jak se zavírám s modelem potmě v koupelně, jsou přesvědčení, že patřím na oddělení docenta Chocholouška...

Foto autor

BRIEFING**MĚŘÍTKO** 1:32**VÝROBCE** Trumpeter**DOPLŇKY** Black Box cockpit set, obtisky, popisky Linden Hill Decals

PAVEL ŠENK
MK Apolo Kapřivnice

Suchoj Su-27 Flanker

Krabici zcela vyplňují na délku horní a dolní polovina trupu. Mimo mnoha rámečků s díly obsahuje krabice menší krabičky se zvlášť balenými vstupy vzduchu, radomem, díly kabiny, podvozkovými nohama z bílého kovu, pružinkami a šroubky, pneumatikami a konečně kovovými díly. Výlisky nejsou zcela prosty různých kazů, což je daň za výrobní technologii. Obzvláště na velkých dílech najdeme švy po skládání formy, místy i plošné propadliny a neostře či mělké rytí a nýtování. Malé díly přesazeny nejsou, pouze je dost patrná dělicí rovina, tu a tam stopa po vyhazovači či propadlina. Povrch je krupicovitý, jakoby pískovaný. Rytí není tak hluboké, jak by si zasloužilo, a je trochu neostře a tlusté, nýty jsou naopak hluboké dost a tlustší. Nehezké švy zdobí výlisky překrytu kabiny. Obtisky dodal Cartograf, jsou prosty přesazení či jiných chyb, krycí lak je matný. Návod je místy trochu špatně čitelný, při troše nepozornosti se můžete snadno splést.

Šachty

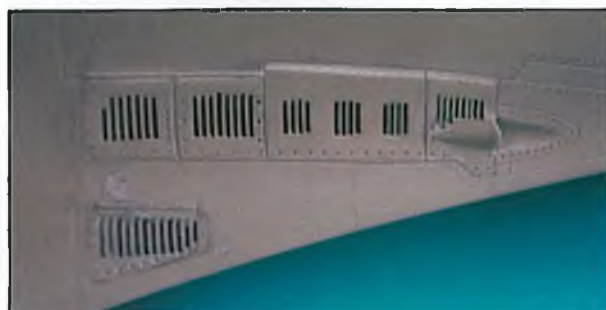
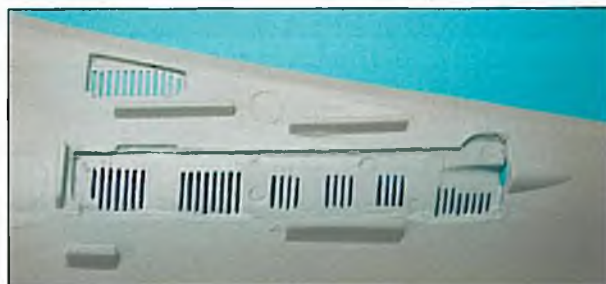
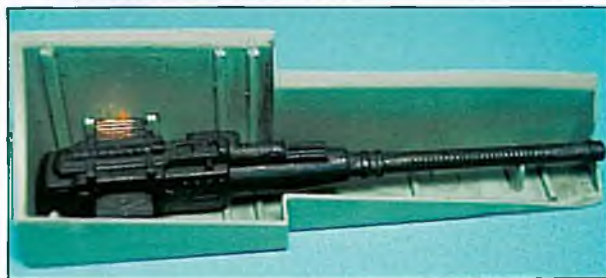
Nejprve jsem slepil hlavní podvozkové šachty, sice bez mnoha detailů, ale na model do vitríny postačující. Po jejich vlepení do trupu jsem zjistil, že stavba asi nebude úplně pohodová, protože do výřezů zdaleka nezapadly tak, jak měly, takže ke slovu přišel tmel. V tomto duchu se pak nesla celá stavba. Povrch skutečného Suščka je velmi hladký a aerodynamicky čistý, ne tak ve stavebnici. Ne-

hezkou partii je kryt kanonu, jemuž chybí na šířce asi 0,5 mm a je tenký, takže je nutné jej vypořadit. Zbraň je hezká, pro vyplnění prostoru naprosto dostačuje, stejně i schrána, na níž najdeme stopy po vyhazovačích (nechal jsem je, po zavření nejsou vidět).

Pilotní prostor

Nelíbil se mi pilotní prostor, proto jsem si objednal odlévaný od firmy Black Box. Ten je velmi hezký a obsahuje spoustu detailů. Komplikovanější je pouze sestavení sedadla a lícování krytu palubní desky a štítu kabiny, kde je nutno kryt hodně ořezat. Jinak stačí díly pouze nabarvit.

Hotový pilotní prostor sedne do trupu docela dobře, trochu potřebovalo upravit lícování horních a bočních panelů, zajištění obstaraly kousky rámečku. Při skládání nasucho bylo třeba odřezovat „na papír“ kus odlitku dotýkající se přední šachty, frézoval jsem i zadní stranu přední šachty, ale nestačilo

to. Celý „schod“ v šachtě tak vzal za své a část dna nahradila podlaha pilotního prostoru. Po zalepení schránky s kanonem a pojištění hlavních šachet dodatečným prolepením jsem se chystal na největší operaci všech dob – sestavení trupu.

Trup jsem lepil čistým toluenem a gelovým vteřinákem na etapy, vydatně mi pomáhaly přiložené tři kovové vruty. Vše komplikovalo křídlo, které se musí zalepit na čepy v trupu ještě před spojením horní a spodní poloviny. Žádná sranda to nebyla.

Křídlo

Když už jsme u křídla, rozhodl jsem se, že je postavím tak, jak nabízí výrobce, tedy pohyblivé na závěsech, a teprve po usazení zalepím do žádoucí polohy. Výrobce to nemyslel zle, ale že by nám práci ulehčil, to opravdu ne. Stručně – do pevné části křídla, pohyblivých křídélek i vztlačkových klapek vlepujeme kovové hřídele a na ně nasuneme spojky. Vzniklé závěsy nám však komplikují začistění spojů, protože nic nesedí ideálně. Po slepení polovin křídla a trupu v jeden celek vznikne schod asi 0,5 až 1 mm vysoký. Je jedno, jak budete s křídlem hýbat nahoru či dolů, někde ten schod prostě bude a já si vybral, že bude

nahore, protože dole je sice méně rytí, ale zase tam jsou dva výstupky a lícování k bokům šachty.

Potřeboval jsem něco, čím zatmelím plochu do ztracena a co by se nedrolilo při rytí a nýtování. Použil jsem gelový vteřinák Loctite a velký břichatý skalpel. S gelem jsem pracoval jako s tmelem – krásně se roztráfil do plochy a neroztékal se. Tmelil jsem asi dvakrát před prvním broušením a pak ještě pětkrát. Sloty nesedí ideálně, pokud je chcete vlepit napevno v zatažené poloze, doporučuji nepoužít závěsy, přilepit poloviny slotů k neslepeným polovinám křídla a zbrusit na rovné podložce.

Trup

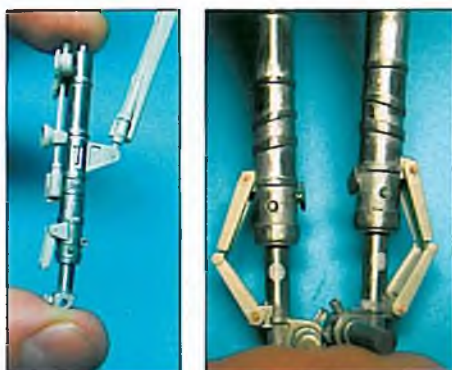
Tmelem Tamiya jsem vytmelil spoj dlů trupu téměř po celé délce, včetně na konci a velké nerovnosti u kořeny VOP. Do spodku vstupů je nutno zalepit žaluzie, vevnitř vytmelit schůdek a hlavně stopy po vyhazovačích. Nechtělo se mi tvořit systém žaluzií, tak jsem se smířil s hladkým povrchem. Vstupy nesednou na trup, v partii připojení k zástavbě motorů v trupu jsou poněkud užší a také nám zde vznikne v dolní části mezera široká až 1 mm. Plastická destička, gelový vteřinák a tmel obstarají nápravu, za své vezmou místy všechny čtyři nýtové řady. Trup jsem přeryl rydlem 3detail a obnovil více než dvě stovky nýtů jehlou.

Přilepení SOP se bez tmelu neobešlo a kořeny VOP si dokonce řekly o nastavení plastikem a úpravu dosedací plošky, spáry plovoucích výškovek se tím zredukovaly na přijatelnou mez. Za povedené považuji trysky, pečlivé vybarvení jim pomůže prokouknout. Při stříkání vnitřních částí trysek jsem experimentoval s metalickými pastami Agama a bylo to docela dobré, bohužel smrad při stříkání mi znechutil jejich použití na hodně dlouhou dobu. Dle dvou mizerných fotek z internetu a „kvalifikovaného odhadu“ jsem doplnil na obě SOP malá vřetena se senzory avioniky.

Podvozek

Máme na výběr – buď plast, nebo bílý kov. Vědom si hmotnosti modelu, sáhnul jsem bez váhání po kovovém ekvivalentu. Na odlitcích musíme odstranit dělicí rovinu formy a dva nehezké otisky vyhazovačů, detaily jsou však pěkné. Pro zajištění funkčnosti nahradte plastové trny kovovými ze špendlíků, jinak se původní hmotností modelu „ustřihnou“ a pak si budete rvát vlasy... Problematický je čep na spoji obou dílů „nůžek“ na hlavním podvozku. Je tenký, nenašel jsem náhradu a marně spoléhal na jeho výdrž. Dva díly na přední noze, zajišťující při „tlumení“ polohu blatníku, je dobré nahradit novými s provrtáním pro čepy, protože ve stavebnici jsou navrhávací a to je na nic. Jinak díly sednou

Zbarvení

S kvalitními barvami a odstíny kamufláží současných ruských strojů je problém. Sehnat speciální sadu Flanker colors firmy Model Master je u nás téměř nemožné a zdoluhavé (zakoupil jsem pár náhradních Model Masterů, ale odstíny se mi nakonec nelíbily, a tak jsem je nepoužil), syntetikami Humbrol ani Agamou bych si na takovou plochu netroufnul, Gunze mi smrdí, Lifecolor a Aeromaster neznám, takže jedinou rozumnou možností zůstávaly Vallejo Air.

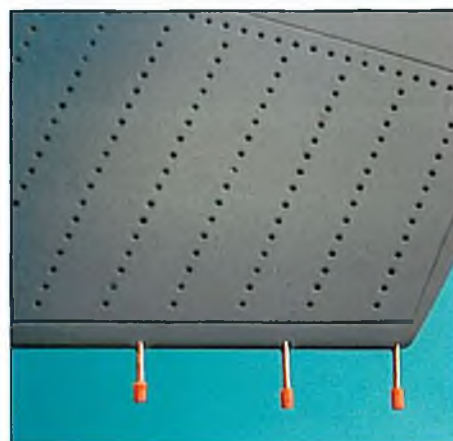
Předstínování paneláže obstarala černá Vallejo a pak jsem mohl začít studovat návod. Firma Linden Hill udává, že shora nesly Suchoje „standardní schéma“. Větší pošetilost jsem neviděl, na fotografiích snad ani jeden Suchoj není stejný. V návodu byl navíc pohled na můj stroj pouze z pravé strany, levou jsem musel domyslet podle fotografií jiných strojů a podle rozmístění polí shora na onom „standardním“ schématu v návodu k obtiskům.

Dokončování

Pokud jsme správně přilepili aerodynamické výstupky pomocných vzpěr na sací kanály, už nás žádná záłudnost nečeká. Kryty podvozků lícují bezvadně, stejně jako písty jejich ovládání.

Výzbroj je po přilepení opravdu impozantní, rakety nejde přehlédnout. Potěšitelné je, že lícování závěsníků a raket je naštěstí bez problémů.

Jako poslední nás může opravdu znechutit překryt kabiny. Už poněkud velký šev na povrchu nevypadá optimisticky a musíme jej obrousit a pečlivě vyleštit. I když je překryt dostatečně tenký, hlavnímu dílu se nevyhnul čočkovitý efekt. Detailů je zde také poskrovnu, jen tři plechová zrcátka. Nejhorší je to však s lícováním předního dílu. Na šířku je smrštěný asi o dva milimetry, což je hodně. Mně navíc vše zkomplikoval odlévaný kryt palubní desky, který byl v místě dotyku s vnitřním prostorem překrytu moc velký, tudíž přišel o některé detaily a ztratil také něco ze svého tvaru. Po boji s lícováním doporučením nastal boj s lícováním faktickým, tedy se spárami. Ty jsem vyléval Herkulesem na již hotovém modelu a pak vše retušoval štětcem a stříkáním, nechtělo se mi totiž riskovat přilepení krytu před barvením a jeho maskování,

kam mají a duté gumové pneumatiky s disky lícují dobře. Škoda jen, že jsou kromě lehkého dezénu prosty jakýchkoliv dalších detailů.

Kamufláž jsem stříkal asi čtyři hodiny. Spotřeboval jsem ohromné množství barvy i ředidla a málem dostal tenisový loket, jak je model těžký. Po proschnutí mne ještě čekal nástřik lesklým lakem Sportakryl pod obtisky. Z naditého doplňkového aršíku jsem použil pouze číselné označení, znak stíhačích letectva a obrázek ledního medvěda. Hvězdy se mi zdály moc čerstvé, použil jsem tedy původní ze stavebnice, stejné velikosti. Nanášení popisek mi zabralo dvanáct hodin, a to jsem pracoval průměrným tempem šestnáct popisek za hodinu. S usazováním si poradil Mr. Mark Softer bez jakýchkoliv problémů.

Pak už následovala jen rutina – ochrana lesklým Sportakrylem a patina. Patinoval jsem olejovými barvami a pigmenty, podle návodu byl tento Su jedním z nejudržovanějších, tudíž se na něm moc divoké olétání nekonalo (to se však nedá říci o dalších verzích, které aršík nabízí).

něco mi řkalo, že bych ho utrhнул i s maskami, a tak jsem si nechal vše nakonec.

Kabinu jsem nastříkal pomocí „kabuki“ masek Eduard, které jsou super. Nepochopil jsem však, proč přidávají do sady masku na „gumu“ kolem rámu, na žádné fotografii jsem tuto úpravu neobjevil! Nakonec jsem dolepil antény (základny jsem použil z leptů a vlepil jsem je ještě před Surfacerem), poziční světla podbarvená stříbrnou barvou a přetřená barevnými laky Agama a vyběje statické elektřiny. Ze stavebnice nejsou nijak hezké a stejně vzaly za své při broušení a manipulaci, nahradil jsem je dráty s kouskem bužírky, po nalepení do navrtaných dírek jsem je nabarvil ocelovou barvou.

Konec konců čili sumář

Co vytknout stavebnici, za kterou jsme vděční, protože je jedinou na trhu? Snad to, že mohla být lepší... Mrzí mne schod křídlo-trup, za nepřilís šťastné hodnotím i použití pohyblivých detailů – křídélek na SOP, slotů a funkčního podvozku. Model detaily rozhodně nehýří, což je škoda. Pilotní prostor firmy Black Box můžu vřele doporučit, masky Eduard na překryt taktéž. V době stavby ještě nebyly na trhu doplňky firmy Aires (pilotní prostor, šachty, trysky, sedadlo) a lepty Eduard. Kdybych Su-27 stavěl znova, asi bych volil komplet Aires (možná i v kombinaci s plechy), viděl jsem odlitky a je to ve srovnání se stavebnicí nebe a dudy. Méně majet-

ným poslouží dobře samotná sada plechů.

Obtisky bohužel obsahují jen jedno schéma, navíc se značně podivným rozmístěním kamuflážních polí, popisky jsou vyznačeny velmi schematicke (pominu-li, že je jich málo). Jejich vysoká kvalita tak bohužel nic nezachrání. Pokud chcete něco „echt ruského“, sáhněte po amerických Linden Hill Decals. Jejich nevýhodou je, že aršík s jedenácti verzemi stojí kolem sedmi stovek a ačkoli aršík Guardians of the North obsahuje okolo stovky obtisků, já z nich použil jen šest kusů. Hodně mne také mrzí, že si výrobce těchto obtisků nedal práci s nakreslením levého i pravého bokorysu (je jen u některých strojů) a omezil se na jedno „univerzální“ rozložení kamuflážních polí shora letounu. Tě-

měř každý stroj by měl mít pole jinak a nám nezbyvá, než všemožně hledat – většinou bohužel marně. Doporučuji popisky stejného výrobce. Za zhruba tři stovky získáte kompletní popisky v azbuce na celé letadlo, dokonce s výběrem několika možností podle období, ze kterého stroj stavíte (aršík neobsahuje popisky na závěsníky a výzbroj).

Pokud nemáte zrovna co dělat, „Sedmdvacítka“ se vám líbí, máte v kapse zbytečných 3 až 7 tisíc korun a v bytě asi jeden čtvereční metr volného místa pro hotový model, nekupujte medvídku mývala, ani dovolenou na horách, ale čínskou stavebnici ruského letadla s americkými obtisky a českými doplňky, budete mít přinejmenším půl roku o zábavu postaráno...
Foto autor

PODKLADY:

Nejlepší z nejlepších, Jiří R. Moravec; Eso Video Su-27 Sukhol, Lock-on No. 17; Verlinden Publications

www.airbrush-model.cz

specializovaný e-shop pro airbrush a modely

distributor pro ČR a SR
GABBERT AIRBRUSH TECHNIK
MONTEX-MASK

airbrush TRIPLEX
kompresory MGF, PUMA, SINTEC + příslušenství
modely a detaily sety GRIFFON, PROFIKIT, JM model
masky MONTEX-MASK

tel. & fax: +420 543 121 219 e-mail: obchod@airbrush-model.cz

NOVINKY AFV 1/48 Leptané sady

DECALS
48097 Beutepanzer SU-122
48098 German tanks in Soviet hands
SETS
48099 CITROEN 11CV wheels
48100 M10 "GDYNIA I" set
48101 M4/M10 external tracks
48102 STUG.III Ausf.G
48103 STUG.III Ausf.G GRILLS
48104 STUG.III Ausf.G SCHURZEN
48105 STUG.III Ausf.G FENDERS
48106 STUG.III STOWAGE FRAMES
48107 Pz.III Ausf.H COVERERS

HAULER, 548 221 072, sobotka@post.cz, WWW.HAULER.CZ

Junek-R, s.r.o.

Výhradní dovozce
a distributor firmy
Revell GmbH&Co.KG

Červnové novinky:

0403149	T-72 M1	1:72
0404030	Tornado IDS	1:144
0404048	Tornado ECR	1:144
0404526	Republic F-84F	1:48
0404562	Canadair Sabre Mk.6	1:48
0404638	P-3 Orion Bundesmarine	1:72
0405009	U-Boot Typ VII D	1:144
0407554	Tanker Trailer	1:24

Tel/fax: 296 376 427, Mobil: 775 571 079
e-mail: revell@junek-r.cz, www.junek-r.cz

Operace Barbarossa

22. června 1941

▲ Německá armády se valí do Sovětského Svazu. Velkým problémem byl písčný povrch nezpevněných cest dimenzovaný maximálně na vozy se živým potahem. Cesty zpomalovaly postup už v suchém létě, situace se stala kritickou s prvními přeháňkami

Trosky Brest-Litevské pevnosti bombardované a ostřelované od prvních minut války krátce po obsazení německými silami. Poslední sovětskí vojáci se bránili do 20. července 1941

Pěšáci wehrmachtu odpočívající v „áčkách“ postavených ze dvou celt

Zakopaně palebné postavení kulometu MG-34

Výsadek v obrněném transportéru připravený k palbě na možný útok ze zálohy při cestě lesem

Pěšáci při překonávání malého vodního toku. Všimněte si konstrukce mostu, který unesl i lehké tanky. Při stavbě diorám je třeba konstrukci okopírovat

Minomet ráže 81 mm v okpu. Obsluha má na přilbách stahovací páskou připevněny maskovací traviny

Četa prochází obsazenou vesnicí, poddůstojníci v popředí vyzbrojeni samopaly MP40 Schmeisser mají poněkud netypicky onuce místo holinek, za nimi příslušníci kulometného družstva nesou nábojové schránky a stojan

Dělostřelecký tahač Sd.Kfz. 11 se zapřaženou 10,5 cm houfnicí leFH 18/36 (leichte FeldHaubitze 18/36) při překonávání terénní nerovnosti ►

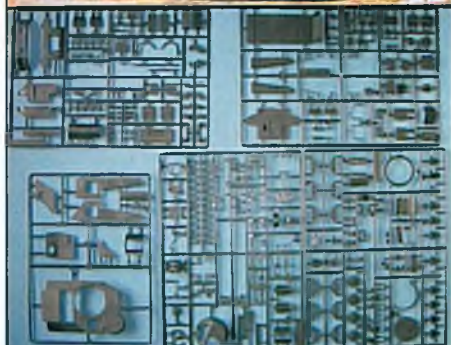
Další bonbonek pro stavitele diorám. Protitankový kanon PaK 35/36 ráže 37mm v akci, obsluha je zachycena při typických činnostech

Fotografie laskavě poskytl pan Pavel Skupieň

ACADEMY

Mezi dlouho žádané typy v měřítku 1:35 patří M3 Lee/Grant. Dopeřadna existovala pouze stavebnice firmy Tamiya, která je ale třicet let stará a měla několik výrazných chyb především na podvozku (kola špatně se šesti loukotěmi místo pěti, pásy se spojkami připevněnými k článkům a ne mezi ně). Nástupce se v katalogu firmy Academy střídavě objevoval a zase mizel po dlouhou dobu. Teď se konečně stavebnice dostává na trh s označením M3 Lee (13206; 1:35). Využívá některé díly

z předchozích stavebnic M4/M10, ale základ je úplně nový. Horní část korby skládáme z jednotlivých plátů podobně jako ve skutečnosti, užít si můžeme kompletní a pěkně zpracovaný interiér, který je u tohoto vozidla hodně dobře vidět postranní výlezy. Vinylové pásy představují vzor T41 s plochou gumovou patkou, zájemci o vozidla australských sil si musí pořídit pásy WD212 („dvojité H“). Na výběr máme zbarvení a označení dvou amerických vozidel z afrického bojiště. Pokud seženeme podklady, nabízí se možnost postavit některé z australských vozidel bojujících na Nové Guineji, sovětské z dodávek Lend-Lease, případně ukořistěné vozidlo s německým označením. Brzy se také určitě dočkáme varianty M3 Grant.

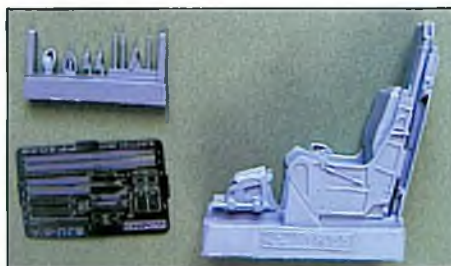
Za poskytnuté vzorky děkujeme dovozci, firmě MPM

AIRES

Největší a jedinou krabičkovou novinkou tohoto měsíce je sada určená pro nový A-7E Corsair II časné verze firmy Trumpeter v měřítku 1:32 (2050). V dočista nadupaném balení nalezneme výtečné odlitky vany pilotního prostoru, vystřelovací sedadlo Escapac, lem odklápacího překrytu, kvanta drobných detailů a kryt palubní desky. Nechybí arch

fotoleptů a fólie s číselníky přístrojů. Pro stejný typ, ale pozdní variantu, je určena sada 2049 balená v blistru, která obsahuje sedadlo SJU-8/A.

Ten, kdo někdy stavěl „Stodevítku“, pozná díly sady 2042. Jsou natolik charakteristické, že v návodu budeme hledat pouze verzi, v tomto případě G-10. Sada doplňků v měřítku 1:32 pro Bf 109G-10 firmy Hasegawa má označení 2042, na výběr máme

ze dvou variant krytu kanonu, inovací je palubní deska odlévaná z čířého polyuretanu. Přístroje z fólie nalepené zespodu tak mají

hloubku a detaily jsou po nabarvení mnohem plastičtější, což je v tomto měřítku přínosem.

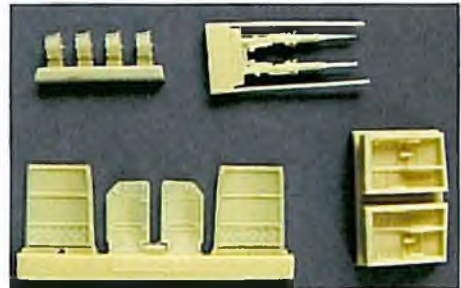
Sada 4285, nahrazující pilotní prostor britského Phantomu II verze FGR.1, je klasičkou směsí odlévaných dílů a fotoleptů. Palubní deska je

příkladem péče o detail, sestavíme ji „sendvičovicí“ odlévaného dílu, fólie s číselníky a fotoleptu. Samozřejmě jsou do nejmenšího detailu vybavená dvě sedadla Martin Baker MK-H7A1. Jsou odlišná bez upínacích pásů, které musíme dolepit z fotoleptaných dílů, nebo k ustříženým sponám doplníme lépe tvarovatelné, vlastnoručně zhotovené z olověné fólie.

Zvláště u této sady doporučuji maximálně opatrnou manipulaci, protože povrch dílů je poset drobnými detaily, které není radno ulomit.

Poprvé firma vydává sadu vnějších křídelních zbraní pro Fw 190A-3 firmy Tamiya v měřítku 1:48 (4274). Instalovat celkem sedm dílů není nic nároč-

ného, stačí přesně vyříznout otvor do spodní části křídla a vlepit „ohrádku“ šachty se zbraní a zásobníkem, dva zásobníky nám zůstanou do zásoby k odložení na křídlo nebo do rukou mechanika. Sada 4296 obsahuje odlitky zatížených kol s pěkně zpracovaným dezénem, oddělenou ostruhu a ostruhové kolo a šablonu pro nástřik barev. Vše je určeno pro Mosquito firmy Tamiya v měřítku 1:48. V úvahu připadá i vylepšení starší stavebnice firmy Airfix.

Jestliže je sada s pilotním prostorem pro A-7E Corsair zpracovaná firmou Aires v měřítku 1:32 do posledního detailu ve vynikající kvalitě, co dodat

k sadě na tentýž typ ale pozdní variantu (7152) s odlišným vystřelovacím sedadlem SJU-8, ve které se opakuje rozložení dílů na totožný typ se stejným množstvím detailů, ale v měřítku 1:72... Kdo nevidí, neuvěří; kdo zpracovával předlohu je magor v pozitivním slova smyslu. Podobně kvalitní jsou v této modelové velikosti zavěšené výstupní trysky pro F/A-18C firmy Fujimi (7149).

AIRFIX

Ačkoli se o ni mnoho firem pokoušelo, neexistuje zatím stavebnice letadla Spitfire Mk. IX v měřítku 1:48. Jež by byla považovaná za dokonalou. Snadno postavitelná Hasegawa měla některé tvarové nedostatky, Occidental k nim přidal poněkud hrubé rytí, ICM bylo tvarově slušné, ale mělo hodně propadlin a stavba je díky velké rozřezanosti očistic. Výrobek Airfixu vzbuzoval nejistá očekávání, leč první recenze předprodukčních výtisků naznačovaly spíše zklamání. Překvapením je, že sériové výtisky jsou o mnoho lepší, než jsem podle prvních zpráv z internetových recenzí předpokládal. Stavebnice **Spitfire Mk. IXc / XVIe (05113; 1:48)** ob-

sahuje všechny díly, které potřebujeme pro stavbu jakékoli verze Spitfiry IX s výjimkou první výrobní série, která bude vyžadovat malou úpravu výškovky. V krabici, nacpané k prasknutí díly jemně rytými do hloubky, nalezneme tři druhy koncovky pozdního eliptického křídla (uříznutou hloubkových verzí, standardní a špičatou HF), dva druhy vrchního oplechování motoru, tři verze zaplechování zbraní, špičatou i oblou směrovku, oddělené vztlakové klapy a mnoho dalších alternativních dílů. Je zde i rámeček s křídlem pro Spitfire Mk. Vc. Na výběr máme tři varianty zbarvení, i když si troufám tvrdit že šlo vybrat lépe (v současnosti létající stroj, letadlo RCAF z Německa 1945 a letoun 73. peruté z Itálie v červnu 1945), na druhou stranu tak budou mít dost volného prostoru výrobci obtisků.

Podobně opomíjená i v měřítku 1:72 je verze Mk. Vc. Firma Airfix, Revell a Tamiya vydaly pouze „bečko“. Airfix svou výbornou stavebnici Spitfire Vb

se smíšeným rytím (většina vystupuje nad povrch, plechy krytu motoru jsou ryté do hloubky) doplnil o nové křídlo kompletně ryté do hloubky. I přes svůj věk je „pětka“ velmi pěknou stavebnicí, skytající značné množství konverzních možností, což ještě vylepšuje přidané křídlo. V krabici s katalogovým označením **02040** naleznete aršík pro dvě varianty verze **Spitfire Mk. Vc**: tmavě zelený s bílými doplňky australské 79. peruté a jihoafrický v pouštní kamufláži 2. peruté operující na Sicílii.

Také další dvě novinky jsou konverzemi starších stavebnic s přidanými rámečky. Obě patří mezi takzvané „funnies“ – legrácky použité při vylodění v Normandii. K adminovací sloužící **Crab**, neboli **Sherman s adminovacími zařízeními (02320; H0/00)**. Stavebnice Shermanu byla jednou z prv-

ních vydaných firmou Airfix, takže má svá nejlepší léta už za sebou. Mimo to je mimo (pro většinu z nás), totiž ve vláčkářském měřítku H0/00 (přibližně 1:76) i když je na obalu uvedeno něco jiného). Doporučuji dát stavebnici dětem na hraní, nebo postavit jako testovací pro různé barvy a technologie, případně umístit do temnějšího koutu vitríny. Zato rámečky s konverzními díly se budou skvěle hodit na některou z novějších stavebnic Shermanu – nejvhodnějším kandidátem se jeví Extratech. Získat celou konverzní sadu neobvyklého vozidla za cenu mírně přes stokrát...; kdy se vám něco takového poštěstilo naposledy?

Lépe je na tom stavebnice **Churchill Crocodile** neboli **plamenometný tank (02321; 1:72)**. V tomto případě je stavebnice použitelná, podobá se předloze a pokud se nebojíte některých úprav, vzhůru do ní, i když s tím měřítkem je to také všelijaké. Budete-li stavět soutěžák, asi se přece jen vyplatí investovat do novějšího výrobku Esci (v současnosti přebalováno firmou Italeri). Ačkoli obě stavebnice nejsou na kvalitativní špičce, vyplatí se do nich in-

vestovat i modelářům, kterým už starší Airfixy nestačí, protože takhle levné konverzní sady včetně obtisků s přesným označením konkrétních vozidel velmi zajímavých předloh už nikdy neseženete.

Za poskytnuté vzorky děkujeme dovozci, firmě MPM

CONRAD/MODELLSTUDIO CZ

Starším modelářům asi není třeba představovat stavebnici větroně **LF-107 Luňák** v měřítku 1:48z produkce již asi zaniklého, nebo v jiné oblasti působícího výrobního družstva Modela. Vyznačovala se velmi dobrou tvarovou přesností a jednoduchou stavbou. Výtisky (ve třech rámečcích 17 dílů + překryt) balí firma ModellStudio CZ pro německou firmu Conrad do nijak zvlášť atraktivního obalu jako Lunak (295833/3062100). Obsah je prakticky stejný

jako před léty, včetně mohutného stojanu a původních obtisků se zažloutlým lakem. K nim však výrobce přidal dobře vytištěný aršík vlastních obtisků, nově umožňujících postavit model větroně používaného s označením W-15 Armádou ČSSR, Luňák OK-0818 Aeroklubu Kladno (s modrými pruhy na SOP), nebo dosti pestrý OK-0874 bratislavské akrobatické skupiny. Po rychlé stavbě tak máme možnost vyzkoušet si při tvorbě některé z pestrých antikamufláží jak jsme na tom s uměním nanášení lesklých barev.

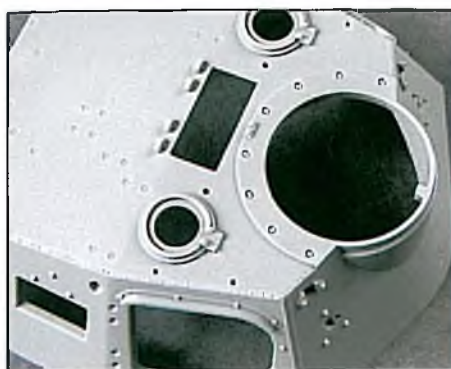
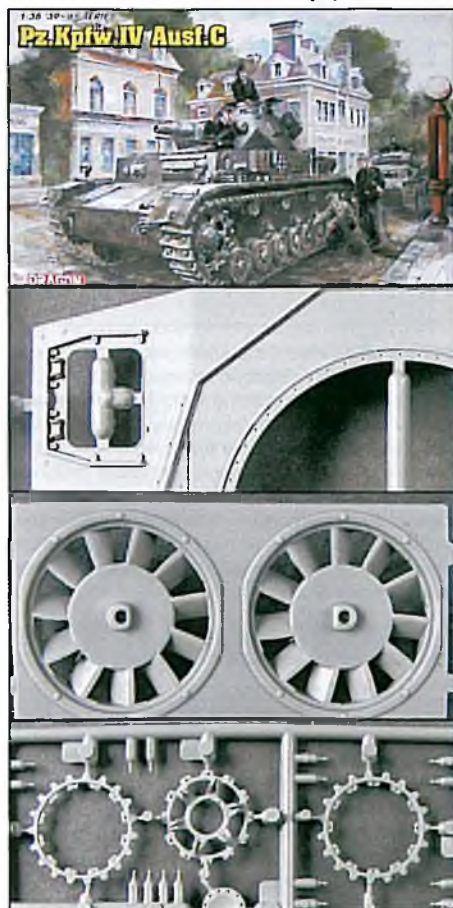
DRAGON

Dragon přidal další kousek do své řady dvojitých stavebnic 1+1. Tentokrát krabice s označením 4583 obsahuje dvě kompletní stavebnice **F-117A Nighthawk** v měřítku 1:144. Čistě zhotovené díly jsou jemně ryté do hloubky, na první pohled tvarově odpovídají předloze. Model můžeme postavit s otevřenými pumovnicemi, výzbroj je na nových rámečcích. Asi neatraktivnější jsou obtisky, které nabízejí dvě varianty zbarvení. Stroj 410. zkušební letky Baja Scorpions s horními plochami v tradiční „stealth“

barvě a spodními plochami pokrytými stylizovanou americkou vlajkou. Obtisk by mohlo být poměrně náročné nanášet, takže doporučuji odříznout špičku s hvězdami a pruhy nastříkat. Druhá varianta představuje stroj 53. Dragon Test Team, létající nad pouští státu Nové Mexiko. Kamufláž je také netradiční, tvořená na všech plochách světle šedou, doplněnou na horních plochách skvrnami světle šedomodré. Pokud chcete mít v poliče rychle dvě zvláštní F-117, není nad čím váhat.

Už před časem zahájil Dragon svou výbornou novou sérii časných variant Panzer IV verzí Pz. IV Ausf. E, přidal Pz. IV E Vorpanzer s představným pancéřováním, Pz. IV Ausf. D a teď se dostává na trh Pz. IV Ausf. C. V krabici se opakují rámečky, které už známe z verze D a k nim je přidáno něko-

lik změněných s alternativními díly. Opakuje se i neuvěřitelně množství doplňků z nejrůznějších materiálů (soustružená hlaveň a náboje, několik archů leptů, tažné lano ze spletených drátů, čiré periskopy a článkové pásy z pružné hmoty Dragon Styrene s dutým vodícím kolkem. Barevné schéma je velká část interiéru nebo plně funkční odpružení podvozku. Vzhledem k tomu, že jsou obruče kol s nápisem Continental odděleny od disků, není problém postavit vyhořelé vozidlo. Barevné schéma si vybereme ze čtyř šedých schémat (3x Francie 1940, 1x východní fronta 1941), nebo mnohem atraktivnější vozidla použítá proti spojeneckým jednotkám po vyloštění, jež jsou kamuflována Evropskou žlutou a Evropskou žlutou s pásy zeleně. Stavebnice Pz.Kpfw. IV Ausf. C v měřítku 1:35 má označení 6291.

Podobný boom zažívá také řada bojové techniky v měřítku 1:72 a v podstatě kopíruje pětaticítkový výrobní program. Muselo tedy dojít na polopás Sd.Kfz. 251/7 Ausf. C (7265) Pioneerpanzerwagen, neboli ženijní verzi s vezenými můstky.

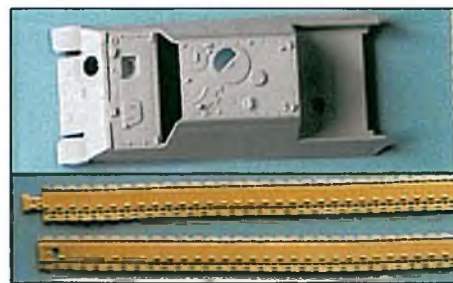

Novinka vychází z předchozích stavebnic, má navíc dva rámečky s díly můstku a kratšími sedadly. Protože je stavebnice vydávána v sérii Armor Pro, obsahuje také leptané díly a pásy z lepitelné hmoty Dragon Styrene. Vybrat můžeme ze tří zbarvení (Tanková šedá, bílá, tmavá žlutá s poli zeleně), všechny jsou z východní fronty.

Před časem jsme dostali na recenzi stavebnici Jagdtiger Porsche, nyní Dragon vydává Jagdtiger Porsche s Zimmeritem v měřítku 1:72 (7291). Patří do série Armor Pro, od předchozí se liší sedmi díly s dodatečně vytvořeným velmi pěkným Zimmeritem a pásy z materiálu Dragon Styrene. Na výběr máme ze šesti vozidel, je ale třeba prostudovat si detaily jednotlivých kusů.

Jak jsem zjistil, stokrát opakovaný omyl se stává v myslích modelářů pravdou. Vozidel na podvozku Porsche bylo opravdu jedenáct a ne dříve mnohokrát tradovaná dvě. Dají se doložit jak fotograficky (jsou rozdílná v detailech), tak na záznamech z továrny a přidělených sériových číslech. Vozidlům byly přiděleny podvozky se sériovými čísly 305001 – 305012, z toho je třeba vynechat 305002, což byl prototyp Henschel. Celkový počet vozidel opatřených Zimmeritem nelze určit, protože mnohé z dokumentárních fotografií nejsou zřetelné, nebo jsou vozidla na nich silně ohořelá, takže Zimmerit mohl opadat. Jednotlivé kusy se však (na čitelných fotografiích) dají odlišit podle Zimmeritu, protože nebyl nanášen jednotně – některé Jagdtigery mají pokryty celé boky, další pouze do výšky závěsů náhradních článků pásů, mimoto se dají najít i jiné odlišnosti: část vozidel nemá podpěru hlavně, tyče na čištění jsou různé umístěné, jiný je počet zubů na hnacím kole, případně se liší poloha a množství držáků náhradních článků pásů. Deset vozidel bylo dodáno jednotce s.Pz.Jg.Abt.653, nevěřícím Tomášům proto doporučuji sice dražší, ale dostupnou a i z jiných důvodů velmi ceněnou knihu Combat History of the s.Pz.Jg.Abt.653, kterou napsal Karl Heinz Münch.

EDUARD

Na trh se oficiálně dostala nová stavebnice I-16 type 10 v měřítku 1:48 (8148). My jsme už dříve dostali jedny z prvních sériových výtisků, takže si na

jiném místě tohoto čísla můžete přečíst recenzi. V ní se dozvíte, že stavebnice nemá závažnější chybu a patří mezi to nejlepší z produkce firmy. Brzy se objeví I-16 typ 17, 18 a 24, dojde pravděpodobně i na schémata zbarvení ze Španělské občanské války a v srpnu na Profipack obsahující tři kompletní stavebnice, hru Il-2 Šturmovik s přídatky Forgotten battles a Pacific fighters. Je však možné, že bude mírně v marketingovém stínu letošního největšího projektu Fw 190A, který by se měl objevit v tomto měsíci.

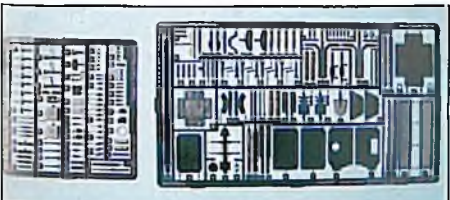
Druhá novinka, Bristol F.2b Fighter Brisfish v měřítku 1:48 (1118) je z řady limitovaných po-

choutek a patří mezi nejpodivněji zbarvená letadla z období První světové války. Po celém trupu má šupiny, před je zubatá. Mimo stavebnice, speciálního obtiskového aršíku a barevných leptů, obsahuje také šest figur pozemního personálu, vše za cenu Profipacku. Pospíšet by si měli zájemci o čtvrtky Jak-1 a Jak-1b, množství obou eduardských přebalů stavebnic se blíží nule. Pro velký úspěch se možná objeví ještě jedna krabičková verze.

Zvědaví jsme na úspěch nové řady Weekend. Stavebnice v ní by měly být postavitelné za víkend, proto jsou oholeny až na dřev, obsahují pouze výlisky a obtisky jedné varianty za velmi nízkou cenu, lepty se nekonají.

V leptech na bojovku v pětaticíctce se to hemží Němci. Bleskurychle se objevily dvě sady na StuG.III Ausf. B od firmy Tamiya. Sada 35836 obsahuje veškeré vnější detaily, takže klasiku: držák

Artur Model Centrum

P. O. Box 79, 274 01 Slaný

tel.: 312 523 556, e-mail: info@artur-m-c.cz

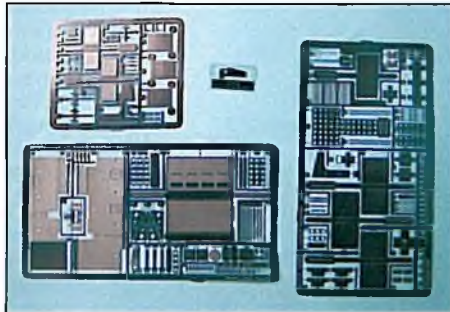
internetový obchod

www.artur-m-c.cz

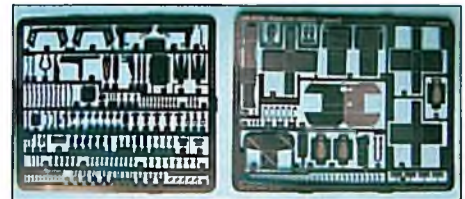
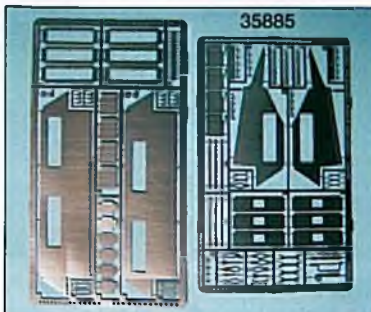
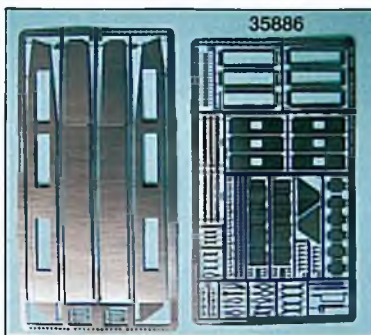
navštivte naší novou prodejnu:
Praha 5-Smíchov, Na Bělidle 1/63
tel.: 242 487 024

Většinu výrobků z rubriky Pod pokličkou pravděpodobně najdete mezi dalšími 20 957 položkami naší nabídky.

na nářadí, síť nad vstupy vzduchu, pohyblivé části blatníků a desítky povrchových drobností. Sada 35875 je méně univerzálně a tradičně vyhlížející, protože obsahuje díly vylepšující interiér, který sta-

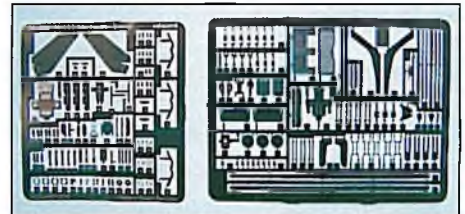

vebnice Tamiya obsahuje. Nechybí podlaha, zásobníky, přepážky, takže zájemci se mohou pěkně vyřádit a postavit si soutěžák. Ani tentokrát nechybí doplňky pro Sd.Kfz. 25. Obě sady obsahují kompletní boční schránky pro stavebnice AFV Club (35886) a Dragon (35885). Kupodivu jsou konstru-

ovány zcela odlišně, sada určená pro stavebnici Dragon má bočnice dělené, pro AFV jsou vcelku. Překvapivě rozsáhlá je sada pro novou výbornou stavebnici firmy Dragon 20 mm Flak 38 v měřítku 1:35; lepty pro ni určené mají označení 35876. Štít kanonu překvapivě zabírá méně než 20 % sady, většina prostoru na planžetách je obsazena díly zásobníků na munici a drobnými detaily.

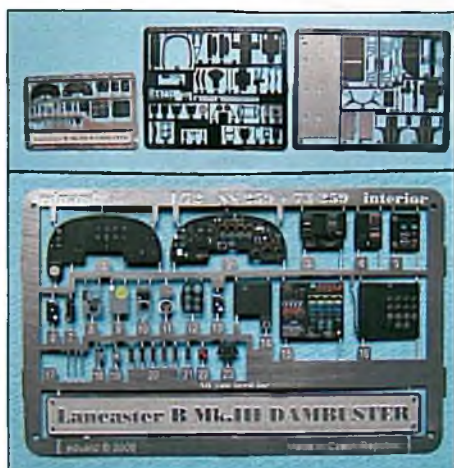
Na jiném místě přinášíme popis čtvrtky M4A1 Sherman s odlévanou korbou. Eduard pro ni vydal lept 28030 (1:48) a už na první pohled jsou vidět

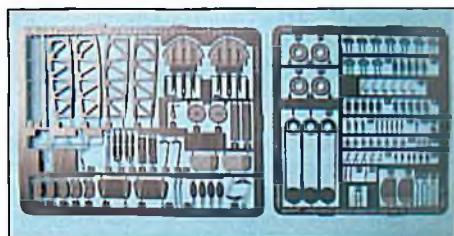
jeho silné stránky: konstrukce nad reflektory, síťka a mřížky nad periskopy. Pozor na díl 52 - držák na hlavní kulometu. Ten se používal pouze k vyšroubování hlavního půlpalčáku při její výměně, v mnoha diorámách tento díl vidím třeba na kulometu v nejprudší střelbě, platí to samozřejmě i pro měřítko 1:35.

V měřítku 1:72 se konečně interiérem (73279) zkompletuje řada sad pro B-26K Invader firmy Ita-

leri. Vzhledem k tomu, že je vnitřní vybavení letadla je ve stavebnici špatné (sedadla mají být vedle sebe s dvojitým řízením), sada chybně partie zcela a správně nahrazuje. Velká část plechů je barvená. Dvě sady vylepšují první pokračování seriálu stavebnic odvozených od Lancasteru firmy Hasegawa v měřítku 1:72. Dambuster byl používán k ničení přehrad, měl odlišnou pumovnici, což díly stavebnice reflektují. Barevná sada 73259 je určena pro interiér Dambusteru, vylepšuje prosklením viditelné prostory posádky, do hloubky trupu nejde. Exteriérová sada obohacuje stěny podvozkových šachet, podvozkové nohy, táhla a mechanismu shozu speciálních protipřehradních pum (72456).

GAVIA

Mezi aktivní výrobce se po dlouhé odmlce firma vrací prvoválečným typem Pfalz E. I v měřítku 1:48.

HR MODEL

Firma se často věnuje odlévanými stavebnicemi letadel se vztahem k československému letectví. Další vlastněnou předlohou má stavebnice s označením Beneš – Mráz Be.51 (4823) v měřítku 1:48. Jedenadvacet sportovních jednoplošných dvousedadlových se dostala do Chorvatska, kde sloužily jako spojovací, cvičné a kurýrní, dva údajně

ukořistili titovští partyzáni. Stavebnice se skládá z několika odlévaných dílů, podtlakově tvářeného překrytu pilotního prostoru, leptu s detaily pilotního prostoru (palubní deska, pásy) a aršíků obtisků s chorvatským označením. Po očištění dílů a zatmelení několika bublinek to vypadá na poměrně rychlou stavbu.

KPM BRATISLAVA

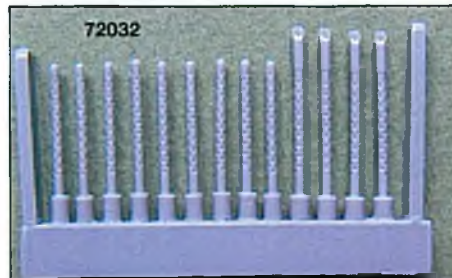
Bratislavský klub modelářů se stále snaží přinášet drobné inovace a maličkosti, které ulehčí modelářův život. Jednou z nich je vysoce lesklá samolepicí fólie na pracovní válce podvozkových noh.

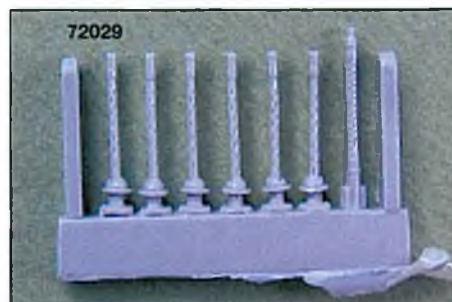
Arch o rozměrech 21x14 cm se prodává v samosvorném igelitovém pytlíku. Stačí jenom odstříhnout požadovaný rozměr. Balení by mělo stačit průměrnému modeláři na dva až pět modelářských životů.

QUICKBOOST

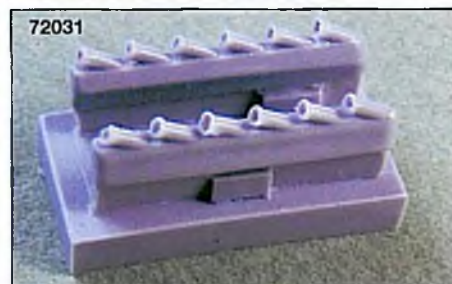
Pytlíkové „párdílové“ novinky jsou půl na půl v měřítku 1:72 a ve čtvrtce. V měřítku 1:72 zaujmou tři sady odlévaných hlavňů – pro B-17G obsahuje

devět kratších a čtyři delší hlavňů s perforovanými kryty (72032); 6+1 hlavňů pro model He 111H-6 late (72029), respektive devět stejných hlavňů pro B-26C

Marauder (72034). Z trochu jiného soudku je sada 72031, obsahující dva odlišky ze zadu „otevřených“

výfuků pro P-51D Mustang, tudíž nemusíme odvrátavat. V měřítku 1:48 je novinkou rovněž sada hlavnů pro B-17G, ale také šest dvojic otevřených výfuků pro model P-40E (48041) a dvojice „ježko-

vých“ výfuků (Porcupine Exhausts I) pro noční verze letadla Bristol Beaufighter. Kolekci novinek této velikosti doplňují „tři tyčky“, totiž Pitotovy trubice pro Me 262A (48044).

Létající pevnost je asi v kurzu i v měřítku 1:48, a tak pan „Q“ přihodil v krabičce ještě sadu B-17G Flying Fortress Engines (48039). Obsahuje čtyři velmi plastické a velmi povedené odlitky motorů (včetně otvorů pro vsazení zdvihátek a instalaci kabelů) a k nim příslušné díly s regulačními klapkami chlazení a zahloubením pro přesné usazení na plastické díly stavebnice

Revell/Monogram. Druhou krabičkovou novinkou v tomto měřítku je sada **B-26B/C Invader Correct Cowlings (48040)**, obsahující v názvu slíbené, totiž kryty motorů správného tvaru. Součástí odliťků, které jsou tenké a lesklé jako plastické výlisky, je zevnitř ústí kanálu pro přívod vzduchu. Díl jeho pokračování nalezneme uvnitř každého z odliťků.

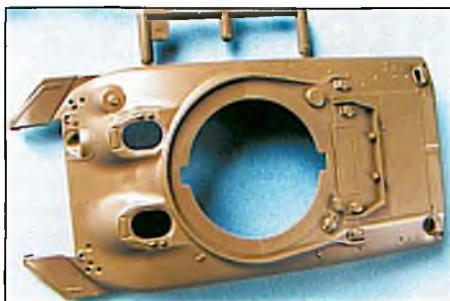
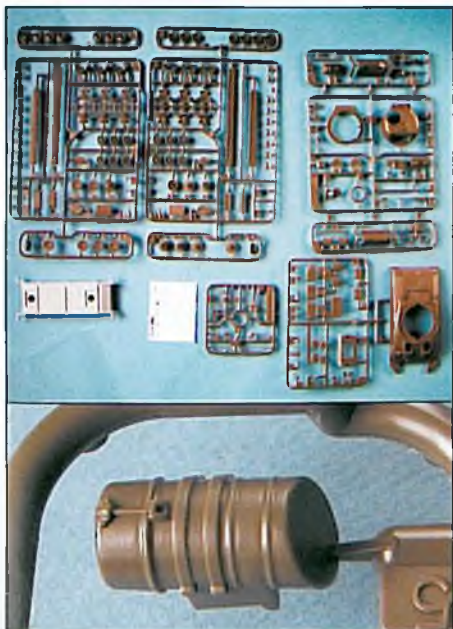

SPECIAL HOBBY

Firma se vrací ke kořenům a bude v příštích měsících znovu vydávat v měřítku 1:72 přepracované stavebnice typů, které už v nabídce měla: Heinkel He 100D-0 (Heinkel He 113 Propaganda Jager), Junkers Ju 87A Stuka Legion Condor. Objeví se však i naprosto novinky – Messerschmitt Me 263V-1 German Rocket Fighter, Hawker Sea Fury T.61 Bagdad Trainer Fury, Lloyd C.V série 46, respektive F2A-3 Buffalo Defender of Midway ve spolupráci s firmou Sword (Sword zajišťuje výlisky a PUR díly). V měřítku 1:32 bude novinkou Polikarpov I-16 typ 24 Hi-tech version a typem Sd.Kfz. 11 Leichter Zugkraftwagen 3t zahájí nová řada Special Armour.

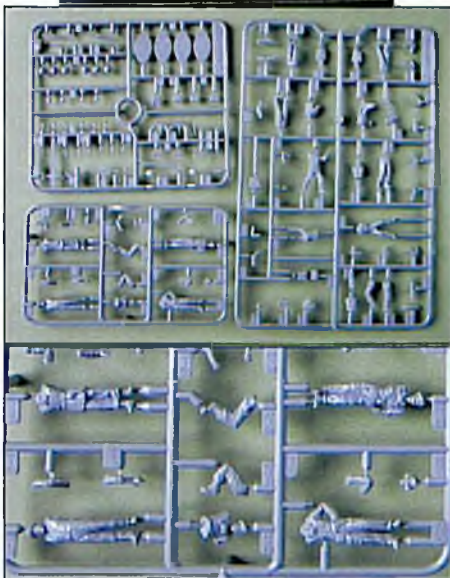
TAMIYA

Pokračuje smršť novinek v měřítku 1:48. Další verzi **Shermana** je v měřítku 1:48 **M4A1 (32505)**. Nabízí velké množství konfigurací, protože v krabici nalezneme dva různé štíty kanonu, dva druhy olejových chladičů, pásy T48 s gumovým šípem (ševronem), trojdílný a odlévaný kryt převodovky a tři druhy hnacích kol a pláty přidavného pancéřování. Odlévaná horní část korby potřebuje mírně nazna-

čit Surfacerem 500 strukturou. Sestavení nepřináší problémy, jen je třeba zaslepit plastovou destičkou podběhy. Vybírat můžeme ze tří kamufláží: dvě olivové z Itálie a Francie, jedna olivová s hnědou z Itálie.

Druhou novinkou jsou **figurky britských vojáků a tankistů (32526; 1:48)**. Pětáctičtkáři je určitě

všechny poznají, jsou to zmenšeniny samostatné sady pěšáků na pochodů, střečů z Brencarrieru a figurky tankistů přidávané do stavebnic bojovky, nechybí ani civilista nabízející láhev osvoboditelům z inovovaného Churchilla. Čekem v sadě nalezneme třináct figur. Příznivce bojovky v tomto měřítku potěšil veletrh v Šizuoe, protože zde byly představeny čerstvé novinky a vypadá to, že se přival nezastaví, čeká nás Tiger I v africké verzi, KV-1 a KV-2, Horch Kfz. 69, King Tiger, Cromwell, Volkswagen Brouk a Firefly.

Za poskytnuté vzorky děkujeme dovozci, firmě MPM

FIGURINES 69

Soutěže: Blagnac 2005, Lyon 2006; uniformologie: Císařská garda (1854-1865) - uniformy armády Napoleona III; Vestfálský důstojník ve Španělsku (54 mm); Karel XII švédský od Mika Blanka (scratchbuilt 54 mm); Mongolský náčelník, Samuraj s Naginatou (90 mm), Portrét osobnosti:

sběratel Chris Durham; na návštěvě ve firmě Model Modeles; jak malovat oči

JAKAB AVIA BH-33

Jiří Vraný

Čtvrtý sešit vydavatelství, opět z pera zkušeného autora, se věnuje dalšímu československému letadlu. Pravda, z prvního modelářského pohledu možná méně zajímavému, neboť se slabým vztahem k druhé světové válce. Ale když se do knihy o 80 stranách, plně výkresů, fotografií a kamufláží zahlubáme, budeme překvapeni množstvím uživatelů dvouplošníku, který vzešel z Avie B-21, i jeho pohnutými osudy. Úvodní část knihy popisuje a fotografiemi dokumentuje zrod prototypů a jejich přeměny a vylepšování – od dřeváku, přes varianty BH-33E až po Ba-33. Následuje popis „sportovních“ závodů vojenských letadel a jejich služby v naší armádě. Další kapitola je nazvaná Export, licenční výroba a služba v zahraničí. K tomu lze jen dodat, že začíná komentovaným výčetem prototypů, popisem jejich odlišností a osudů. Pak následují údaje o licenční výrobě a službě v Polsku, zkouškách letadel v Řecku, kde byly bojově nasazené stroje pronajaté z Jugoslávie, o zájmu Belgie a Španělska, o neúspěchu v SSSR a o nabídkových cestech do Číny a Japonska. Při sledování zdatnosti obchodníků továrny Avia se dostaneme ke kapitole o zbarvení a označování, popisující zvyklosti všech uživatelů – našeho vojenského letectva i VLU, VLÚS, VTLU, jugoslávského letectva, Polska, Řecka, Slovenského štátu, Chorvatska, Belgie a Španělska, jakož i podobě prototypů. Na vcelku podrobný technický popis, provázený dobovými fotografiemi a zakončený seznamem pramenů, navazují tři strany výkresů (BH-33/PWS A, BH-33-SHS a Ba-33), sice v měřítku 1:72, ale bez řezů a detailů. Na zbývajících osmi stranách pak nalezneme barevné kresby strojů všech uživatelů, u hlavních i s kresbami shora a zdola, u ostatních s detaily označenými na křídlech. jin/mas

Postrádáte v přehledu své výrobky? Snadno to změníte, když pošlete do redakce vzorky. Můžeme za to zaručit, že se o nich vzápětí dozvědí čtenáři Modeláře. Po krátkém úvodním představení (s fotografií obalu či obsahu a uvedením katalogového čísla) budou vzorky odevzdány do povolaných rukou našich modelářů - autorů. Považujete-li za dostačující k seznámení s výrobkem jeho název a měřítko, zašlete nám poštu nebo e-mailem do konce prvního týdne v měsíci alespoň základní informace.

Povídání o štětcích...

PAVEL JELÍNEK

Když jsem nedávno napsal dotaz na kvalitní štětce na nymburské modelářské forum, byl jsem nepříjemně zaskočen „odborností“ a množstvím „zaručených“ informací a „poučení“, kterých se mi dostalo a udivilo mne, jak málo toho modelářů o štětcích vědí. Proto jsem začal sám shánět potřebné informace, navštěvovat prodejny výtvarnických potřeb a hledat na internetu. Našel jsem nejen další informace, ale i zjistil, že v naší zemi existuje výrobce štětců, a to ne ledajaký!

Trocha teorie...

Výroba štětců je vysoce odborná ruční práce. Na počátku se z vlasů přírodních či syntetických vytvoří svazek, který se zasune do mosazného nástroje – patronky, jejíž vnitřní tvar odpovídá tvaru budoucího štětce. Poklepáváním se vlasy v patronce přesně srovnají do požadovaného tvaru – například kulatého se špičkou.

Svazek se vyjme z patronky a vloží do kovové zděře štětce (u kvalitních štětců bežešvá kuželová trubička, která má za úkol fixovat tvar štětce a jeho upevnění na násadce) tak, že vlastní štětec vyčnívá ze zděře ven asi v polovině délky vlasů. Druhá polovina se ve zděři zalije epoxidovou pryskyřicí a nechá se jeden až dva dny zatvrdnout. Pak následuje osazení zděře násadkou, buď z přírodního materiálu (dřevo), nebo z plastu.

Poté se na lisu zděř sevře korunkovým nástrojem, který vytvoří po obvodu charakteristické vlisy. U kulatých štětců je držadlo označeno před zalisováním dřevo, u plochých po zalisování. Na závěr se štětec ztuhlí arabskou gumou, čímž se zpevní pro dopravu a zákazník vidí jeho přirozený tvar. Kvalitní štětec ještě na cestu dostanou chránitko.

Jaký vlas je nejlepší ?

Stejně jako kožešníci, i výrobci štětců mluví o vlasech, nikoliv chlupech, tedy o tom, co tvoří kožich zvířete. Samozřejmě, že nejvyšší kvalita jsou vlasy přírodní, vždyť se vyvíjely miliony let!

Pro výrobu se používají vlasy nejrůznějších zvířat:

- **vlas červené kuny Kolinsky**, žijící v povodí sibiřských řek je nejhodnotnější a nejdražší (označení německy Echt Kolinsky Rotmarder, česky též sobol červený). Vlas, vynikající délkou a pružností, se zlskává ze zimního osrstění ocasů samců kuny. Není nejtlustší u kořene, ale asi v polovině délky, a končí špičkou, takže štětce z těchto vlasů zlskávají přirozeně správný tvar. Vlas je tvořen dřevem, na povrchu má šupinky – proto pojme a udržel mnoho barvy. Nástroje z tohoto vlasu jsou označovány jako mistrovské a mají ideální vlastnosti pro figurkáře.

Používají se i vlasy dalších druhů kuny, bývají označovány Rotmarder nebo Red Sable, ale to již je jiná kvalita.

- **uchoř vlas** – poměrně krátký a silný. Používá se pro malé a jemné štětce na olejové či akvarelové barvy
- **veverčí vlas** – nejtenčí z vlasů na štětce. Používá především pro akvarelové barvy
- **hovězí ušní vlas** – též „imitace červené kuny“. Pro délku používány zejména na výrobu štětců pro olejové barvy.
- **pony vlas**. Relativně levný vlas, používán pouze na výrobu školních štětců.

Zděř a držátko

Jak jsem již zmínil, kvalita zděře do značné míry ovlivňuje i životnost štětce. Na obyčejných školních štětcích je zděř stočená z plechu s podélným spojem (svar, pertlování). U drahých štětců je zděř zhotovena z poniklované kuželové trubičky; nejlepší štětce mají zděř mosaznou („zlatou“).

U držátek je to podobné, levné štětce mají plastové držátko, kvalitní štětce zásadně dřevěné, buď barvené (červené, černé), nebo lakované s viditelnou strukturou dřeva (mahagon, ořech, apod.).

Je třeba se zmínit také o tvaru držátek. Kulaté není vždy pravidlem (viz úvodní obrázek). Často jsou používána držátka tříhranná, umožňující lepší uchopení. Štětce se také nekutálejí po stole.

Velikosti štětců ...

Tuto informaci mají asi všichni modeláři „v málku“. Pro označování štětců se používá číselná řada, která začíná ne jednou nulou, ale více nulami, většinou to je 5/0 a méně, po nule následuje 1 až ... běžně používaná je 12, ale samozřejmě i více. Označení nemá absolutní hodnotu, tedy neodpovídá konkrétnímu průměru v milimetrech, je to poměrné číslo, tedy 5/0 je menší než 2/0 atd.

Nutno zmínit, že skutečná velikost štětce konkrétního čísla je u různých výrobců různá. Co se týče potřebných velikostí, během celé modelářské praxe mi stačily velikosti 2/0, 1, 2 a 3. Figurkáři použijí i pětku.

Stále hovořím o kvalitních kulatých štětcích pro barvení detailů a patiny barvami, nikoliv o pigmentech, olejových barvách a stínování, kde je štětec často po použití „na odpis“. Na podobné techniky nejčastěji použijeme ploché štětce s hrubším vlasem.

Co koupit a za kolik ...

Kvalitní štětce jsou malou investicí s dlouhou životností, při správné péči je budete používat léta.

Doporučuji koupit štětce s vlasem červené kuny (Echt Rotmarder) velikostí 4/0 až 3, pokud budete v praxi skutečně potřebovat větší, dokoupíte je později. Větší velikosti jsou totiž výrazně dražší, neboť obsahují více vlasů. Pokud si vybereme štětce s kulatým držátkem, cena nejdražší trojky bude do 100 Kč, pětka už je na hranici 200 Kč.

Mercedes ve štětcích...

Pokud je modelářina vašim koníčkem více let, mohu vám vřele doporučit koupit nejvyšší kvality štětců na našem trhu, označených **Echt Kolinsky Rotmarder** velikostí 2/0 až 3. Tyto štětce mají vlas nejvyšší kvality, jsou osazené do mosazných zděří a opatřené vynikajícími anatomickými držátky z ořechového dřeva. Nebojte se, cena vás nepoloží, 2/0 začíná na stokoruně a „trojka“ je asi za 200 Kč. Pořídil jsem si je před třemi lety, letos jsem si „pro jistotu“ (ne že bych potřeboval, ale co kdyby...) koupil ještě jednu sadu. Určitě je seženete v Praze na Národní třídě v prodejně Zlatá loď.

A co ti ostatní ...

Jak jsem v úvodu zmínil, na internetu jsem našel českého výrobce – firmu ART Brush Chýnov u Tábora. A protože jsem člověk zvědavý, uchoopil jsem „trubku“ (telefon) a objednal se k panu řediteli. S panem Kolářem jsem strávil příjemné dopoledne, s ohledem na „výrobní tajemství“ se exkurze nekonala, ale dostalo se mi dalších zajímavých informací, pochlubil jsem se (štětci Mercedes) a dostalo se mi překvapivě odpo-

Modelářské štětce (zleva): MAR-POL, Schreiber, Echt Kolinsky Rotmarder, Tamiya, Echt Rotmarder a Revell

vědi, že i tyto štětce byly vyrobeny ve zdejší manu-faktuře. Ovšem takové štětce vyrábějí pouze občas a jen ve stovkách kusů. Jsou špičkové kvality, čemuž odpovídá cena. A když už jsme hovořili o obchodech (a těch dobrých není nikdy dost), napadlo mne dát modelářům nejen více informací, ale i možnost si za dobrou cenu koupit kvalitní výrobek. Slovo dalo slovo, kontaktoval jsem pana Kučeru z Artur Model Centra, vysvětlil mu vše potřebné a předal kontakt. Pánové se rychle dohodli a ve chvíli, kdy čtete tyto řádky, již Artur štětce Echt Rotmarder prodává.

Co je a co není pravda ...

Na závěr pár rad a uvedení na správnou míru:

Koupíte-li nový štětec, natužení arabskou gumou odstraní jemným promnutím mezi prsty, případně vlažnou vodou. Poté štětec opatrně vysušte ručníkem, či ubrouskem, nikdy ne teplým vzduchem (na topení). Po každém použití štětce dobře vyčistěte v příslušném ředidle a vytřete do sucha. Nepoužívejte agresivní čističe (toluen, aceton apod.), jinak výrazně zkrátíte použitelnost štětce.

Čistý štětec můžete i olíznout, abyste si zkontrolovali tvar, případně napřímili ohnuté vlasy. Vlas nikdy nestříhejte, ani jinak neodstraňujte, stačí štětec olíznout a srovnat tvar, vše bude po vyschnutí v pořádku. Vlas štětců se nestříhá ani ve výrobě. Jak již bylo řečeno, tvar štětce vzniká v patronce různou polohou jednotlivých vlasů.

Není pravdou, že dotek prsty poškozují vlas štětce. A naopak není správné „čistit“ štětec toaletním mýdlem. Speciálním mýdlem se čistí pouze štětce použité na olejové barvy, neboť část pigmentu zůstane u zděře a tímto postupem se uvolní. Není také správné nechávat štětce odložené v nádobce s ředidlem delší dobu, opět tím deformujeme štětec a výrazně zkracujeme jeho životnost.

Akvylátové barvy jsou sice agresivnější, než běžné syntetické barvy (Humbrol, Revell, Model Master apod.), ale při správné péči a respektování uvedených zásad vám kvalitní štětce budou dobře sloužit dlouhá léta.

Foto autor

INZERCE

Čitelně psané soukromé řádkové inzeráty zveřejňujeme zdarma pokud je zašlete e-mailem na adresu modelar@aeromedia.cz.

nebo písemně (stačí korespondenční lístek) s inzerčním kupónem, který je v každém čísle, na adresu Modelář, Baranova 29, 130 00 Praha 3

PRODEJ

■ **Prodám** stavebnice 1:72 v originálním balení: B-25 B/C (Bílek) 180 Kč; Mitsubishi Ki 67 (Hasegawa) 500 Kč + poštovné. Tel.: 602 745 101 (8-15 h), e-mail: josefkovarik@tiscalni.cz

■ **Prodám** časopis HPM ročníky 1996 (č.1-9), 1997, 1998, 2000, 2001, 2003, 2004. Tel.: 0903 443 485

■ **Prodám** Tamiya 1:35: Famo 1600 Kč, DragonWagon 2600 Kč, Famo a Trailer 2900 Kč; Dragon 1:35: 5cm PAK 38 320 Kč; Panzerbefehlswagen I 750 Kč, Pz. IV F2 750 Kč, 250/8 Stummel 750 Kč, 251/1C 790 Kč, Flammpanzer III 790 Kč, Jagdpanzer IV A-0 790 Kč, Stug. III G 10,5cm 790 Kč, Pz. III K 790 Kč, Stug. III C/D 790 Kč, Pz.III M/N 790 Kč, Hummel Init. Vers. 850 Kč, T-34/76 Germ. Army 850 Kč, 251/16 Ausf.C 850 Kč, Pz.III J + Borgward A 950 Kč; Dragon 1:48 Ju 88P-1 TankBuster 990 Kč. Tel.: 777 760 017, e-mail: valiskit@seznam.cz

■ **Prodám** stavebnice Italeri 1:35: Tiger I 480 Kč, Puma 330 Kč, Panther A 480 Kč, Sherman 330 Kč, Opel Maultier 480 Kč, Opel Blitz 330 Kč, Sd.Kfz. 234/1 330 Kč. E-mail: p.skupien@seznam.cz

■ **Prodám** stavebnice (princip klik-klak) 1:18 s kamufláží v originálním balení (u všech modelů je figurka pilota a výzbroj) vhodné i do muzejních expozic: P-51D, P-47D Bubbletop za 1100 Kč, sestavený model 1:18 P-38J 800Kč, dále prodám Trumpeter: MiG-15bis 1:32 500 Kč, MiG-19S 1000 Kč, loď Purqua Pa (Novoport/Heller) 500 Kč; velké množství stavebnic letadel 1:72 a 1:48. Seznam pouze e-mailem jarka.novotny@seznam.cz, ceny bez poštovného. Tel.: 474 652 396, 721 586 252

■ **Prodám** stavebnice Tirpitz 1:350 Academy 850 Kč, Quenn Mary 1:568 Revell 350 Kč, Eurofighter JF90/EFA 1:72 Revell 250 Kč, Mooney Super21 1:48 Revell 200 Kč, Berjev Be 6 1:72 Plasticart 250 Kč, časopisy Plastic Kits Revue, HPM 90-98. Tel.: 731 525 041

■ **Prodám** postavené modely letadel, vrtulníků a boj. techniky 1:72, 1:48, 1:32, 1:35, postavím na zakázku model dle vašeho přání. Při odběru více modelů sleva až 10 %. Dále prodám časopisy ATM, HTM a starší mod. literaturu. Tel.: 723 233 725

■ **Prodám** 65 čísel Plastic Kits Revue i jednotlivě, jeden výtisk za 50 Kč. Tel.: 377 422 483 po 18. h

■ **Prodám** Sikorsky S-43JRS-1 1:72 Sword 500 Kč včetně dobríky. Tel.: 596 122 061

■ **Vypredávám** postavené modely v mierke 1:35: Leopard 1A4, Leopard II, Leclerc, Luchs, Bedford, AMX-30, M113, M163 Vulcan, Merkava 2, Rokyt K-1, M110, M109 Marder 1A3; sůčastou modelov sú kovové hlavne. Cena 400 Sk kus. Tel.: 0905 377 420

■ **Prodám** stavebnice 1:48 Me 110C/D Fujimi + kov. díly Eduard + obtisky Owl decals vše 530 Kč; Ki 45 Nick Nichimo 530 Kč. Ceny jsou bez poštovného. Tel.: 732 727 807

■ **Prodám** stavebnice 1:48 P-40C Tomahawk (Academy) + interiér AML + obtisky Trumpeter AVG (límitka) celkem 550 Kč a I-152 (I-15bis) finské letectvo + kovové pásky Extratech za 400 Kč. Ceny jsou bez poštovného. Tel.: 732 727 807

■ **Prodám** Avii B-35.1 1:48 Legato (velké nálitky nahrubo odstraněny) za 590 Kč. Tel.: 606 520 081

■ **Prodám** plány modelů 19 historických plachetnic a 41 válečných lodí i jednotlivě. Seznam za známku. Ing. Jindřich Švec, Slunečná 4556, 760 05 Zlín 5

■ **Prodám** 1:72 Aichi M6A1-K Nanzan Tamiya 300 Kč, Ki 45 KK Toryu Hasegawa 680 Kč, Ki 49 Helen Hasegawa 850 Kč, Avro Lancaster Mk.I Revell 400 Kč, časopisy L+K rč. 82-91 60 Kč/ročník + pošt. Tel.: 415 218 090

■ **Prodám** detailně propracovaný model italské biřtevní lodě z 2. sv. války Conte di Cavour v měřítku 1:200. Model je schopný plavby. Cena dle dohody do 8000 Kč. Tel.: 723 839 082

■ **Prodám** levně sbírku nahranych dokumentů na videokazetách. Válečné a letecké originály nebo nahrane ze satelitu a TV. Větší množství, končím s VHS. Dále prodám časopisy Aircraft, Plastic Kits Revue 1 - 50. Tel.: 724 687 758

KOUPĚ

■ **Koupím** publikaci 4+ MiG-23. Tel.: 605 345 879, e-mail: jednadvacetka@seznam.cz

■ **Koupím** modely 1:43 Igra Old Timer Tatra 11 v pastelových barvách (červená, modrá, žlutá). Zdeněk Viktorin; SMS 737 917 801, e-mail: zdvik@seznam.cz

■ **Kúpim** plastikové stavebnice sovietskych tankov firmy Maquette 1:35. E-mail: fresco1@post.sk

RŮZNÉ

■ **Kdo** zapůjčí plánek T-35, nebo fotografie jezdeckých kol a vozíků? henrypetr@seznam.cz

■ **Kdo** zhotoví obtisky na Spitfire Mk.V 1:24 - pouze čísla a písmena (tvar a rozměry dodám) pro letoun F/O F.Peříný? Tel.: 483 390 894 - po 17. h

Kalendář akcí

• **10. června** pořádá KPM 173. **II. ročník soutěže Hradecký lev (MPM & Canto Cup)** v prostorách gymnázia J. K. Tyla na Tylově nábřeží v Hradci Králové. **Podrobné informace** na www.kpm173.hk.cz/ **Kontakt:** e-mail: kpm.173hk@seznam.cz nebo p. Junek tel.: 602 239 500

• **V sobotu 10.6.2006 od 11. hodin** proběhne v obchodě **Blue Max autogramiáda** autorů publikace vydavatelství MBI - **Lavočkin La-5**. Při autogramiádě všechny publikace MBI s výraznou slevou.

• **Dne 26. srpna** se koná v areálu střeleckého stadionu ASS Dukla Plzeň mezinárodní setkání modelářů Pilsen Kit 2006. 40 soutěžních kategorií (žáci, junioři, senioři). Zvláštní ocenění: **Cena KPM Kaznějov**, nejlepší model z I. světové války, vrtulové letadlo, proudové letadlo, vrtulník, loď, bojovka, cena starosty MO Plzeň 4. Hodnocení komisí rozhodčích, ocenění tří modelů v kategorii. **Doprovodný program:** ukázky modelářských technik, prodej, přistání vrtulníků, dvě válečná ležení, Normandie 1944 - bojová ukázka, airsoft střelnice, RC modely a další.

Kontakt: Jaromír Kohout - 777 330 907, jaromir.kohout@pilsenkit.cz, další informace: www.pilsenkit.cz

www.AirbrushCentrum.com
Plný sortiment kovových dílů
 Airbrush Centrum.com **ABER**
 Široký výběr kompresorů, stříkačích pistolí, barev a dalších pomůček...
plusmodel
NOVINKY
 No.: 246 Koš s nákladem pro Jeep
 No.: 240 Německý sněžový pluh typ K
www.plusmodel.cz

MODELÁŘ 6/2006

Kupon pro bezplatnou inzerci

Jméno: _____
Adresa: _____ PSČ: _____

MODELÁŘ 7/2006 VYCHÁZÍ 7. ČERVENCE

ARADO AR 240A-02 Revell 1:72

Asi před rokem jsem stál nad svou plnou truhlou, přehraboval se v kupě nepostavených kitů a nemohl se rozhodnout, po kterém sáhnout. Chtěl jsem něco pohodového a rychlého. Po několika příjemných hodinách jsem nakonec zvolil stavebnici, která tam ležela asi osm let. Byla to jedna z prvotin Revellovy „nové vlny“ velmi dobrých stavebnic, Arado Ar 240A...

PETR ŠOUŘEK

DUKW Italeri 1:72

Nečekám na nic a nervózně rozbaluji krabičku. Na zadní straně jsou barevné kamufláže – no tak to musím opatrně! Uvnitř dva rámečky olivové barvy, sáček s obtisky a průhlednou fólií, pochopitelně návod a pak ještě nějaká barevná lejstra pro wargamesníky. Výlisky vypadají na první pohled pěkně a návod slibuje pohodovou stavbu. Náhradí je sice součástí korby, ale to nevadí – zakryjí ho pytle Goffy...

TOMÁŠ MANDYS

SHINMEIWA SS-2 Hasegawa 1:72

Súduhovia z Japonska urobili chybu, podľa návodu chceli prednú časť urobiť odnímaciu (uloženie batérií!) a dozadu umiestniť motor a vrtulú na pohon vo vode. Riešenie poplatné dobe vzniku, ale nám modelárom hodne komplikujúce život...

LACO REZÁK

OPEL BLITZ Calibre48 1:48

Model je mým druhým setkáním s celoodlévanou stavebnicí, hned v úvodu musím konstatovat, že jsem měl jen samé příjemné pocity. Pevná krabička s fotografií postaveného modelu a několika detailů obsahuje dva sáčky s odlévanými díly, čirou fólií pro „zasklení“ oken a případně i světlometů, planžetu leptů s nejdůležitějšími díly a velice přehledný stavební návod na listu formátu A4, navíc v barvě...

LUBOŠ ZACH

SB2U-3 VINDICATOR Accurate Miniatures 1:48

Není tolik letadel, která se proslavila tím, že jejich bojové nasazení bylo jedním velkým neúspěchem. Patří k nim americký střemhlavý bombardér Vindicator. Nicméně v předválečné době znamenal pro americké námořnictvo hodně, totiž relativně moderní zbraň, která pomohla připravit osádky pro nadcházející válku...

MAREK MINCBERG

ZÜNDAPP KS 750 Dragon 1:9

Zündapp KS 750 byl na počátku války dodáván v tmavě zeleném zbarvení, které bylo záhy nahrazeno klasickou šedí, používanou pak po celou dobu válečné produkce. Podle podmínek na různých frontách byla použita i řada dalších kamufláží. Já jsem se při stavbě modelu rozhodl pro šedou, měl jsem před očima představu motocyklu v ulicích protektorátu Böhmen und Mahren....

PAVEL POLCAR

MODELÁŘ

6 červen 2006 ročník 57

Vydavatel: AEROMEDIA, a. s.
(IČO 25133322)

www.aeromedia.cz, www.letectvi.cz
v licenci Pražské vydavatelské společnosti

Adresa redakce
Modelář

Baranova 29, 130 00 Praha 3

Tel.: 222 710 331, mobil: 605 265 696

E-mail: modelar@aeromedia.cz

Séfredaktor Martin Salajka

(salajka@aeromedia.cz)

Redaktor Jindřich Štěrbaček
(sterbacek@aeromedia.cz)

Obchodní a inzertní oddělení:
Aeromedia, a. s., Baranova 38,
130 00 Praha 3

Tel.: (+420) 222 728 090, Fax: 222 718 814

E-mail: obchod@aeromedia.cz

Rádkovou inzerci přijímá redakce

Zásilková služba a předplatné:
222 728 090

Objednávky a zvýhodněné předplatné:
Aeromedia, a. s., Baranova 38,
130 00 Praha 3

Tel.: (+420) 222 728 090, Fax: 222 718 814

E-mail: obchod@aeromedia.cz

Předplatné pro rok 2006

u společnosti Aeromedia, a. s.:

roční 720 Kč / 840 SK

pololetní 372 Kč / 430 SK

u společnosti Mediaservis s. r. o.
roční 780 Kč, pololetní 390 Kč

Rozšiřuje Aeromedia a. s., společností holdingu PNS, a. s.

a ostatní distributoři,

ve Slovenské republice Magnet Press Slovakia, s. r. o.,
P. O. Box 169, 830 00 Bratislava.

Tel./fax: (+421-2) 67 20 19 52-3, 67 20 19 10, 20, 30

E-mail: predplatne@press.sk, www.press.sk

Velkoobchodní a prodejci si mohou objednat časopis Modelář za výhodných podmínek u Aeromedia, a. s.

Informace o předplatném podává a objednávky přijímá Aeromedia, a. s., doručovatel tisku a předplatitelské středisko,

ve Slovenské republice Magnet Press Slovakia, s. r. o.

Objednávky také přijímá Mediaservis s. r. o., Abocentrum,

Moravské náměstí 12D, P.O.Box 351, 659 51 Brno.

Objednávky tel.: 541 23 32 32, fax: 541 61 61 60,

e-mail: abocentrum@mediaservis.cz,

reklamace tel.: 800 171 181

For the foreign subscription please write to:
Aeromedia, a. s., Baranova 38, 130 00 Praha 3,
Czech Republic

Tel./Fax: (+420) 222 718 814,

E-mail: obchod@aeromedia.cz

One year subscription for 2006

for Europe 78 Euro, overseas 96 USD

or PNS Hvozdanská 5-7,

148 31 Praha 4, Czech Republic

Distribuce: Česká pošta, s. p.,

Postservis OZ Přeprava

Předtisková příprava:

Optima Press s. r. o.,

Baranova 29, Praha 3

E-mail: baroa@iol.cz

Grafická úprava: Iva Bílková

Tisk: Integraf, s. r. o., Náchod

Redakční nevyžádané příspěvky se nevracejí.

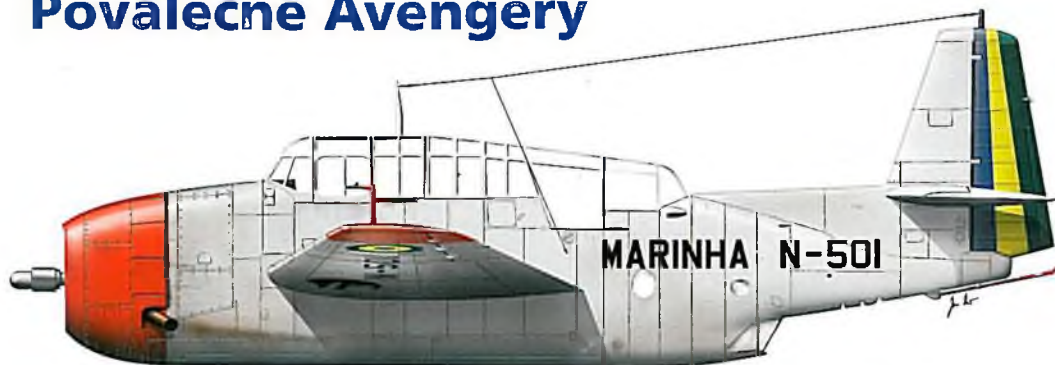
© Aeromedia 2006

ISSN 1214-7842

Registrační značka: MK ČR E 2275

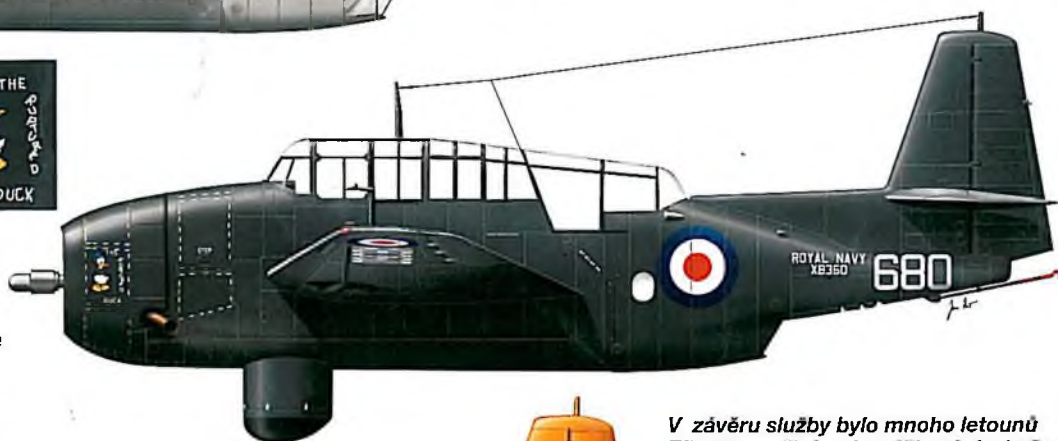

Poválečné Avengery

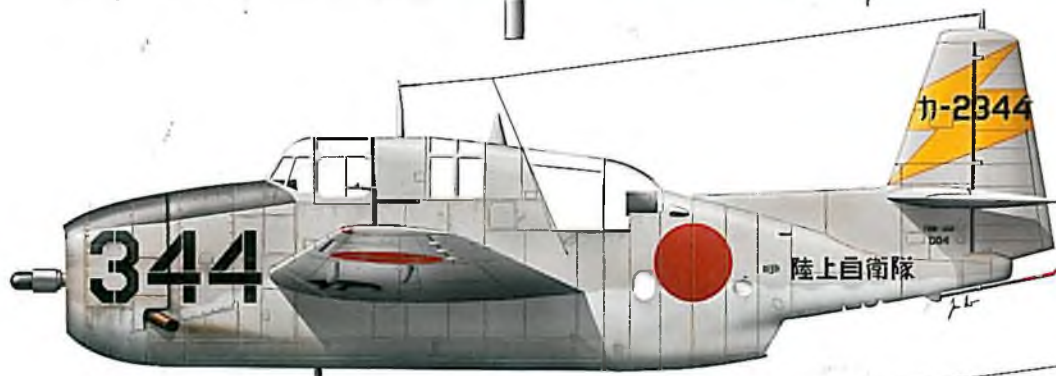
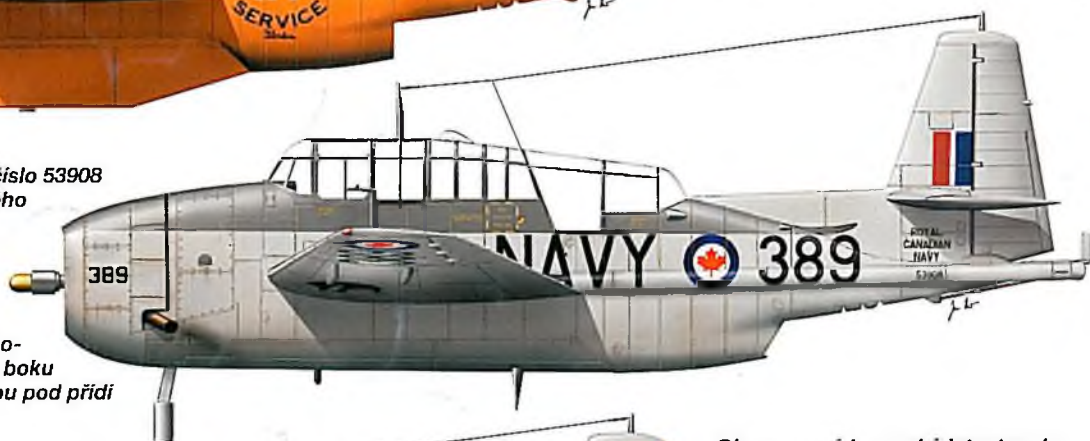
V roce 1960 koupilo brazilské námořní letectvo z Holandska tři stroje Avenger AS Mk.4. Dva byly upraveny pro vlečení terčů a sloužily k výcviku na letadlové lodi Minas Gerais až do roku 1965. Na konci služby nesly jednoduché zbarvení – nátěr bílou barvou na všech plochách, červený kryt motoru a konce křídla. Výsostné znaky na křídle a směrovce doplňoval černý kód na trupu a spodní ploše křídla

Avenger AS Mk.6 BX360 sloužil u letky B 751, peruté Fleet Air Arm na základně Watton. Zbarven byl na všech plochách tmavomodrou Midnight Blue. Britské výsostné znaky doplňoval bílý nápis Royal Navy a sériové číslo na trupu. Na levé spodní ploše křídla bylo kromě znaku také číslo XB360. Poněkud fádni povrch tohoto stroje oživovala kresba kačera Donalda s nápisem The Ruptured Duck na motorovém krytu

V závěru služby bylo mnoho letounů TBM-3 používáno k práškování a hašení požárů. Nesly poměrně pestrá zbarvení. Například letoun TBM-3E, který se značkou N5158V létal od roku 1963 u firmy Helmet Valley Flying Service, byl oranžový. Pruh proti oslnění před kabinou a před motorového krytu byly černé, stejně jako poznávací značka, jméno firmy a kód E68. Číslo 68 se opakovalo také na spodní straně křídla

Avenger AS Mk.3M (TBM-3M) číslo 53908 létal u peruté VS-880 kanadského námořnictva. Nesl standardní zbarvení v kombinaci tmavé a světlé šedé barvy. Výsostné znaky doplňovaly nápis NAVY na trupu a taktická čísla 389. Letoun byl vybaven detektorem magnetických anomálií na boku trupu a pouzdrum s elektronikou pod přídi

Obnovované japonské letectvo dostalo v letech 1950-1951 celkem 20 letounů TBM-3W2 a TBM-3S2. Zatímco první létaly v tmavomodrém nátěru, letouny TBM-3S2 dostaly světlé zbarvení v kombinaci světlé šedé a bílé barvy. Zobrazený letoun číslo 2344 sloužil u 3. Hikotai na základně Kanoya. V roce 1960 byl vyřazen a dnes je vystaven na základně v Kure

Americké námořnictvo používalo Avengery nejen k bojové službě, ale také k celé řadě pomocných úkolů. V poválečném období proto mnoho letounů TBM dostalo výrazný nátěr, který měl zvýšit jejich viditelnost. TBM-3U Bu. No.91206, který létal u jednotky VU-1, měl trup tmavomodrý (ANA623), křídlo a ocasní plochy žluté (ANA506) a pruhy na křídla spolu se směrovkou červené (ANA509). Kód jednotky UA a číslo 11 se opakovaly na svrchní ploše pravé poloviny křídla a spodní ploše levé poloviny

Kresby J. Máče,
www.janmace.com